

Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022

Szczyrk, 2013 r.

Spis treści

Wprowadzenie.....	5
1. Metodologia opracowania strategii	7
2. Diagnoza strategiczna Miasta Szczyrk	11
2.1 Uwarunkowania lokalizacyjne i historyczne miasta	11
2.2 Warunki geograficzne i zagospodarowanie przestrzenne	12
2.3 Samorząd	16
2.4 Potencjał demograficzny.....	20
2.5 Bezpieczeństwo	23
2.6 Gospodarka i turystyka	25
2.6.1 Potencjał gospodarczy	25
2.6.2 Atrakcyjność turystyczna	29
2.7 Rynek pracy	34
2.7.1 Promocja zatrudnienia	34
2.7.2 Wynagrodzenia	36
2.8 Pomoc społeczna i ochrona zdrowia	37
2.9 Oświata i kultura.....	38
2.10 Sport	40
2.11 Infrastruktura komunikacyjna i techniczna.....	42
2.12 Infrastruktura mieszkaniowa	46
2.13 Aktywność lokalna.....	47
2.14 Budżet samorządowy i inwestycje	49
2.14.1 Dochody i wydatki.....	49
2.14.2 Inwestycje	51
2.15 Porównanie Miasta Szczyrk na tle wybranych „ośrodków narciarstwa” w Polsce.....	56
3. Ocena i oczekiwania mieszkańców – wyniki badań ankietowych.....	60
4. Analiza SWOT.....	67
5. Misja, wizja, cele strategiczne	73
5.1 Misja.....	73
5.2 Wizja	74

5.3 Struktura koncepcji rozwoju	75
6. Plany operacyjne	82
7. Zintegrowany wymiar Strategii	91
8. Źródła finansowania	95
9. Oddziaływanie na środowisko	101
10. System wdrażania i komunikacji Strategii	103
10.1 Projektowany system wdrażania – zarządzanie strategią.....	103
10.2 Monitorowanie, ewaluacja i system aktualizacji strategii	105
10.3 Komunikacja społeczna Strategii.....	107
Spis tabel	109
Spis wykresów.....	109
Spis rysunków	110
Załączniki.....	110
Załącznik nr 1 Kwestionariusz ankiety	110
Załącznik nr 2 Lista osób biorących udział w opracowaniu Strategii	113

Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022 jest podstawową deklaracją samorządu, w której sformułowane zostały kluczowe kierunki i założenia rozwoju miasta. Wizja Szczyrku zawarta w niniejszym opracowaniu jest efektem połączenia prac warsztatowych, eksperckich oraz wyników uzyskanych w ramach badań społecznych. Przyjęty program działania jest spójny z opracowaniami szczebla regionalnego oraz krajowego. Równocześnie w ramach Strategii uwzględniono możliwości wykorzystania zewnętrznego finansowania projektów rozwojowych, w szczególności w ramach perspektywy budżetowej Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020.

Podstawą prawną dla opracowania i wdrażania Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022 jest Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r., która w artykule 18 ust. 2, pkt 6 wskazuje na kompetencje Rady Miasta w zakresie uchwalania planów gospodarczych. Ustawa pozostawia samorządom dowolność w kwestii metody i formy opracowania tego rodzaju dokumentu.

Działania, których celem było opracowanie strategii podjęto w marcu 2013 roku. W ramach działań wykonawczych zawarto umowę ze Stowarzyszeniem Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER z Cieszyna, któremu powierzono koordynację prac nad opracowaniem Strategii. Istotą Strategii jest wyznaczenie głównych, najważniejszych kierunków działań krótko- i długofalowych oraz opisanie sposobu ich realizacji. Strategia jest zatem kompleksowym dokumentem wspomagającym zarządzanie miastem. Głównym elementem przygotowań strategii były spotkania warsztatowe, w których udział wzięli Radni, przedstawiciele Urzędu Miasta oraz instytucji samorządowych, przedstawiciele organizacji społecznych i sektora biznesu, przedsiębiorcy, mieszkańcy, a także moderatorzy ze strony SWIG DELTA PARTNER. Zawarte w niniejszym programie zapisy wynikają zatem wprost z postulatów i ocen sformułowanych przez liderów społeczności lokalnej Miasta Szczyrk, a także stanowią wyraz aspiracji i dążeń samorządu jako wspólnoty mieszkańców.

1. Metodologia opracowania strategii

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego jest podstawowym narzędziem służącym efektywnemu zarządzaniu na poziomie lokalnym. Celem działania samorządu gminnego jest w pierwszej kolejności zaspakajanie potrzeb mieszkańców, a także stymulowanie rozwoju gospodarczego i społecznego gminy. Samorząd lokalny posiada narzędzia służące realizacji tych celów (zarówno w wymiarze finansowym jak i instytucjonalnym), napotyka też różnorodne bariery i ograniczenia (wewnętrzne jak i zewnętrzne), które obniżają skuteczność podejmowanych działań. Planowanie strategiczne w wymiarze wieloletnim daje możliwość optymalnego wykorzystania zasobów do realizacji najbardziej potrzebnych z punktu widzenia rozwoju lokalnego zadań.

Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022 została przygotowana z uwzględnieniem następujących pięciu założeń metodologicznych:

- charakter wieloletni – planowanie w odniesieniu do prognoz i trendów;
- „od ogółu do szczegółu” – od misji, poprzez problemy i pomysły na ich rozwiązanie, do konkretnych planów;
- uczestnictwo – zaangażowanie w pracę nad Strategią różnych środowisk, mieszkańców i zainteresowanych podmiotów;
- praca grupowa – organizacja warsztatów gwarantujących wypracowywanie optymalnych rozwiązań;
- przydatność – wypracowane rozwiązania stają się automatycznie projektami, dla których można poszukiwać źródeł finansowania.

Niniejszy dokument przygotowany został w oparciu o najlepsze schematy wieloletniego planowania i uwzględnia następujące podstawowe elementy zarządzania strategicznego:

- Misja – określa horyzontalny kierunek rozwoju – stanowi swoistą soczewkę, w której skupiają się aspiracje, cele lokalnej społeczności. Misja gminy odpowiada ogólnie na pytanie: „Dokąd zmierzamy?”. Zdefiniowanie misji pozwala wykorzystać metodę planowania „od ogółu do szczegółu” – cele strategiczne i poszczególne plany strategiczne stanowią narzędzia, które pozwalają skutecznie realizować misję;
- Identyfikacja barier i szans rozwojowych (analiza SWOT) – opracowana została dzięki wykorzystaniu danych statystycznych oraz informacji zawartych w dokumentach

opracowanych w latach poprzednich oraz udostępnionych zarówno przez Urząd Miasta, jak i przez organizacje społeczne i gospodarcze działające na terenie gminy. Innym ważnym źródłem danych wykorzystywanych na potrzeby diagnozy i analizy SWOT były wyniki badań ankietowych, które zostały przeprowadzone ściśle na potrzeby procesu planowania strategicznego. Mieszkańcy uczestniczący w badaniach mogli bezpośrednio ocenić poziom rozwoju Miasta Szczyrk, wskazać najważniejsze problemy rozwojowe. W analizie SWOT znajdują się zatem szczegółowe i możliwie najbardziej aktualne zapisy, które wskazują na przewagi oraz deficyty gminy;

- Określenie celów strategicznych dla Miasta Szczyrk. Cele strategiczne wskazują konkretne kierunki działań – ich osiągnięcie stanowi zawsze wyraz realizacji misji gminy. Cele strategiczne wyznaczają także precyzyjne obszary dla formułowania planów operacyjnych.
- Plany operacyjne – stanowią szczegółowe plany działań, które umożliwią skuteczne osiągnięcie celów strategicznych. W niniejszej Strategii plany operacyjne stanowią odpowiedź na konkretne problemy lokalnej społeczności Miasta oraz umożliwiają wykorzystanie potencjału lokalnego. Plany operacyjne zawierają konkretne zadania, których wdrożenie jest pożądane w okresie obowiązywania Strategii.

Schemat strategii wyraźnie wskazuje nadrzędny charakter misji Miasta Szczyrk w stosunku do pozostałych elementów Strategii. Wszystkie zaprezentowane w niniejszej Strategii zadania szczegółowe są podporządkowane osiągnięciu celów strategicznych, których systematyczna realizacja pozwoli na wypełnienie misji miasta. Cele te wyznaczają obszary dla formułowania planów operacyjnych i wskazywania konkretnych działań. Na etapie definiowania celów strategicznych wyodrębnia się tzw. domeny planowania strategicznego, które mają na celu wyznaczenie linii demarkacyjnej pomiędzy poszczególnymi kierunkami rozwoju.

Jednym z kluczowych etapów opracowania Strategii było przeprowadzenie badania ankietowego wśród mieszkańców. Badanie przeprowadzono w okresie od 4 czerwca do 2 sierpnia 2013 roku. Badaniami objęci zostali wszyscy mieszkańcy Szczyrku, wzięło w nim udział 186 osób. Badania przeprowadzono przy pomocy kwestionariusza ankiety (Załącznik nr 1), który obejmował 5 głównych obszarów tematycznych:

1. Warunki życia w Szczyрку – 14 pytań zamkniętych, skupiających się na ocenie różnych aspektów życia w mieście, w tym świadczonych na jego obszarze usług publicznych.
2. Warunki życia w Szczyрку – ocena opisowa – 2 pytania otwarte – wskazanie pozytywnych i negatywnych stron dotyczących jakości życia w mieście.
3. Potrzeby miasta i mieszkańców – pytanie otwarte – poproszono ankietowanych o wskazanie trzech największych potrzeb.
4. Ocena atrakcyjności miasta z punktu widzenia turystów – 6 pytań zamkniętych.
5. Metryczka – 5 pytań zamkniętych, pozwalających na określenie podstawowych zmiennych demograficznych osób uczestniczących w badaniu, jak również ich statusu ekonomicznego.

Do respondentów docierano dwoma sposobami: poprzez opublikowanie ankiety na stronie internetowej Miasta Szczyrk oraz poprzez przekazanie ankiety respondentom w formie tradycyjnej – wyłożenie kwestionariuszy ankiet w Urzędzie Miasta oraz dołączenie tychże ankiet do Gazety Szczyrkowskiej. Ankiety następnie opracowano statystycznie i wyniki prezentowano na spotkaniach warsztatowych.

Celem przeprowadzonego cyklu trzech warsztatów moderowanych, było wypracowanie ogólnych założeń dla programu, a także dyskusja nad konkretnymi propozycjami w zakresie zadań, które zostały następnie uwzględnione w planach operacyjnych.

Warsztaty przeprowadzono w Urzędzie Miasta Szczyrk okresie od 16 października do 20 listopada 2013 roku. Lista osób biorących udział w warsztatach stanowi załącznik nr 2 do niniejszego dokumentu. Tematyka poszczególnych warsztatów strategicznych koncentrowała się na następujących zagadnieniach:

- Prezentacja wyników badania ankietowego,
- Analiza mocnych i słabych stron Miasta Szczyrk,
- Wizja Miasta Szczyrk – wokół jakiego wyobrażenia gminy należy koncertować wysiłki rozwojowe,
- Cele strategiczne – które dziedziny wymagają interwencji publicznej,
- Zadania – propozycje konkretnych rozwiązań w odniesieniu do zidentyfikowanych barier i problemów, wraz z ich selekcją.

Zastosowanie zaprezentowanych powyżej metod planowania strategicznego pozwoliło z jednej strony na uzyskanie wysokiego poziomu szczegółowości opracowania, przy utrzymaniu dbałości o zachowanie głównych kierunków rozwojowych, w tym w szczególności kreowaniu spójności całego obszaru miasta.

Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022 to przede wszystkim wieloletnie planowanie rozwoju obszaru, która zawiera program rozwoju społecznego oraz gospodarczego, obejmujący cele oraz plany strategiczne dla Miasta Szczyrk, które realizowane będą w jego granicach administracyjnych. Głównym podmiotem odpowiedzialnym za ich realizację będzie Burmistrz Miasta Szczyrk.

Za okres realizacji Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk przyjęto okres do 2022 roku. Wybór takiego przedziału czasowego pozwala na realne wdrożenie precyzyjnie zaplanowanych i określonych celów strategicznych.

Strategia wraz ze skutecznym systemem monitoringu służyć będzie rozwojowi Miasta Szczyrk w oparciu o potencjał zewnętrzny, zidentyfikowane potrzeby mieszkańców oraz dostępne środki zewnętrzne, głównie z Unii Europejskiej.

2. Diagnoza strategiczna Miasta Szczyrk

2.1 Uwarunkowania lokalizacyjne i historyczne miasta

Miasto Szczyrk zajmuje powierzchnię 3907 ha (39,07 km²), położone jest w południowej części województwa śląskiego, w podregionie bielskim, około 370 km od Warszawy, 80 km od Katowic i 17 km od Bielska-Białej, w odległości ok. 10 km od drogi krajowej nr 69 Bielsko-Biała – Zwardoń, a przez miasto przebiega droga wojewódzka nr 942 Bielsko-Biała – Wisła. Według Statutu Miasta Szczyrk jego jednostkami pomocniczymi są osiedla. Uchwałą Rady Miejskiej w Szczyрку z dnia 15 lutego 1995 roku o nr. VIII/39/95 dokonano podziału Miasta na 7 osiedli i wyznaczając jednocześnie ich granice.

Pod względem geograficznym miasto położone jest na południe od Bielska-Białej, północny wschód od Wisły i północny zachód od Żywca, w dolinie Żylicy w Beskidzie Śląskim, na wysokości od 500 do 600 m n.p.m. i sąsiaduje z gminami Bielsko-Biała, Brenna, Buczkowice, Lipowa, Wilkowice oraz Wisła. Na mapie Europy Szczyrk byłby małym punkcikiem leżącym w pobliżu przecięcia południka 19 stopni długości geograficznej wschodniej i równoleżnika 49 stopni 31 minut szerokości geograficznej północnej.

W latach 1975-1998 miasto administracyjnie należało do województwa bielskiego. Jednak nie znajduje się w historycznych granicach Śląska Cieszyńskiego. Bliższa mu jest Żywiecczyzna (część Małopolski) i Beskid Żywiecki, a co za tym idzie Górale Żywieccy. Miasto należy do Euroregionu Beskidy.

Nazwa Miasta Szczyrk pochodzi prawdopodobnie od „szczyrkania” kamieni w kamienistych korytach potoków górskich, lub też, jak zakłada druga teoria od „szczyrkania” dzwonek pasących się na halach owiec. Najbardziej prawdopodobny jest pogląd, że nazwa osady pochodzi od słowa „szczerk”, którym określano rozległe kamieńce w dolinach rzeki.

Prawa miejskie Szczyrk uzyskał stosunkowo niedawno, bo w 1973 roku (w 2013 r. obchodzi jubileusz 40-lecia nadania praw miejskich). Sama miejscowość Szczyrk istnieje jednak dużo dłużej, pierwsze udokumentowane osadnictwo sięga okresu XV wieku. W czasie tym, obok polskich zbiegów i skazańców, przybyli tu koczownicy z Bałkan, czyli Wołosi. Szczyrkowianie zajmowali się głównie uprawą ziemi, karczowaniem lasów, pasterstwem, hodowlą i myślistwem. Według spisu ludności dokonanego w 1808 roku w Szczyрку było 172 zarębników (zarębek to odpowiednik łana). W 1900 roku Austriacy dokonali kolejnego spisu ludności, który

wykazał, iż w 411 budynkach na obszarze 1896 hektarów mieszkało 2465 osób. Wraz z rozwojem miejscowości, osadnictwo przesunęło się dalej w kierunku gór, a górale zaczęli rozwijać inne formy gospodarki. Począwszy od XVIII wieku, oprócz rolnictwa, rozwijało się tu także pasterstwo oraz produkcja drewna (głównie na potrzeby górnośląskiego przemysłu). Wytwarzano również sukno z runa owczego. Po I wojnie światowej w miejscowości tej rozpoczął się rozwój branży turystycznej. Miały na to wpływ licznie uruchomione lazarety, gdzie leczyli wojenne rany żołnierze austriacy, a które stanowiły pierwszą bazę noclegową miejscowości. Do II wojny światowej wybudowano tu blisko 10 pensjonatów i rozpoczęto modernizację głównej drogi. W 1924 roku na Skrzycznym powstał schron turystyczny dla narciarzy, natomiast schronisko turystyczne rozpoczęło swoją działalność w 1933 roku. W 1928 roku Salmopol, który był przez ponad 125 lat samodzielną miejscowością, został wchłonięty przez ekspansywnie rozwijający się Szczyrk, a z uwagi na to, iż mieszkali tam w większości ewangelicy, miejscowość stała się symbolem ekumenicznego współżycia dwóch religii chrześcijańskich. W dniu 1 stycznia 1973 roku Szczyrk otrzymał prawa miejskie.

2.2 Warunki geograficzne i zagospodarowanie przestrzenne

Pod względem geograficznym miasto położone jest na południe od Bielska-Białej, północny wschód od Wisły i północny zachód od Żywca, w dolinie Żylicy w Beskidzie Śląskim, na Żywiecczyźnie, na wysokości od 500 do 600 m n.p.m. i sąsiaduje z gminami Bielsko-Biała, Brenna, Buczkowice, Lipowa, Wilkowice oraz Wisła. Miasto w przeważającej części położone jest w dolinie między górami, otaczają go strome, porośnięte świerczyną i buczyną wzniesienia. Okoliczne szczyty to Skrzyczne (1257 m n.p.m.), Malinowska Skała (1152 m n.p.m.), Magura (1109 m n.p.m.) oraz Klimczok (1117 m n.p.m.). Miasto przecina bystry potok Żylica, który płynie dość wartkim nurtem do rzeki Soły (stanowi jej lewobrzeżny dopływ). Dzięki swej geografii Szczyrk mimo, że w 1973 roku otrzymał prawa miejskie, sprawia wrażenie osady położonej jakby „na uboczu”, schowanej w objęciach utworzonego w 1998 roku Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego.

Szczyrk leży w strefie przejściowej wilgotnego klimatu morskiego z zachodniej Europy i klimatu suchego ze wschodniej Europy. Charakteryzuje się dużą zmiennością pogody, a przez cały rok przeważa tu powietrze polarno-morskie. Istotnym czynnikiem klimatycznym są silne wiatry, lecz otaczające miejscowość góry w znacznym stopniu je łagodzą. W porze wiosny i jesieni

dokuczliwe są wiatry typu halnego, które źle wpływają na samopoczucie. Zimą pokrywa śnieżna zalega od grudnia do kwietnia. Szczególnie korzystnymi cechami klimatu są: czyste górskie powietrze, duże nasłonecznienie, korzystny układ temperatur i dobra wilgotność powietrza. Klimat sprzyja rekonwalescencji po chorobach dróg oddechowych i serca. Łagodzi również wyczerpanie nerwowe.

Bogactwo środowiska przyrodniczego Szczyrku podnosi jego walory rekreacyjno-wypoczynkowe, a w szczególności krajobraz o urozmaiconym świecie roślinnym z dominacją lasów świerkowych i bukowych, pokrywających całe zbocza gór. Roślinność występuje w formie charakterystycznych górskich pięter flory: regle górne zajmują lasy jodłowo-bukowe z domieszką świerku, jesionu, jaworu, klonu i modrzewia; regle dolne zdominowane są przez świerki i jodły. Lasy stanowią 68,2% obszaru Szczyrku, co daje 2669 ha. W lasach można spotkać: sarny, kuny, borsuki i lisy. Dziki występują w zmiennej ilości. Na zboczach gór z kolei można zobaczyć popularnego padalca, salamandrę, zaskrońca i żmiję. W Żylicy pływają pstrągi i lipienie.

Krajowy Rejestr Urzędowy Podziału Terytorialnego Kraju (TERYT) odnotowuje następujące części miasta Szczyrk: Becyrk, Beskid, Beskidek, Biały Krzyż, Bieniadka, Bieńków, Bieškula, Biała, Bobuła, Borowina, Bugaj, Byrdów, Cerchlisko, Ciche, Czarna, Doliny, Drodzyska, Dunacie, Gacioki, Górka, Hala Podskrzyczeńska, Hondraski, Jajconka, Jaworzyna, Karkoszczonek, Kaźmiruła, Kępi, Kępy, Kotarz, Krupówki, Krzyków, Kubaszki, Kurówki, Lanckorona, Łączysko, Łąki, Majchrówka, Malinów, Migdalskie, Młaki, Mocarze, Mojsokula, Nad Meszną, Nowoć, Pasieki, Pezdówka, Piekło, Płończycka, Pod Beskidem, Pod Brzeziny, Podskole, Podzwalisko, Porębskich, Pośrednie, Reich, Rombaniska, Salmopol, Sialisokula, Sidzinów, Siodło, Skality, Stanickowskie, Stawisko, Suche, Szczyrk Dolny, Szczyrk Górny, Szewcula, Śliwiacka łąka, Świniarki, Urbaczkula, Wawrzutka, Wiatrówka, Wielki Kęs, Więżikówka, Wyrobiska, Zachańderka, Zagrody, Zapalenica, Zaprzelina, Za Wodą, Zwalisko.

Na terenie miasta Szczyrk, na mocy planu zagospodarowania przestrzennego zostały wyznaczone następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- OK1 – zespół obiektów z otoczeniem przysiółek „Migdały”;
- OK2 – zespół obiektów z otoczeniem przysiółek „Biła”;
- OK3 – zespół obiektów z otoczeniem przysiółek „Czarna”;

- OK4 – zespół obiektów z otoczeniem przysiółek „Porębskie Pole”;
- OK5 – zespół obiektów z otoczeniem przysiółek „Czarna”;
- OK6 – zespół obiektów z otoczeniem przysiółek „Łączny”;
- OK8 – fragmenty zabudowy Salmopolu;
- OK10– cmentarz ewangelicko – augsburski, Salmopol obiekt w granicach ogrodzenia, proponowany do wpisu do rejestru;
- OK11 – cmentarz komunalny obiekt w granicach ogrodzenia, proponowany do wpisu do rejestru;
- OK12 – starodrzew w rejonie ulicy Turystycznej i Orlej.

Na terenie Miasta Szczyrk znajduje się również Kościół św. Jakuba Starszego wraz z cmentarzem (A-195/77), jedyny zabytek, który został wpisany do rejestru zabytków Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków.

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Szczyrk wyznaczono główne kierunki rozwoju miasta. Zgodnie z zapisami studium „podstawowym celem rozwoju przestrzennego i społecznego staje się harmonijny, zrównoważony rozwój całego miasta, ukierunkowany na tworzenie unikalnego systemu przestrzennego i funkcjonalnego miasta górskiego, postrzeganego jako ponadregionalny całoroczny park rekreacji, turystyki i sportu. Systemu opartego na: niekonfliktowym równoprawnym współistnieniu i kultywowaniu istniejących wartości środowiska naturalnego i kulturowego, tradycyjnej struktury przestrzennej, poszanowaniu struktury własnościowej, gwarantującego jednocześnie warunki i możliwości dla realizacji nadrzędnego celu publicznego Gminy to jest utworzenie systemu terenów ogólnodostępnych tworzących obszar przestrzeni publicznych podporządkowany strategicznym funkcjom usługowym i obsługowym rekreacji, turystyki i sportu”.

W odniesieniu do dalszego rozwoju obszaru miasta, w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczyrk wyznaczono następujące kierunki polityki przestrzennej:

1. zdefiniowanie stabilnych uwarunkowań stanu istniejącego, stanowiących płaszczyznę odniesienia i weryfikacji dla planowanych kierunków rozwoju przestrzennego;

2. stworzenie podstaw dla realizacji strategicznego planu rozwoju miasta, jako całorocznego parku rekreacji, turystyki i sportu, w skali regionalnej i lokalnej;
3. zwiększenie konkurencyjności i atrakcyjności miasta w stosunku do sąsiednich ośrodków osadniczych o funkcjach rekreacyjnych;
4. wypracowanie zasad i standardów jednoczesnej ochrony dziedzictwa środowiska naturalnego i kulturowego z zagwarantowaniem niekonfliktowego rozwoju przestrzennego i funkcjonalnego;
5. poprawa warunków życia mieszkańców oraz standardów obsługi przyjezdnych, równoznaczna z kreowaniem nowego wizerunku miasta.

Na terenie Szczyrku znajduje się ok 2669 ha lasów, którymi administruje Nadleśnictwo Bielsko. W ostatnich latach niekorzystnym zjawiskiem w lasach Nadleśnictwa jest osłabienie i zamieranie drzewostanów świerkowych. Wymaga to podejmowania działań związanych z przebudową drzewostanów (w rozmiarze ok. 100 ha rocznie). O specyfice nadleśnictwa stanowi również sąsiedztwo miasta Bielska-Białej i bliskość aglomeracji Śląska, dla których lasy Beskidów, w tym również Nadleśnictwa Bielsko, stanowią zaplecze dla masowego wypoczynku. Wynikają z tego liczne problemy związane z intensywną penetracją lasu przez człowieka (np. zaśmiecanie, palenie ognia, zadeptywanie upraw i płoszenie zwierzyny oraz nielegalne wjazdy do lasu). Tereny leśne podnoszą walory krajobrazowe miasta i są atrakcyjne dla turystów, ale z uwagi na to, iż podlegają ochronie prawnej stanowią jednocześnie barierę dla swobodnego rozwoju infrastruktury miasta. Kolejną barierą dla rozwoju infrastruktury w Mieście Szczyrku jest jego położenie w dolinie górskiej. W związku z tym miasto jest niejako ściśnięte pomiędzy górami a jego rozwój w niektórych kierunkach jest znacznie utrudnionych, a czasem praktycznie niemożliwy lub nieuzasadniony z ekonomicznego punktu widzenia.

Piękne okolice Szczyrku doskonale nadają się do uprawiania turystyki pieszej, rowerowej oraz paralotniarstwa, a zimą narciarstwa. Istnieją tu świetnie wytyczone i urozmaicone szlaki, ścieżki spacerowe, trasy rowerowe oraz liczne wyciągi narciarskie. Odwiedzenie Szczyrku gwarantuje wspaniałe widoki, umożliwia zobaczenie wielu ciekawych miejsc oraz gwarantuje komfort podczas letniego i zimowego wypoczynku. Dodatkowe atrakcje turystyczne stanowią zlokalizowane w obrębie miejscowości jaskinie: Lodowa, Salmopolska, Malinowska, oraz Grota Klimczoka – najdłuższa z dostępnych tutaj do zwiedzania jaskiń. Szczyrk, to również jeden

z większych ośrodków paralotniarstwa. Odbywają się tutaj także liczne imprezy kulturalne i sportowe, między innymi: Tydzień Kultury Beskidzkiej, Jakubowe Święto, jarmarki twórczości ludowej, plenery rzeźbiarskie i wystawy malarskie, Mistrzostwa Polski w Skokach Narciarskich oraz Kombinacji Norweskiej, zawody z cyklu LOTOS CUP, Mistrzostwa Polski Parlamentarzystów, Samorządowców i Pracowników Samorządowych w Narciarstwie Alpejskim, rodzinne rajdy górskie, zawody downhillowe i wiele innych.

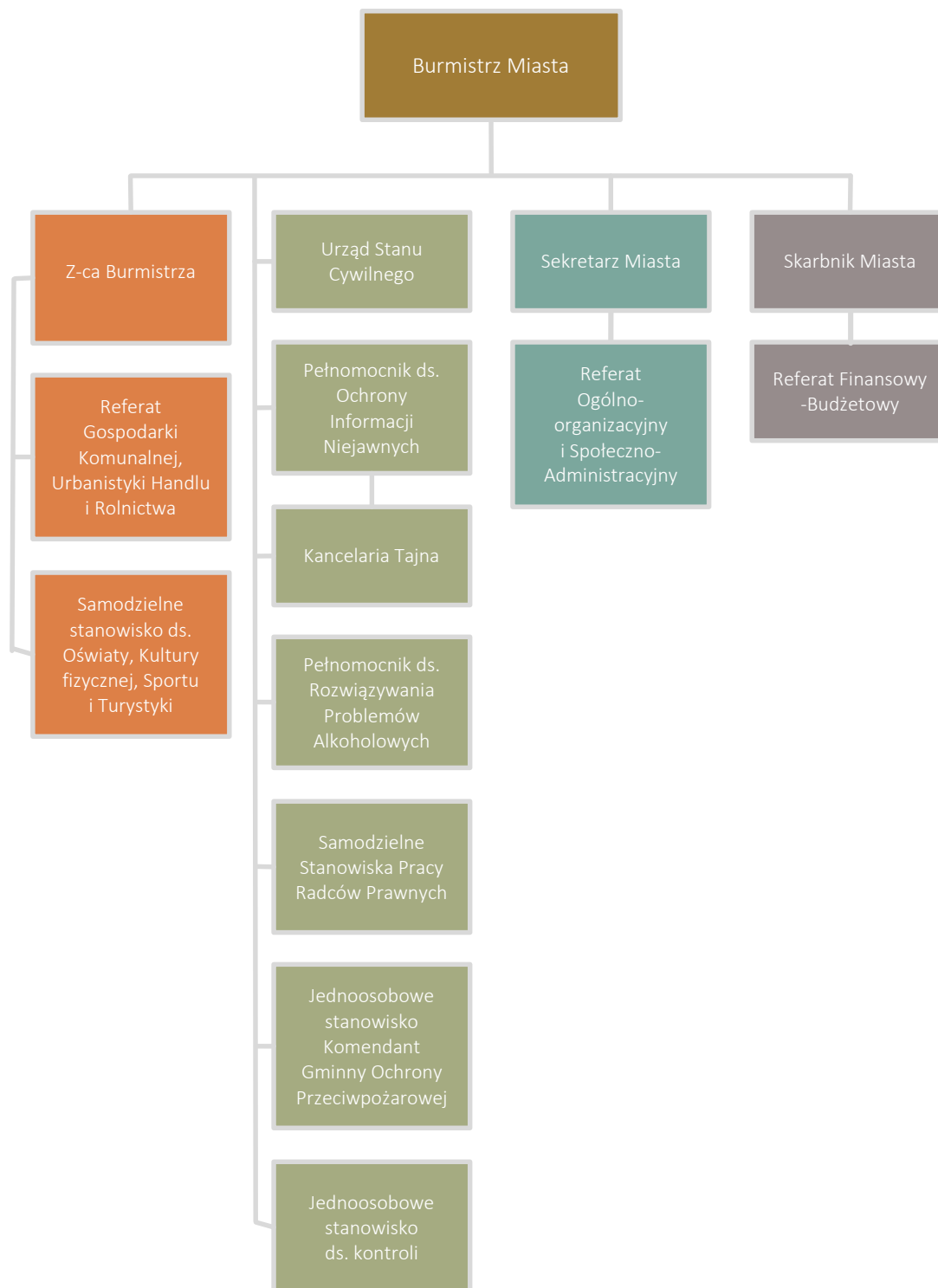
2.3 Samorząd

Wykaz Miejskich Jednostek Organizacyjnych i spółek z udziałem Miasta Szczyrku stanowiący załącznik nr 4 do Statutu Miasta Szczyrk wskazuje następujące jednostki podległe UM Szczyrk:

1. Miejski Ośrodek Kultury, Promocji i Informacji im. Jana Więżika w Szczyрку;
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
3. Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum Nr 1;
4. Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum Nr 2;
5. Zespół Szkolno-Przedszkolny;
6. Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.

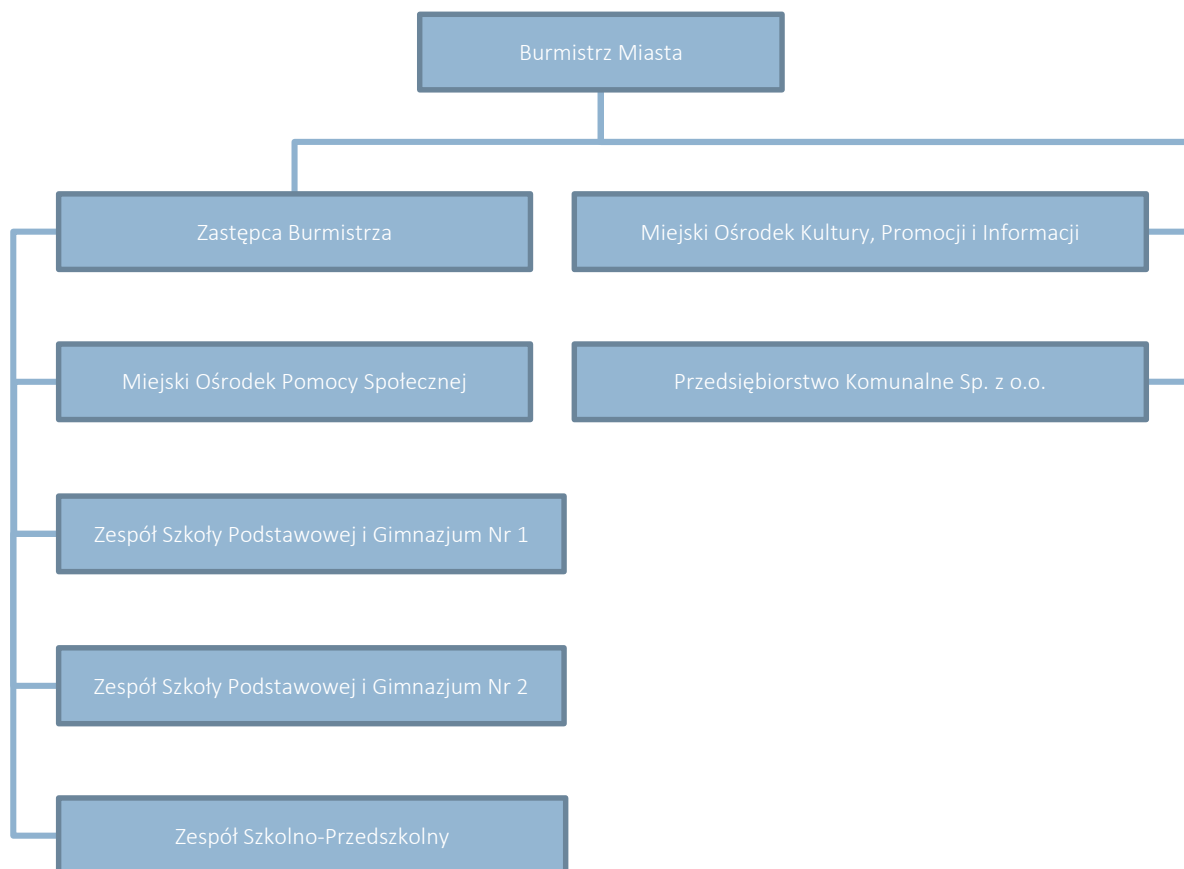
Poniżej przedstawiono dwa rysunki przedstawiające schemat organizacyjny Urzędu Miejskiego w Szczyрку oraz schemat zwierzchnictwa służbowego miejskich jednostek organizacyjnych i spółek z udziałem miasta.

Rysunek 1 Schemat organizacyjny Urzędu Miejskiego w Szczyrku

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego

Rysunek 2 Schemat miejskich jednostek organizacyjnych i spółek z udziałem Miasta Szczyrk

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego

Miasta, z którymi Szczyrk podpisał umowy o partnerstwie i współpracy to:

- Almese, Włochy – od 29 września 1992 roku;
- Jaskiser, Węgry – od 23 kwietnia 2004 roku;
- Zetel, Niemcy – od 24 października 2008 roku;
- Mikołajki, Polska – od 29 czerwca 2007 roku;
- Łeba, Polska – od 28 listopada 2013 roku.

Ponadto od 18 kwietnia 2011 roku Miasto Szczyrk współpracuje z czeską gminą Pisek. Współpraca obejmuje działalność oświatową i sportową. Z Piskiem współpracuje głównie Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum nr 1 w Szczyрку w zakresie wymiany młodzieży, realizując wspólnie projekt pn. „Integracja młodzieży polsko-czeskiej” („Integrace česko-polské mládeže”) w ramach polsko-czeskiej współpracy transgranicznej. Od 24 czerwca 2011 roku, na

mocy podpisanego listu intencyjnego Miasto Szczyrk współpracuje także z Uniejowem. Współpraca odbywa się głównie na płaszczyźnie kulturalnej oraz promocji.

Szczyrk należy do Stowarzyszenia „Region Beskidy”, które zostało zostało powołane 20 lipca 1999 roku, aby podejmować działania mające na celu uaktywnienie współpracy w ramach Euroregionu Beskidy, poprzez realizację programów i projektów na terenach przygranicznych. Projekty te obejmują w szczególności: współpracę gospodarczą, turystykę, ochronę środowiska i gospodarkę leśną, edukację, kulturę, rolnictwo i gospodarkę żywnościową, planowanie przestrzenne i budownictwo, pracę i politykę socjalną, przeciwdziałanie katastrofom, awariom i klęskom żywiołowym oraz zwalczanie ich skutków, ochronę zdrowia i ratownictwo medyczne, komunikację i łączność, kulturę fizyczną i sport.

Do Stowarzyszenia "Region Beskidy" należą obecnie:

- 33 gminy, w tym jedna na prawach powiatu (miasto Bielsko-Biała);
- 4 powiaty;
- 4 członków wspierających;
- członkowie honorowi.

Euroregion Beskidy powstał na bazie porozumienia "Beskidy bez granic" - inicjatywy władz lokalnych miast i gmin beskidzkich polsko-słowacko-czeskiego pogranicza. Obejmuje przygraniczną część terenu województwa śląskiego i małopolskiego po stronie polskiej, województwa żylińskiego po stronie słowackiej oraz gmin wokół miasta Frydek-Mistek w Republice Czeskiej. W skład Euroregionu wchodzi: Stowarzyszenie "Region Beskidy" z siedzibą w Bielsku-Białej, Zdużenie Region Beskidy z siedzibą w Żylinie oraz Sdużeni Region Beskidy we Frydku-Mistku¹.

Z inicjatywy Burmistrza Miasta Szczyrk Pana Wojciecha Bydlińskiego w 2009 roku powstało Forum Miast Narciarskich. Forum tworzą przedstawiciele poszczególnych samorządów (wójtowie, burmistrzowie, prezydenci), którzy podpisując deklarację potwierdzili swój udział i pracę na rzecz wszystkich członków. Jest to inicjatywa samorządowa mająca na celu podejmowanie wspólnych działań oraz wymianę doświadczeń tych miejscowości, których oferta turystyczna opiera się w znacznej mierze na sportach zimowych, a w szczególności

---

¹ Wykorzystano dane zawarte na www.euroregion-beskidy.pl

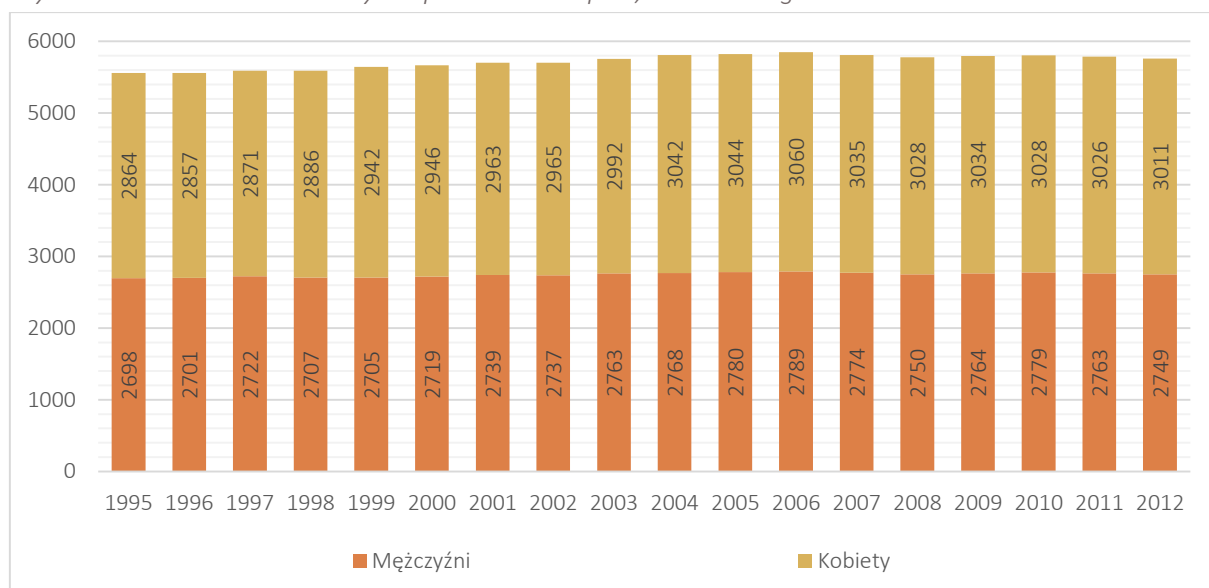
na narciarstwie. Forum jest strukturą otwartą, może do niego przystąpić każda miejscowość, której władze uznają sensowność takiej działalności. Na dzień dzisiejszy członkami FMN są: Miasto Szklarska Poręba, Miasto Wisła, Miasto Zakopane, Miasto Ustrzyki Dolne, Gmina Mszana Dolna, Gmina Iwonicz Zdrój, Miasto Piwniczna, Gmina Jeleśnia, Miasto Tomaszów Lubelski, Miasto Szczyrk, Gmina Brenna, Gmina Bukowina Tatrzańska, Miasto Duszniki Zdrój, Gmina Istebna, Miasto Karpacz, Gmina Sękowa, Miasto Żywiec, Miasto Andrychów, Miasto Przemyśl, Miasto Krynica Zdrój, Miasto Dukla, Miasto Zagórz, Gmina Czarna, Gmina Zawoja oraz Gmina Wilkowice.

Ponadto Szczyrk należy do nieformalnej grupy samorządowej „Beskidzka Piątka”, która skupia pięć beskidzkich miejscowości współpracujących ze sobą w kwestiach wspólnej promocji lokalnych atrakcji i produktów, organizacji imprez, czy pozyskiwania funduszy europejskich. Do „Beskidzkiej 5” oprócz Szczyrku należy także Brenna, Istebna, Ustroń i Wisła. To pionierskie i unikalne w skali kraju „porozumienie” funkcjonuje od 9 lat.

2.4 Potencjał demograficzny

Według danych GUS liczba mieszkańców Szczyrku na koniec grudnia 2012 roku wyniosła 5760 (według faktycznego miejsca zamieszkania), przy poziomie 5702 mieszkańców w 2002 roku i 5562 w roku 1995. Oznacza to niewielki wzrost, odpowiednio o 1% w stosunku do 2002 roku i 3,5% w stos. do roku 1995 liczby mieszkańców w przeciągu ostatnich 10 i 17 lat, co na tle tendencji krajowych jest stosunkowo dobrym wynikiem.

Wykres 1 Ludność Miasta Szczyrk z podziałem na płeć, stan na 31 grudnia 2012 r.

Źródło: dane GUS

Miasto Szczyrk w kilku ostatnich latach notuje lekko ujemny przyrost naturalny, który jest na tyle mały, iż nie ma znaczącego wpływu na kształtowanie się poziomu ludności miasta.

Tabela 1 Przyrost naturalny Miasta Szczyrk w latach 1995-2012

rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	saldo
ogółem	-7	1	7	-1	1	-15	9	-11	3	
rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
ogółem	15	0	4	-5	2	-1	-10	-3	-6	

Źródło: dane GUS

Według prognozy GUS liczba mieszkańców powiatu bielskiego będzie się stopniowo zmniejszać. Prognozowana na rok 2035 liczba mieszkańców powiatu bielskiego zmaleje do 164 416 osób. Spadek liczby mieszkańców nastąpi również w powiatach ościennych jak i w skali całego województwa. Poniższe zestawienie przedstawia prognozowaną dynamikę zmian demograficznych według GUS, najmniejszym podmiotem objętym analizą jest powiat.

Tabela 2 Prognoza liczby mieszkańców w miastach i powiatach podregionu bielskiego do 2035 roku

Region/Rok	2015	2020	2025	2030	2035
Powiat bielski	160 886	163 657	164 893	165 038	164 416
Powiat cieszyński	175 315	176 393	176 216	174 760	172 477
Powiat żywiecki	151 743	151 182	149 418	146 567	142 893
Powiat m. Bielsko	171 241	168 643	165 411	161 237	156 632
Podregion bielski	659 185	659 865	655 938	647 938	636 418
Woj. śląskie	4 534 547	4 447 088	4 338 218	4 202 147	4 052 187

Źródło: dane GUS

Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w Szczyрку w ostatnich 17 latach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3 Migracje wewnętrzne i zewnętrzne na pobyt stały w Mieście Szczyrk w latach 1995-2012

rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	saldo
ogółem	0	49	-7	25	23	44	17	40	19	
rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	

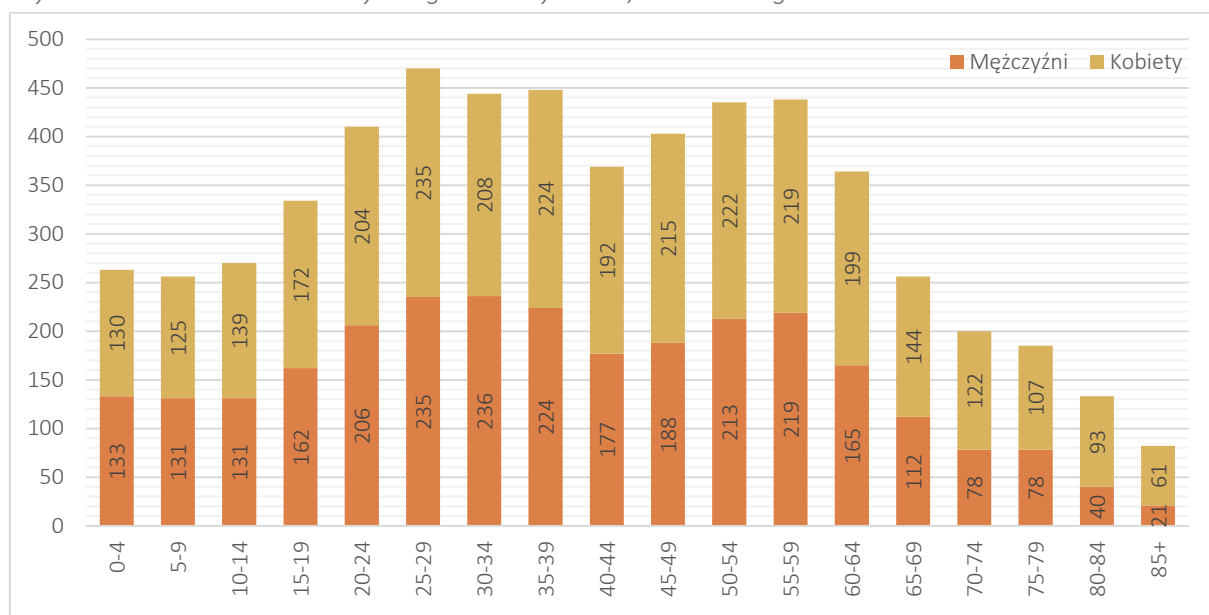
ogółem	21	34	57	-28	18	-4	-6	-15	-35	
--------	----	----	----	-----	----	----	----	-----	-----	--

Źródło: dane GUS

Jak widać bilans migracji w latach 1995 -2012 jest zdecydowanie dodatni (więcej osób dokonuje zameldowania, niż wymeldowuje się), choć w przeciągu ostatnich 4 lat da się zauważyć lekką tendencję spadkową.

Kolejny wykres przedstawia rozkład struktury ludności Miasta Szczyrk według wieku mieszkańców.

Wykres 2 Ludność Miasta Szczyrk wg struktury wieku, stan na 31 grudnia 2012 r.

Źródło: dane GUS

Analiza danych dotyczących struktury wieku mieszkańców Szczyrku wskazuje lekką przewagę osób będących w wieku od 25 do 29 lat (8,2 % populacji miasta). Jest to grupa osób z tzw. wyżu demograficznego lat 80. Strukturę ludności Szczyrku według „produktywności wieku” w 2012 roku na tle podregionu, województwa i kraju przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 4 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w 2012 r. - porównanie

Ludność w %	Szczyrk	podregion bielski*	województwo śląskie	Polska
wiek przedprodukcyjny (0-14lat)	13,7 %	15,4%	13,9%	15,0%
wiek produkcyjny (14-59/64 lata)	68,0 %	66,6%	67,4%	67,2%

wiek poprodukcyjny (60/65 i więcej lat)	18,3 %	18,0%	18,7%	17,8%
* powiaty: bielski, cieszyński, żywiecki oraz miasto na prawach powiatu: Bielsko-Biała				

Źródło: dane GUS

Struktura wieku mieszkańców Szczyrku wykazuje zbliżone tendencje w porównaniu do otoczenia (podregion, województwo, kraj). Zauważalny jest niższy niż w podregionie bielskim odsetek mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, natomiast odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym jest lekko wyższy od wskaźników dla podregionu, województwa i kraju. Widoczne jest także zjawisko „starzenia się” lokalnej społeczności. Z roku na rok wzrasta w mieście odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w porównaniu do liczby ludności (z 16% w roku 2002 do 18,3% w 2012 roku). Wzrosła również liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym (z 26,3 w roku 2002 do 28,3 w roku 2012). Ten tzw. wskaźnik obciążenia demograficznego dla Szczyrku jest jednak korzystniejszy niż w przypadku podregionu bielskiego czy województwa śląskiego, ale już nie w skali kraju.

2.5 Bezpieczeństwo

Do podstawowych zbiorowych potrzeb społecznych tworzących warunki rozwoju i funkcjonowania lokalnej społeczności należą bezpieczeństwo, porządek i ład publiczny. Na terenie Szczyrku pracuje ok 30 funkcjonariuszy, którzy dysponują 4-ma samochodami służbowymi. W mieście funkcjonuje Komisariat Policji zlokalizowany przy ul. Granicznej 1. Poziom zagrożenia przestępczością jest wartością zmienną, której struktura i dynamika zależy od wielu czynników. Istotna jest tu natychmiastowa reakcja na wszelkiego rodzaju nowe trendy przestępcze oraz sprawdzone postępowanie w przypadku znanych już kategorii przestępczych. Poniżej przedstawiono najważniejsze, najbardziej istotne kategorie przestępczości, obrazujące wyniki uzyskane na terenie miasta Szczyrk, ze szczególnym uwzględnieniem przestępczości nieletnich.

Tabela 5 Przestępczość stwierdzona na terenie Miasta Szczyrk w latach 2009-2012

Rok	2009		2010		2011		2012	
Liczba przestępstw (1), w tym czyny nieletnich (2)	1	2	1	2	1	2	1	2
Przestępstwa ogółem*	223	20	186	9	287	136	379	240

w tym kryminalne**	166	16	143	9	245	130	349	240
w tym:								
Kradzieże	34	0	49	2	30	0	32	8
Kradzieże z włamaniem (w tym kradzieże samochodów)	37/1	0/0	21/1	1/0	25/1	5/0	21/1	4/0
Bójki i pobicia	9	3	2	0	4	2	4	0
Rozboje	11	1	7	2	27	24	144	143
Uszkodzenia ciała	6	0	8	2	37	35	49	47
Uszkodzenia mienia	16	1	21	1	13	0	12	0
Przestępstwa w ruchu drogowym	43		15		18		14	

Źródło: Zespół Statystyki i Przestępczości KMP w Bielsku-Białej. (*) i (**) podane wartości nie stanowią sumy danych z poszczególnych kolumn.

Powyższa tabela przedstawia rozkład przestępczości stwierdzonej na terenie Miasta Szczyrk w ostatnich latach. Niestety liczba popełnianych przestępstw wyraźnie rośnie. Bardzo niepokojący jest fakt wyraźnego wzrostu ilości przestępstw popełnianych przez nieletnich. Statystyki w tym zakresie pokazują bardzo wyraźny i gwałtowny wzrost ilości przestępstw popełnianych przez nieletnich, w tym w szczególności przestępstw kryminalnych takich jak rozboje i uszkodzenia ciała. Jak wynika z powyższego zestawienia najczęściej popełnianych przestępstw dotyczy właśnie rozbojów. Należy zauważyć gwałtowny wzrost tego typu przestępstw w roku 2012. Wyraźnie da się zauważyć spadek ilości przestępstw popełnianych w ruchu drogowym, w szczególności w stosunku do roku 2009.

Tabela 6 Zdarzenia w ruchu drogowym zaistniałe na terenie Szczyrku w latach 2009-2012

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Zdarzenia drogowe ogółem/nietrzeźwi sprawcy	59/5	65/5	69/1	44/2	51/2
w tym:					
Wypadki drogowe	9/1	4/0	12/1	7/2	3/0
Kolizje drogowe	50/4	61/5	57/0	37/0	48/2
Ofiary śmiertelne	1/0	0/0	1/0	0/0	0/0
Ranni	16/1	6/0	14/1	14/7	4/0

Źródło: Wydział Ruchu Drogowego KMP w Bielsku-Białej.

Powyższa tabela przedstawia zdarzenia drogowe do których doszło na terenie Miasta Szczyrk w ostatnich pięciu latach. Jak wynika z przedstawionych statystyk ilość zdarzeń drogowych w ostatnich latach generalnie maleje, w tym ilość zdarzeń popełnianych przez nietrzeźwych kierowców. Jest to zapewne związane zarówno z rosnącą świadomością społeczeństwa na temat bezpieczeństwa, jak i podejmowanymi działaniami policji w tym obszarze.

W Szczyрку nie funkcjonuje natomiast Straż Miejska, która została rozwiązana jeszcze w latach 90. (Szczyrk był jednym z pierwszych miast w Polsce, które zdecydowały się rozwiązać Straż Miejską).

Bezpieczeństwo pożarowe w Mieście Szczyrk zapewnia jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej (ul. Myśliwska 42) przy której urzęduje Komendant Gminny Ochrony Przeciwpożarowej (to jednoosobowe stanowisko aktualnie piastuje Pan Wiesław Steczek). OSP Szczyrk skupia obecnie 45 czynnych członków w tym 24 osoby z grupy operacyjnej. Ponadto w mieście funkcjonuje jeden Zespół Ratownictwa Medycznego (ZRM). Przy ulicy Dębowej 2 znajduje się punkt Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego.

Z kolei większość obowiązków związanych z obroną cywilną oraz zarządzaniem kryzysowym realizują pracownicy Referatu Ogólno-Organizacyjnego i Społeczno-Administracyjnego (Or.Sa.) współpracując ściśle z Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego w Bielsku-Białej oraz Wydziałem Zarządzania Kryzysowego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego

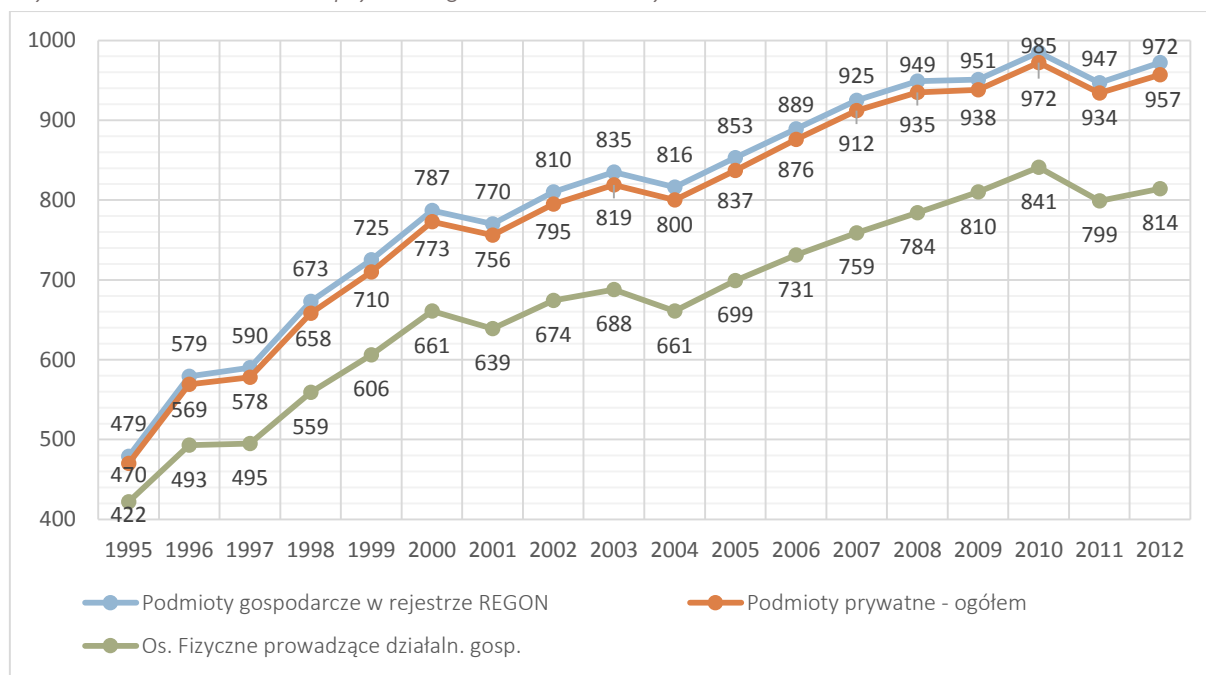
2.6 Gospodarka i turystyka

Zestawienie tych dwóch działów w diagnozie nie jest przypadkowe, gdyż ogólnie pojęta „turystyka” stanowi dla Szczyрку jedną z najistotniejszych gałęzi gospodarki.

2.6.1 Potencjał gospodarczy

Poniższy wykres przedstawia strukturę sektora prywatnego w Mieście Szczyrk na tle ogólnej liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON. Jak widać od 1995 roku notuje się konsekwentny i systematyczny wzrost liczby podmiotów w rejestrze REGON.

Wykres 3 Struktura sektora prywatnego w Mieście Szczyrk w latach 1995-2012

Źródło: dane GUS

Rynek w Mieście Szczyrk należy uznać za przestrzeń stale się rozwijającą, o dużym potencjale drzemącym w prywatnych podmiotach gospodarczych. Dynamika przedsiębiorczości w Gminie dyktowana jest przez sektor prywatny głównie przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Tabela 7 Porównanie Struktury podmiotów wg PKD 2007 i rodzajów działalności w 2012 roku

	Miasto Szczyrk		podregion bielski		woj. Śląskie	
	liczba	odsetek	liczba	odsetek	liczba	odsetek
ogółem	972	100%	73 671	100%	453 496	100%
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	15	1,5%	1 315	1,8%	5 198	1,1%
przemysł i budownictwo	211	21,7%	18 464	25,1%	97 270	21,5%
pozostała działalność	746	76,8%	53 892	73,1%	351 028	77,4%

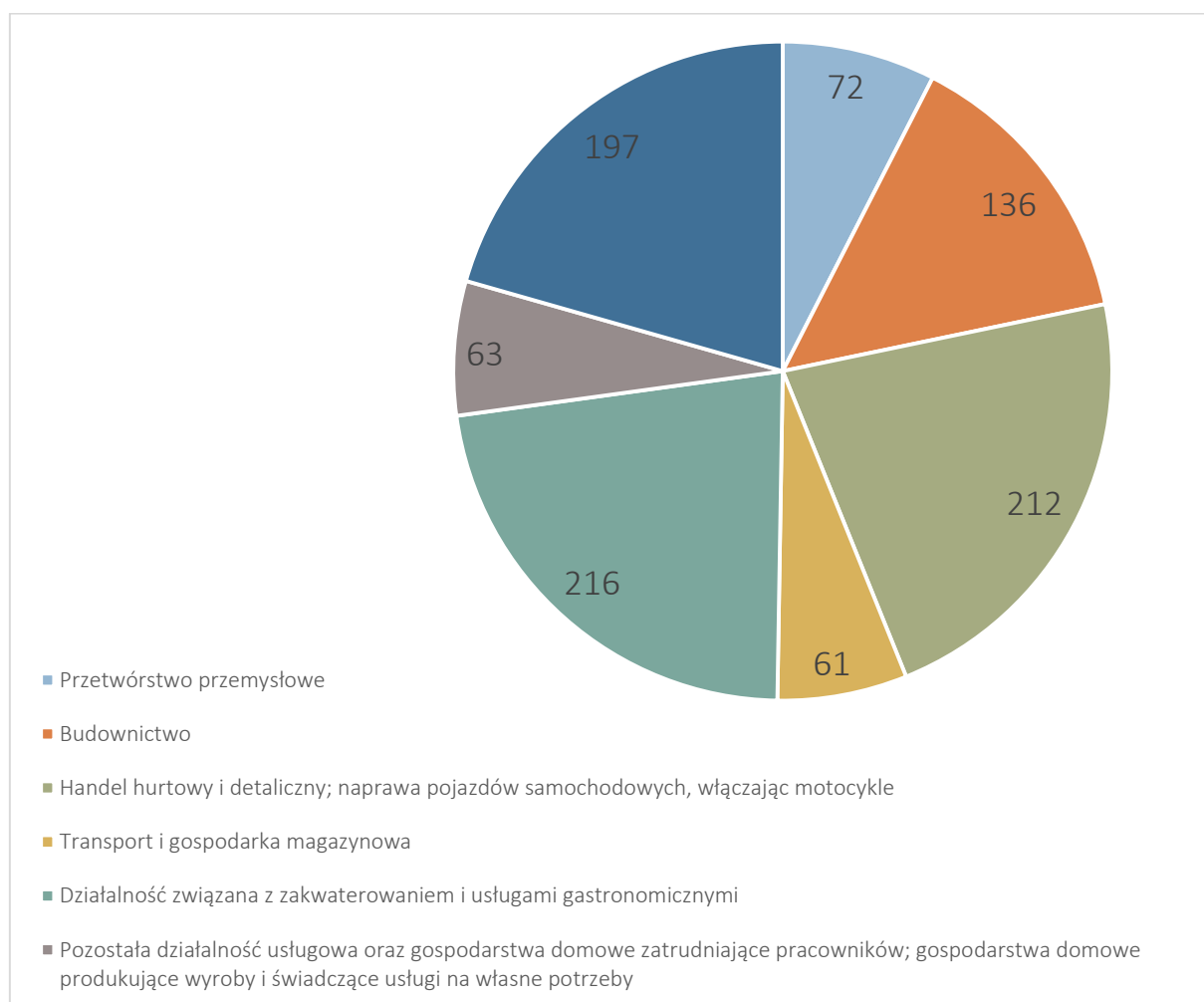
Źródło: dane GUS

W Szczyrku 21,7% podmiotów związanych jest z sektorem przemysłowym i budownictwem, co stanowi wartość podobną dla całego województwa, ale jest nieco niższa niż w regionie bielskim.

Sektor prywatny w Szczyrku w roku 2012 tworzyło 967 jednostek gospodarczych, przy 15 jednostkach publicznych, co stanowi 99,5% rynku gospodarczego miasta. Polska Klasyfikacja Działalności (PKD 2007) jest umownie przyjętym, hierarchicznie usystematyzowanym podziałem zbioru rodzajów działalności społeczno-gospodarczej, jakie realizują podmioty gospodarcze. Poniższy wykres przedstawia strukturę sektora prywatnego Szczyrku z podziałem na najliczniejsze rodzaje działalności społeczno-gospodarczej (tzw. sekcje).

Wykres 4 Struktura sektora prywatnego w Szczyrku wg. wybranych działów klasyfikacji PKD 2007 w roku 2012

Źródło: dane GUS

Struktura sektora prywatnego według najliczniej występujących rodzajów działalności gospodarczej (Sekcje PKD 2007) w Szczyrku:

- Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe – 8%;
- Sekcja F – Budownictwo – 14%;

- Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 22%;
- Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa – 6%;
- Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 23%;
- Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa (S) oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby(T) – razem 7%;
- Pozostałe Sekcje – 21%.

Szczyrk wyróżnia się na tle podregionu bielskiego oraz województwa śląskiego wyższym odsetkiem przedsiębiorstw zatrudniających poniżej 10 pracowników (tzw. mikro-przedsiębiorcy), co wiąże się z faktem specyfiki gospodarki opartej o małe, najczęściej rodzinne firmy z branży turystycznej. W mieście nie funkcjonują duże przedsiębiorstwa, zatrudniające powyżej 250 pracowników, a odsetek małych i średnich przedsiębiorstw jest znacząco mniejszy niż w podregionie bielskim i województwie śląskim.

Tabela 8 Podmioty gospodarcze według klas wielkości zatrudnienia stan na rok 2012

	Miasto Szczyrk		podregion bielski		woj. śląskie	
	liczba	odsetek	liczba	odsetek	liczba	odsetek
ogółem	972	100%	73 671	100%	453 496	100%
0 – 9 pracowników	947	97,43%	70 014	95,03%	429 909	94,80%
10 – 49 pracowników	22	2,26%	3 025	4,11%	19 302	4,26%
50 – 249 pracowników	3	0,31%	545	0,74%	3 708	0,82%
250 – 999 pracowników	0	0%	75	0,10%	500	0,11%
1000 i więcej pracowników	0	0%	12	0,02%	77	0,02%

Źródło: dane GUS

Na kształt i wielkość lokalnego rynku pracy ma wpływ liczba podmiotów gospodarczych i osób w nich zatrudnionych. Szczególnie ważny dla rozwoju gospodarczego miasta jest rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, a wśród nich dynamika zmian liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

Poziom przedsiębiorczości w Szczyрку jest stosunkowo wysoki. Aktywność gospodarcza mieszkańców, biorąc pod uwagę liczbę zakładanych przez nich firm (jednostki nowo zarejestrowane w rej. REGON na 10 tys. ludności), jest bardzo wysoka. W 2012 roku Szczyrk zajął 3 miejsce w rankingu gmin z województwa śląskiego.

Tabela 9 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON – porównanie, stan na 2012 r.

Obszar	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności
Szczyrk	1 688	147	108
Katowice	1 434	119	70
Bielsko-Biała	1 443	123	90
Żory	856	70	56
Cieszyn	1 474	148	95
Wisła	1 509	105	83
Czechowice-Dziedzice	952	78	61
podregion bielski	1 110	96	70
województwo śląskie	982	83	61
Polska	1 032	93	65

Źródło: dane GUS

Miasto Szczyrk w 2012 roku zajęło wysokie 55 miejsce w rankingu gmin w Polsce, i 2 w województwie śląskim, pod względem ilości podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności co pozwala stwierdzić, iż mieszkańcy gminy należą do ludzi bardzo przedsiębiorczych. Jednocześnie należy podkreślić fakt iż w 2012 roku więcej o 39 firm zostało zarejestrowanych w rejestrze REGON niż z niego wykreślonych, co pozwala sądzić, iż przedsiębiorczość w tym mieście się rozwija i dobrze rokuje na przyszłość.

2.6.2 Atrakcyjność turystyczna

Z uwagi na piękne usytuowanie i bliskość gór oraz ich atrakcyjność turystyczną przez cały rok turystyka stanowi w Szczyрку główną gałąź gospodarki. Zajmuje on 1 miejsce spośród wszystkich gmin powiatu bielskiego pod względem ilości całorocznych obiektów noclegowych ogółem jak i ilości całorocznych miejsc noclegowych (dane GUS za lipiec 2013 roku). Poniższa tabela

przedstawia obiekty funkcjonujące w 2012 roku w Szczyрку według danych Miejskiego Ośrodka Kultury, Promocji i Informacji.

Tabela 10 Obiekty noclegowe w Mieście Szczyrk w 2012 roku

Hotele i obiekty hotelowe (łącznie 1296 miejsc noclegowych):	Ośrodki/domy wczasowe (łącznie 1641 miejsc noclegowych):	Pensjonaty/wille (łącznie 867 miejsc noclegowych):
<ul style="list-style-type: none"> – ALPIN** hotel z klasą (87); – ELBRUS*** Spa & Wellness (106); – GÓRAL Spa & Wellness (63); – GÓRSKI (45); – KLIMCZOK**** (400); – META*** Resort & Vine Spa (250); – OLIMPIA LUX Resort & Spa (100); – ORZEŁ BIAŁY** (65); – SKALITE*** Spa & Wellness (135); – HOTELIK SKALNY (45). 	<ul style="list-style-type: none"> – ADAM (150); – BESKIDEK (45); – CARITAS (41); – CKiR ORLE GNIAZDO (550); – HARNAS Centralny Ośrodek Sportu (129); – CIS Politechnika Śląska (40); – EXPLORIS (84); – JESION (45); – MARIA (60); – PANORAMA (169); – PRZY STOKU (16); – SIEMION (100). 	<ul style="list-style-type: none"> – ARKA (22); – BIENKULA (30); – GOSCIINIEC FENIX (30); – GOSCIINIEC SALMOPOLSKI (50); – GOSCIINIEC SOLISKO (36); – GOSCIINIEC URBANSKI (20); – KROKUS (50); – MARSJANKA (53); – NA Brzegu (20); – SASANKA (49); – SILVERETTA I (19); – SILVERETTA II (28); – VITA (40); – WILLA ASPEN (26); – WILLA BARBARA (40); – WILLA DOLCE VITA (25); – WILLA JASKÓŁKA (19); – WILLA KORA (50); – WILLA POD ANIOŁEM (36); – WILLA POD MAGURĄ (22); – WILLA POD ŚWIERKAMI (20); – WILLA PRZY SKOCZNI (15); – WILLA ROSA (15); – WILA ŚNIEŻYNKA (35); – WILLA VENUS Spa & Odchudzanie (20); – WILLA VENTA (32); – WILLA WIERCHY (10); – WILLA GAJÓWKA (39); – ZAJAZD BESKID (16).
Apartamenty (łącznie 183 miejsc noclegowych)	Agroturystyka (łącznie 46 miejsc noclegowych)	Schroniska (w sumie 171 miejsc noclegowych):
<ul style="list-style-type: none"> – APARTAMENT POD SKRZYCZNYM (5); – APARTAMENT GRONIK (27); – CZYRNA (12); – FAMILY RELAKS (26); 	<ul style="list-style-type: none"> – CHATA W DECHĘ (12); – KOSAJONKA (18); – WILLA JĘDRUŚ NA STAREJ ŁĄCE (16). 	<ul style="list-style-type: none"> – PTTK KLIMCZOK (50); – PTTK SKRZYCZNE (36); – SSM HONDRASIK (30-50); – CHATA WUJA TOMA (35).

<ul style="list-style-type: none"> – GÓRSKA LEGENDA (33); – HOLDIMEX (16); – Jankowska-Garbacz Barbara (8); – MALINOWA CHATA (10); – MARIA 2 (22); – WILLA POD KLIMCZOKIEM (20); – WILLA POD MODRZEWIEM (4). 		
---	--	--

Źródło: według danych Miejskiego Ośrodka Kultury, Promocji i Informacji

Poza powyższymi obiektami w Mieście Szczyrk funkcjonuje także ok. 50 obiektów tzw. „pokoje gościnnych” gdzie z 820-oma miejscami noclegowymi oraz domki do wynajęcia posiadające 158 miejsc noclegowych. Podsumowując, według danych Ośrodka Kultury, Promocji i Informacji w 2012 roku w Szczyрку łączna ilość miejsc noclegowych we wszystkich obiektach wyniosła 5182. Według GUS w 2012 roku działało tutaj 30 całorocznych, turystycznych obiektów noclegowych posiadających 2325 miejsc noclegowych, z których skorzystało ponad 91 tysięcy osób, w tym 3802 zagranicznych turystów. Dane to obrazują skalę wielkości odwiedzin Szczyрку przez turystów w ciągu całego roku i jednocześnie podkreślają iście turystyczny charakter miejscowości.

Tabela 11 Ilość korzystających oraz udzielonych noclegów w Szczyрку w latach 1995-2012

rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Korzystający z noclegów	76472	93561	70773	88531	72232	88859	70962	66095	76533
Noclegi udzielone	237837	171960	259024	284061	227315	254553	209995	192480	236626
rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Korzystający z noclegów	84943	95136	93572	74876	76586	80011	88566	83874	91014
Noclegi udzielone	257558	315960	329538	233029	223833	238646	262712	263767	286503

Źródło: dane GUS

O atrakcyjności turystycznej Szczyрку w dużej mierze decyduje jego malownicze położenie w dolinie, w której pomiędzy górami płynie potok Żylica. Okoliczne szczyty to między innymi Skrzyczne, najwyższy szczytu Beskidu Śląskiego (1257 m n.p.m.) oraz Malinowska Skała (1152 m n.p.m.), Magura (1109 m n.p.m.) czy Klimczok (1117 m n.p.m.). W 1998 roku utworzono

tutaj Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego podkreślający liczne walory przyrodnicze tej pięknej ziemi. Dodatkowe atrakcje turystyczne stanowią zlokalizowane w obrębie miejscowości jaskinie: Lodowa, Salmopolska, Malinowska, oraz Grota Klimczoka, która jest najdłuższą z dostępnych tutaj do zwiedzania jaskiń.

W Szczyрку i jego okolicach wyznaczono liczne i atrakcyjnie położone szlaki turystyczne ułatwiające uprawianie trekkingu, czyli pieszych wędrówek w górach. Okolice Szczyрку doskonale nadają się do spędzania wolnego czasu poprzez wszelkie formy aktywnego wypoczynku, takich jak: turystyka piesza (trekking, nordic walking), turystyka rowerowa, downhill, jazda quadem, samochodem terenowym, poduszkowcem, jazda skuterem śnieżnym, narciarstwo zjazdowe i biegowe, snowboard, eksploracja jaskiń a nawet paralotniarstwo. Dzięki istnieniu trzech wypożyczalni rowerów oraz wytyczeniu kilku tras rowerowych w Szczyрку istnieją dobre warunki do uprawiania jazdy na rowerze. Wyznaczone trasy rowerowe to:

- trasa niebieskim szlakiem „Wokół Skalitego”, długość 8 km, czas przejazdu ok. 45 min. Trasa daje m.in. możliwość podziwiania Beskidu Małego, fragmentów Beskidu Żywieckiego oraz miejscowości położonych pod stokiem;
- trasa niebieskim szlakiem „Górka-Bieniatka”, o długości 9,2 km i czasie przejazdu ok. 50 min. dająca możliwość podziwiania pasma Skrzycznego oraz Beskidu Żywieckiego;
- trasa żółtym szlakiem „Beskid”, o długości 9,85 km i czasie przejazdu ok. 1h, pozwalająca podziwiać piękną panoramę pasma Skrzycznego i Górnego Szczyрку, oraz zobaczyć trasy Szczyrkowskiego Ośrodka Narciarskiego oraz panoramę miasta;
- trasa szlakiem czerwonym „Magura”, o długości 14 km i czasie przejazdu ok. 1,5h. Przejazd trasą pozwala zobaczyć dużą część pasma Beskidu Śląskiego oraz panoramę miasta;
- trasa szlakiem czerwonym „Skrzyczne”, długość 10,7 km, czas przejazdu ok. 1h 15 min. Trasa daje możliwość podziwiania pasma Klimczoka i Magury oraz panoramę Beskidu Śląskiego, Beskidu Małego i Żywieckiego, a przy dobrej widoczności także Tatry;
- ścieżka rowerowo-piesza w centrum Szczyрку o długości 3,5 km.

Ponadto dzięki pozyskaniu funduszy unijnych tereny rolne przekształcono w Szczyрку w tzw. Centrum Rekreacji, czyli obiekt sportowo-rekreacyjny w postaci ogólnodostępnej trasy o długości 1,85 km. Obiekt jest wykorzystywany o każdej porze roku – w sezonie letnim jako

trasa do kolarstwa crossowego, zaś w sezonie zimowym – jako trasa do narciarstwa biegowego. Ze względu na swoją konfigurację trasa umożliwia uprawianie narciarstwa biegowego zarówno osobom rozpoczynającym swoją przygodę z narciarstwem jak i zaawansowanym narciarzom. Ponadto, trasa spełnia wymogi Międzynarodowej Federacji Narciarskiej oraz Polskiego Związku Kolarskiego, co umożliwia rozgrywanie zawodów dla dzieci i młodzieży, jak również najwyższej rangi zawodów międzynarodowych w biegach i kolarstwie.

Te piękne okolice doskonale nadają się także do uprawiania paralotniarstwa. Szczyrk jest czasem nazywany „paralotniową stolicą Polski”, co zdaje się potwierdzać choćby organizacja w maju 2013 roku na Skrzycznym Paralotniowych Mistrzostw Polski oraz zawody Polskiej Ligi Paralotniowej. Odbывают się tutaj także liczne imprezy kulturalne i sportowe, między innymi: Tydzień Kultury Beskidzkiej, Jakubowe Święto, jarmarki twórczości ludowej, plenery rzeźbiarskie i wystawy malarskie, Mistrzostwa Polski w Skokach i Kombinacji Norweskiej, zawody z cyklu LOTOS CUP, Mistrzostwa Polski Parlamentarzystów, Samorządowców i Pracowników Samorządowych w Narciarstwie Alpejskim, rodzinne rajdy górskie, zawody downhillowe i wiele innych.

Niewątpliwą atrakcją Szczyrku jest zlokalizowany w mieście Ośrodek Przygotowań Olimpijskich COS Szczyrk oferujący możliwość skorzystania z: krytej pływalni, hali widowiskowo-sportowej, centrum odnowy biologicznej, stadionu lekkoatletycznego, boiska sportowego ze sztuczną nawierzchnią, boiska do siatkówki plażowej czy kortów tenisowych, a nawet skoczni narciarskiej. Dodatkowo infrastruktura hotelowa Szczyrku umożliwia skorzystanie m.in. z SPA & Wellness, boiska do siatkówki plażowej, figlarku dla dzieci czy basenów termalnych.

W sezonie zimowym Szczyrk o atrakcyjności turystycznej szczyrku decydują głównie jego trasy do uprawiania narciarstwa zjazdowego oraz snowboardu. Szczyrk oferuje ponad 25 wyciągów narciarskich oraz liczne trasy zjazdowe, w tym najbardziej znana i jedyna w Polsce trasa z homologacją FIS o długości 2800m. Łączna długość tras narciarskich o różnorodnym stopniu trudności wynosi ok. 42 km. Dla miłośników snowboardu interesujące będą zapewne snowparki m.in. Juliany re'Burn oraz Lulagoga Park z licznymi skoczniami, przeszkodami jibbowymi, wallridem, boxami i innymi atrakcjami. W mieście zlokalizowanych jest ok. 14 szkółek nauki jazdy na nartach i snowboardzie.

2.7 Rynek pracy

Poniższa tabela przedstawia ilość mężczyzn i kobiet pracujących z terenu Miasta Szczyrk na przełomie ostatnich 10 lat.

Tabela 12 Pracujący w Szczyрку wg podziału na płeć w latach 2003-2012

Pracujący wg płci*	2003	2004	2005	2006	2007
ogółem	754	746	816	1021	899
mężczyźni	329	341	380	391	412
kobiety	425	405	436	630	487
Pracujący wg płci*	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	917	992	850	870	1035
mężczyźni	378	428	339	354	438
kobiety	539	564	511	516	597
* bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób					

Źródło: dane GUS.

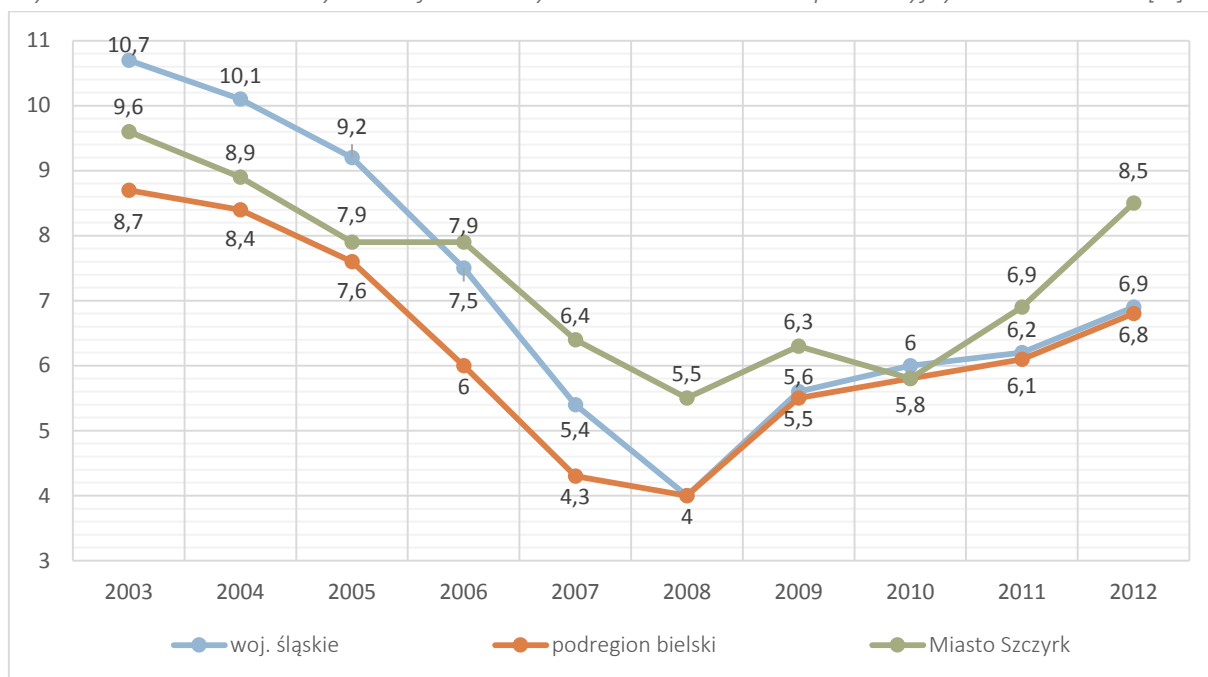
Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej od stycznia do września 2013 roku wpłynęły 72 oferty na wolne miejsca pracy z terenu Miasta Szczyrk.

2.7.1 Promocja zatrudnienia

Obsługą osób bezrobotnych dla Miasta Szczyrk zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej. Na przestrzeni lat od 2003 do 2008 roku, w Szczyрку systematycznie malała liczba bezrobotnych, co jest zgodne z ogólnokrajową tendencją i wynika z bardzo dobrej koniunktury gospodarczej przypadającej na te lata w Polsce. Tendencja ta została zatrzymana w 2009 roku, by ponownie lekko spaść w 2010 roku i znowu wzrosnąć w następnych 2 latach, przyjmując w 2012 roku wartość 8,5% (318 osób w tym 149 kobiet i 169 mężczyzn) co jest wynikiem znacznie gorszym niż średnia dla województwa śląskiego oraz podregionu bielskiego. Natomiast najnowsze dane statystyczne, z sierpnia 2013 roku wskazują, iż bezrobocie nieznacznie spadło, gdyż bez pracy pozostawało 284 mieszkańców, w tym odpowiednio 139 kobiet i 145 mężczyzn. Wskaźnik bezrobocia w mieście Szczyrk w latach 2002-2005 był niższy niż średnia dla województwa śląskiego, niestety w roku 2006 tendencja ta została odwrócona.

Wykres 5 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym w 2003-2012 [%]

Źródło: dane GUS

Należy zaznaczyć, że bezrobocie w Szczyрку rozkłada się w miarę równomiernie pomiędzy mężczyzn i kobiety, gdyż dysproporcje w zatrudnieniu pomiędzy tymi grupami rzadko sięgają poziomu 0,5 %, co na tle województwa śląskiego gdzie dysproporcja w % zatrudnieniu pomiędzy mężczyznami a kobietami wynosi ok. 1,5%, jest dobrym wynikiem. Rozkład ten przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 13 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym w Szczyрку [%]

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	343	324	289	293	237	204	235	217	259	318
% ogółem	9,6	8,9	7,9	7,9	6,4	5,5	6,3	5,8	6,9	8,5
% mężczyzn	10,1	8,7	7,4	7,6	6,1	5,5	6,2	6,0	6,7	8,8
% kobiet	9,2	9,1	8,3	8,3	6,8	5,6	6,5	5,6	7,2	8,3

Źródło: dane GUS

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej z września 2013 roku pokazują odwrócenie tendencji dalszego wzrostu bezrobocia, choć z ostatecznymi prognozami należy poczekać do końca roku, gdyż może to być efekt sezonowy. Według przekazanych informacji ilość

bezrobotnych w Szczyрку wyniosła 276 osób. Ilość bezrobotnych mężczyzn wyniosła 136 (spadek prawie o 20% w stosunku do roku 2012) przy 140 kobietach pozostających bez pracy (spadek o niewiele ponad 6% w stosunku do roku 2012).

Tabela 14 Struktura wiekowa bezrobotnych wraz z podziałem na płeć w latach 2008-2013

	2008		2009		2010		2011		2012		Wrzesień 2013	
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
18 – 24	8	11	23	24	19	27	19	16	21	28	20	21
25 – 34	26	19	28	38	23	30	31	39	45	43	37	42
35 – 44	12	26	18	23	24	17	29	33	35	34	24	33
45 – 54	38	33	27	23	26	16	21	27	36	34	25	32
55 – 59	15	12	15	9	15	11	17	14	19	10	14	12
60 - 64	4	-	7	-	9	-	13	-	13	-	16	-
Razem	103	101	118	117	116	101	130	129	169	149	136	140

Źródło: dane PUP Bielsko-Biała

Da się również zauważyć dość wyraźny spadek bezrobocia wśród mężczyzn w przedziale wiekowym 25-54 oraz młodych kobiet w wieku 18-24.

2.7.2 Wynagrodzenia

Zgodnie z danymi GUS w 2012 roku przeciętne wynagrodzenie brutto w powiecie bielskim, w skład którego wchodzi Miasto Szczyrk wyniosło 87,2 % średniej krajowej. Jest to jeden z najgorszych wyników dla podregionu bielskiego, a także dużo gorszy niż dla województwa śląskiego. Gorzej pod tym względem w podregionie bielskim wypada jedynie powiat cieszyński. GUS nie agreguje danych na poziomie gmin (NTS-5).

Tabela 15 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej 2012 r.

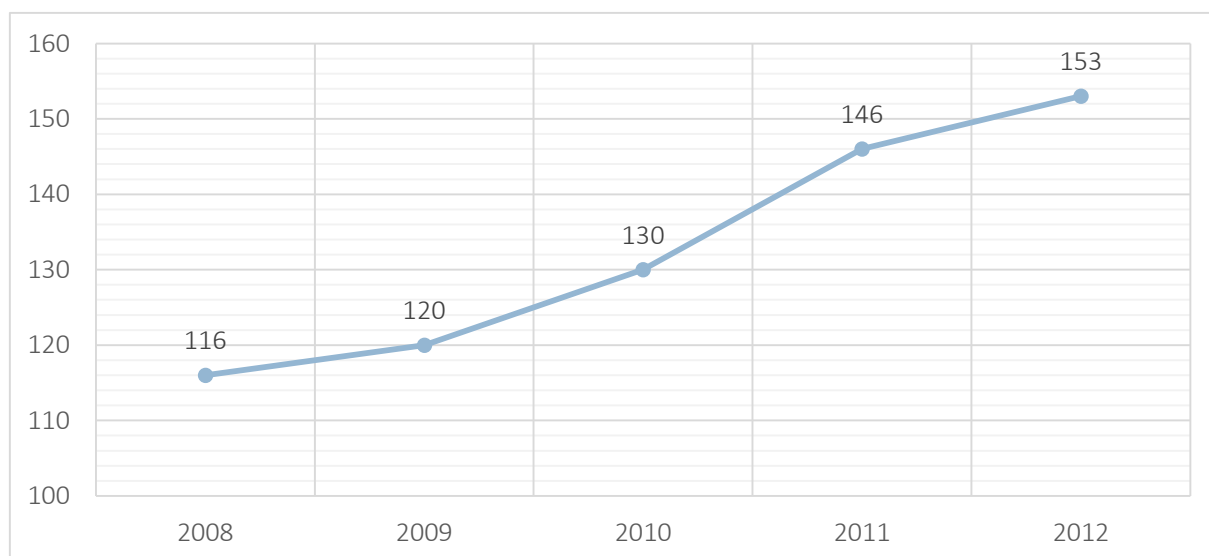
Polska	100,0%
Powiat m. st. Warszawa	135,6%
Powiat m. Katowice	132,6%
Województwo śląskie	103,0%
Podregion bielski	92,1%
Powiat m. Bielsko-Biała	95,5%
Powiat cieszyński	82,7%
Powiat żywiecki	99,1%
Powiat bielski	87,2%

Źródło: dane GUS

2.8 Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Pozostawanie bez pracy pociąga za sobą często drastyczny spadek poziomu dochodów dla rodziny, a tym samym obniżenie poziomu bezpieczeństwa socjalnego. Opieką społeczną w Szczyрку zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Według danych GUS w 2012 roku liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wyniosła 153 (w tym 377 osób w gospodarstwach domowych). Niestety na przestrzeni ostatnich lat da się zauważyć wyraźną tendencję wzrostową ilości gospodarstw wymagających wsparcia i korzystających z tej formy pomocy.

Wykres 6 Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej w Szczyрку w latach 2008-2012

Źródło: dane GUS

Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej plasował Miasto Szczyrk na 2005 pozycji spośród wszystkich 3830 gmin w kraju, ze wskaźnikiem 6,5% w stosunku do ogółu ludności. W Szczyрку 197 rodzin otrzymało w 2012 roku zasiłki rodzinne na dzieci (375 dzieci), przy czym liczba rodzin korzystających z tej formy wsparcia społecznego systematycznie spada (w roku 2008 z tej formy pomocy korzystało 295 rodzin, co obejmowało 547 dzieci).

Według danych GUS w 2011 roku w Szczyрку funkcjonowały ogółem 2 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, udzielając ogółem 25 659 porad w zakresie podstawowej opieki lekarskiej. Ponadto na terenie Gminy w 2012 roku funkcjonowały 3 ogólnodostępne apteki, a liczba ludności przypadająca na aptekę wyniosła 1 920 osób, co stawia gminę na 2297 miejscu w kraju i 177 w województwie śląskim. Ponadto w mieście działa filia Bielskiego Pogotowia Ratunkowego oraz jeden Zespół Ratownictwa Medycznego (ZRM). W Szczyрку istnieje także oddział Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego.

2.9 Oświata i kultura

Poniższa tabela przedstawia współczynnik skolaryzacji netto na przestrzeni ostatnich kilku lat. O ile osiągnęte wartości współczynników dla szkół podstawowych są na stosunkowo podobnym poziomie jak średnia dla powiatu bielskiego i województwa, o tyle na poziomie gimnazjów współczynniki są wyraźnie gorsze od średniej powiatowej i wojewódzkiej. Dobrą prognozę stanowi ich w miarę regularny wzrost w przeciągu ostatnich lat.

Tabela 16 Współczynnik skolaryzacji netto [w %] w latach 2009-2012 – porównanie.

	2009	2010	2011	2012
Miasto Szczyrk				
Szkoły podstawowe	93,97	99,08	95,43	94,21
Gimnazja	77,95	83,42	81,08	86,17
Powiat bielski				
Szkoły podstawowe	95,45	94,42	93,37	92,53
Gimnazja	89,64	89,68	89,29	89,25
Województwo śląskie				
Szkoły podstawowe	95,83	95,69	95,45	95,08
Gimnazja	92,97	93,08	92,72	92,36

Źródło: dane GUS

Według danych GUS w 2012 roku w Szczyрку funkcjonowały 2 przedszkola (w tym jedno prowadzone przez gminę), do których uczęszczało 137 dzieci. Jeszcze w roku 2010 na terenie gminy funkcjonowało tylko jedno przedszkole, prowadzone przez gminę. W 2012 roku odsetek dzieci w Gminie, objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku od 3 do 5 lat był niski i wynosił 65,1% (przy średniej 72,2% dla powiatu bielskiego i 74,4% dla województwa śląskiego). Podobnie sytuacja wygląda w przypadku odsetka dzieci w wieku od 3 do 6 lat, który wyniósł 68,4% (przy średniej 74,2% dla powiatu bielskiego i 76,1% dla województwa śląskiego). Liczba miejsc w przedszkolach na terenie Szczyрку jest adekwatna do potrzeb i wyniosła w 2012 roku 154 miejsc.

Gmina Szczyrk prowadzi 2 szkoły podstawowe i dwa gimnazja tj. Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum nr 1 im. Heleny Marusarzówny oraz Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum nr 2 im. Królowej Jadwigi. W Szczyрку nie funkcjonuje żadna placówka kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym.

Tabela 17 Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne w Mieście Szczyrk w latach 2009-2012

System edukacyjny w Gminie Szczyrk	Jedn.	2009	2010	2011	2012
Szkolnictwo podstawowe (szkoły podstawowe ogółem)					
Ogółem	ob.	3	3	3	2
Pomieszczenia szkolne	pom.	30	29	30	27
Oddziały w szkołach	-	18,00	18,00	19,00	15,00
Uczniowie	osoba	330	327	319	299
Absolwenci	osoba	68	61	54	54
Szkolnictwo gimnazjalne (gimnazja ogółem)					
Ogółem	ob.	2	2	2	2
Pomieszczenia szkolne	pom.	5	5	5	5
Oddziały w szkołach	-	8,00	9,00	7,00	7,00
Uczniowie	osoba	157	166	155	163
Absolwenci	osoba	49	50	49	55

Źródło: dane GUS

Według danych GUS w Mieście Szczyrk funkcjonuje tylko jedna placówka biblioteczna zatrudniająca 1 osobę. Księgozbiór biblioteki jest w niewielkim stopniu lecz systematycznie powiększany i w 2012 roku wyniósł 14853 pozycji, przy 13880 pozycjach w roku 2008, co stanowi wzrost o 7%.

W mieście funkcjonuje Miejski Ośrodek Kultury Promocji i Informacji im. Jana Więżnika, który jest jedyną instytucją wpisaną do szczyrkowskiego Rejestru Instytucji Kultury. W Szczyрку odbywają się liczne imprezy kulturalne, w tym między innymi: Tydzień Kultury Beskidzkiej, Jakubowe Świątko, impreza charytatywna Bieg po serce Zbója Szczyrka, jarmarki twórczości ludowej, plenery rzeźbiarskie i wystawy malarskie i wiele innych.

2.10 Sport

Szczyrk to miasto, które dzięki licznym obiektom sportowym oraz usytuowaniu w dolinie pomiędzy górami stworzył doskonałe warunki do całorocznego uprawiania sportu. W mieście zlokalizowano Ośrodek Przygotowań Olimpijskich przy Centralnym Ośrodku Sportu, który dysponuje bardzo szeroką infrastrukturą sportową. Poza jedną z najdłuższych kolejek linowych w Polsce (na Skrzyczne), COS dysponuje krytą pływalnią ogólnodostępną, halą widowiskowo-sportową, centrum odnowy biologicznej, stadionem lekkoatletycznym, boiskiem sportowym ze sztuczną nawierzchnią, kortami tenisowymi, boiskami do siatkówki plażowej oraz skoczniami narciarskimi. Skocznia narciarska „Skalite” powstała już w 1937 roku, po licznych przebudowach i modernizacjach obiekt aktualnie dysponuje kompleksem 3 skoczni o punktach konstrukcyjnych K-95, K-70 i K-40, co umożliwia organizację na obiekcie najważniejszych zawodów o randze krajowej i międzynarodowej.

W mieście funkcjonuje także Centrum Rekreacji, czyli obiekt rekreacyjno-sportowy w postaci ogólnodostępnej trasy o długości 1850m wykorzystywanej przez cały rok. W sezonie letnim służy ona do uprawiania kolarstwa crossowego, a w sezonie zimowym wykorzystywana jest jako trasa do narciarstwa biegowego, która dzięki odpowiedniej konfiguracji służy zarówno osobom początkującym jak i zaawansowanym narciarzom. Trasa spełnia wymogi Międzynarodowej Federacji Narciarskiej oraz Polskiego Związku Kolarskiego, co umożliwia rozgrywanie na niej zawodów dla dzieci i młodzieży, oraz najwyższej rangi zawodów międzynarodowych w biegach i kolarstwie. Na obiekcie odbyły się już m.in.: Zawody dzieci Mistrzostwa Szczyrku w biegach przełajowych, Zawody rowerowe z cyklu Family Cup, Puchar Beskidów w Kolarstwie Górskim

2011, Beskidzki Bieg z Psem, Drugi Amatorski Puchar MTB „Śląsk-Beskidy 2011”, Dziesiąte Światowe Igrzyska Polonijne czy Ósma Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w Sportach Zimowych.

COS dysponuje również 25-metrową krytą pływalnią o szerokości 12,5m i głębokości 1,60-1,80m z dodatkowym torem o głębokości 90cm. Na pływalni istnieje możliwość korzystania z nauki pływania pod okiem doświadczonych instruktorów. W basenie zastosowano uzdatnianie przez promieniowanie UV, co sprawia, że woda jest wyjątkowo czysta i bezpieczna dla użytkowników.

Na Skrzycznem istnieją doskonałe warunki do uprawiania paralotniarstwa dlatego w maju 2013 roku zorganizowano tutaj Paralotniowe Mistrzostwa Polski oraz zawody Polskiej Ligi Paralotniowej. Ponadto w Szczyrku, dzięki bardzo dobrej infrastrukturze sportowej odbywają się także inne ważne imprezy sportowe takie jak: Mistrzostwa Polski w Skokach i Kombinacji Norweskiej, zawody z cyklu LOTOS CUP, Mistrzostwa Polski Parlamentarzystów, Samorządowców i Pracowników Samorządowych w Narciarstwie Alpejskim, rodzinne rajdy górskie, zawody downhillowe, snowboardowe i wiele innych.

Uprawianiu sportów rowerowych sprzyja spora liczba tras rowerowych o łącznej długości ponad 55km.

Na terenie gminy Szczyrk istnieją trzy duże ośrodki narciarskie: Skrzyczne, Czarna i Solisko oraz kilka mniejszych wyciągów. W sumie trasy do uprawiania narciarstwa zjazdowego i snowboardu liczą tu ok. 42 km i są najdłuższe w regionie, a duża liczba wyciągów (ok. 25) sprzyja uprawianiu „zimowego szaleństwa”. Na Skrzycznem zlokalizowana jest także jedyna w Polsce trasa z homologacją FIS. Ponadto amatorzy snowboardu mają do dyspozycji dobrze wyposażone snowparki (Juliany re’Burn, Lułagoga Park) z licznymi przeszkodami i skoczniami do freestyli i wykonywania ewolucji.

Tabela 18 Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS w Szczyрку

Sport w Gminie Szczyrk	Jedn.	2008	2010	2012
Kluby	szt.	3	5	5
Członkowie	osoba	220	267	259
Ćwiczący ogółem	osoba	186	182	187
Ćwiczący mężczyźni	osoba	107	79	92
Ćwiczące kobiety	osoba	79	103	95
Ćwiczący do lat 18 ogółem	osoba	168	174	179
Ćwiczący do lat 18 chłopcy	osoba	95	76	88
Ćwiczący do lat 18 dziewczęta	osoba	73	98	91
Sekcje sportowe	szt.	6	7	6
Trenerzy	osoba	2	3	3
Instruktorzy sportowi	osoba	6	9	6
Inne osoby prowadzące zajęcia	osoba	2	0	2

Źródło: dane GUS

Z uwagi na doskonałe zaplecze sportowe oraz dobre zaplecze noclegowe i konferencyjne wiele firm i organizacji decyduje się na organizację w Szczyрку spotkań branżowych, sympozjów, forów często połączonych z organizacją imprez sportowych dla swoich pracowników.

2.11 Infrastruktura komunikacyjna i techniczna

Infrastrukturę miasta można ująć w dwie podstawowe kategorie:

- infrastrukturę służącą komunikacji,
- infrastrukturę służącą zaopatrzeniu w media.

Jeżeli chodzi o infrastrukturę służącą komunikacji to główny ciąg komunikacyjny przebiegający przez całe Miasto Szczyrk stanowi droga wojewódzka nr 942 biegnąca z Bielska-Białej do Wisły. Jej długość na terenie Szczyрку wynosi 10,1 km (ul. Beskidzka, ul. Myśliwska, ul. Salmopolska, ul. Wiślańska). Droga ta jest zarządzana przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach. Ponieważ Szczyrk, a co za tym idzie również główna droga biegnąca przez miasto położona jest w dolinie pomiędzy górami, przepustowość komunikacyjna miasta jest niewystarczająca. Jest

to szczególnie widoczne w okresach szczytu komunikacyjnego, a w szczególności w trakcie szczytu sezonu narciarskiego, gdy do Szczyrku zjeżdża duża ilość amatorów „białego szaleństwa”. Niestety z uwagi na położenie w stosunkowo wąskiej dolinie istnieją ograniczone możliwości zwiększenia przepustowości np. poprzez poszerzenie drogi dojazdowej i poprawy komunikacji w mieście, tym bardziej, że miejscowość dostępna jest jedynie połączeniami drogowymi, co stanowi jedną z głównych barier rozwojowych miasta.

Miasto Szczyrk dysponuje również drogami o kategorii dróg powiatowych o łącznej długości 4 621m zarządzanych przez Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku-Białej. Do tej kategorii należą: ul. Graniczna (dł. 0,715 km), ul. Górska (dł. 1,858 km), ul. Uzdrowska (dł. 1,35 km) oraz ul. Olimpijska (dł. 0,698km). W mieście istnieje 78 lokalnych dróg gminnych o łącznej długości 28,7 km, z których większość to drogi o nawierzchni asfaltowej. Jedynie niewielka część dróg gminnych jest wykonana z płyt ażurowych. Drogi gminne podlegają corocznym remontom cząstkowym nawierzchni. Niektóre remonty i przebudowy dróg gminnych realizowane są z wykorzystaniem krajowych środków zewnętrznych.

Jedynym przedsiębiorstwem dostarczającym wodę do Miasta Szczyrk jest firma AQUA S.A. z Bielska-Białej. Ujęcie wody dla sieci wodociągowej znajduje się na rzece Żylica – Strefa pośrednia ujęcia wody na rzece Żylica, którego właścicielem jest firma AQUA S.A. Według danych GUS długość czynnej sieci wodociągowej w roku 2012 wyniosła 27,7 km a ilość podłączeń do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania wyniosła 697. Wskaźnik ludności korzystającej z sieci wodociągowej w stosunku do ilości mieszkańców wyniósł 46,77%, co świadczy o tym, że ponad połowa mieszkańców korzysta z własnych ujęć wody. Są to ujęcia lokalne i indywidualne, w tym studnie przydomowe.

Na obszarze miasta funkcjonuje również system kanalizacji sanitarnej. Zarządcą sieci kanalizacyjnej na terenie Szczyrku, podobnie jak w przypadku sieci wodociągowej jest firma AQUA S.A Bielsko-Biała. Długość czynnej kanalizacji sanitarnej wynosi ok. 40 km, a ilość podłączeń do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania wyniosła w 2012 roku 684 szt. Wg. danych GUS wskaźnik ludności korzystającej z sieci sanitarnej w stosunku do ilości mieszkańców wyniósł 52,81 %. Wynika z tego, że znaczna część mieszkańców nie posiada przyłącza do kanalizacji sanitarnej i zapewne korzysta z alternatywnych form odprowadzania ścieków takich jak osadniki przydomowe. Ścieki komunalne, za pośrednictwem przepompowni

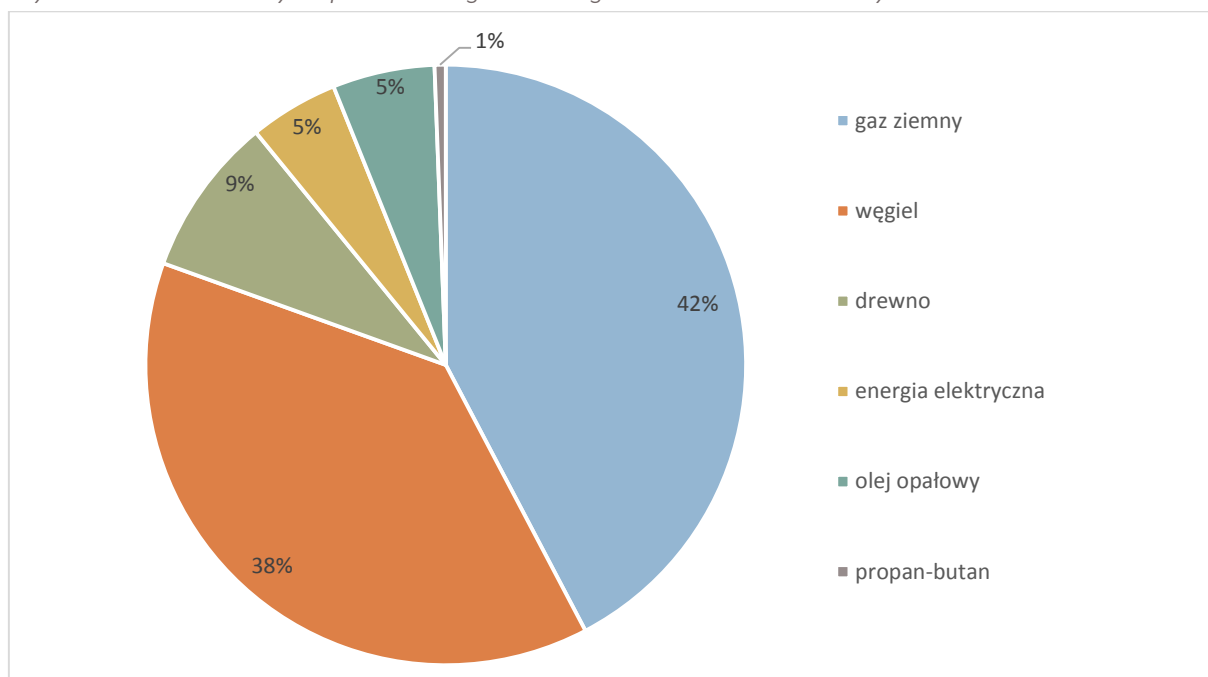
ścieków w Rybarzowicach, są odprowadzane do oczyszczalni ścieków „Komorowice” Bielsko-Biała, w związku z tym miasto w zakresie kanalizacji sanitarnej znajduje się w obrębie aglomeracji bielskiej.

Firmą odbierającą odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. (ul. Graniczna 1). Od 1 lipca 2013 roku w Szczyрку obowiązuje system segregacji odpadów na dwie frakcje: „SEGREGOWANE” tj. papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe – gromadzone w worku specjalnie do tego przeznaczonym oraz „POZOSTAŁE” tj. odpady komunalne ulegające biodegradacji, w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji, odpady zielone – gromadzone w pojemniku. Odbiór odpadów prowadzony jest dwa razy w miesiącu (wg. harmonogramu wywozu) bezpośrednio z posesji mieszkańców lub z wyznaczonych miejsc (tzw. odbiór „u źródła”). Ponadto Przedsiębiorstwo Komunalne w Szczyрку zarządza gminnym Punktem Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (w skrócie PSZOK), gdzie mieszkańcy mogą dostarczać inne wysegregowane frakcje odpadów. Obowiązek powstania takiego punktu wynika z wprowadzenia ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Gaz ziemny do odbiorców zlokalizowanych na obszarze gminy Szczyrk dostarcza PGNiG S.A. Operatorem oraz właścicielem sieci gazowej jest Górnośląska Spółka Gazownicza Sp. z o.o. w Zabrze. Obrotem gazu ziemnego zajmuje się spółka Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. – Górnośląski Oddział Obrotu Gazem w Zabrze. Długość czynnej sieci gazowej wynosi 44784 metrów, a ilość czynnych przyłączy gazowych do budynków mieszkalnych i niemieskalnych 1399 szt. Odbiorcami gazu są głównie gospodarstwa domowe (1 233 gospodarstw). W Szczyрку 979 gospodarstw domowych korzysta z ogrzewania gazowego.

W Mieście Szczyrk nie działa scentralizowany system ciepłowniczy. Głównym sposobem zasilania budynków mieszkalnych ciepłem są przydomowe kotłownie indywidualne. Podstawowym paliwem są głównie paliwa stałe tj. węgiel i drewno, następnie gaz płynny i olej, w niewielkim stopniu również energia elektryczna. Taki stan rzeczy wynika głównie z faktu, że paliwa stałe są najtańszymi paliwami dostępnymi na obszarze całej gminy.

Wykres 7 Struktura zużycia paliw i energii na cele grzewcze w Mieście Szczyrk w 2012 roku

Źródło: Program ochrony środowiska dla Gminy Szczyrk na lata 2013-2016 – aktualizacja

Miasto Szczyrk 30 marca 2010 roku przyjęło do realizacji „Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Szczyrk”². W wyniku jego realizacji przeprowadzono:

- wymianę 16 kotłów węglowych na węglowe retorowe;
- wymianę 12 kotłów węglowych na kotły gazowe;
- montaż 48 sztuk kolektorów słonecznych.

Na realizację inwestycji Miasto Szczyrk otrzymało dofinansowanie w formie pożyczki z WFOŚiGW w Katowicach w kwocie 648 000 zł. W sumie na realizację zadania Szczyrk poniósł koszty sięgające 706 106 zł z przeznaczeniem na dopłaty do montażu kotłowni węglowych oraz instalacji solarnych dla mieszkańców oraz 58 011 zł kosztów opracowania i realizacji programu przez operatorów projektu (wynagrodzenia).

Ponadto w 2010 roku na obszarze miasta została przeprowadzona inwentaryzacja terenowa wyrobów zawierających azbest. W wyniku inwentaryzacji stwierdzono obecność ok. 500 Mg wyrobów zawierających azbest. Szczyrk corocznie dotuje w 100% mieszkańców chętnych do usunięcia azbestu w zakresie transportu i jego utylizacji. W latach 2010-2012 łączny koszt

² Program ochrony środowiska dla Gminy Szczyrk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, aktualizacja

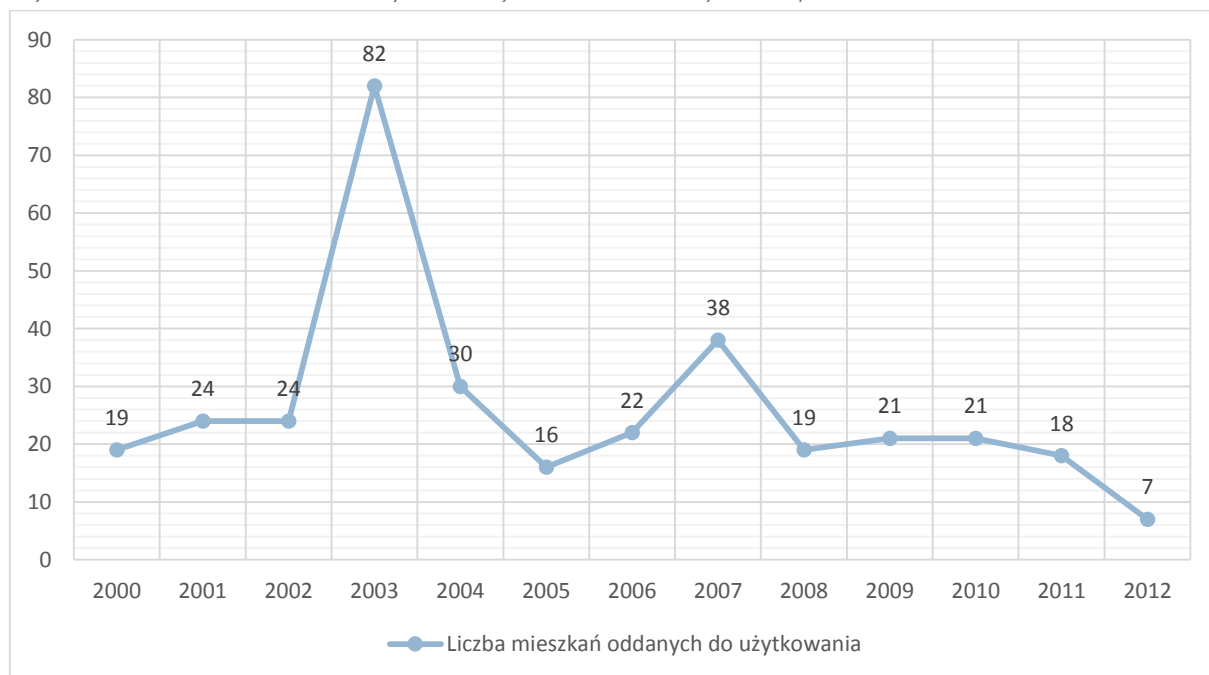
tego działania wyniósł 62 600 zł³. Prognozuje się, że przy dalszym wsparciu Miasta Szczyrk, problem azbestu na tym terenie zostanie całkowicie wyeliminowany do roku 2032.

W zakresie infrastruktury zastrzeżenia budzi przede wszystkim niski procentowy udział obiektów w korzystaniu z udogodnień infrastrukturalnych. Wynika to głównie z faktu trudności związanych z ukształtowaniem terenu oraz rozproszonej zabudowy, co uniemożliwia objęcie wszystkich budynków siecią kanalizacyjną czy wodociągową.

2.12 Infrastruktura mieszkaniowa

Według danych GUS w 2012 roku na terenie Miasta Szczyrk znajdowały się 2003 budynki mieszkalne, z sumą 2125 mieszkań, o łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej 211475 m². Infrastruktura mieszkaniowa na terenie Gminy Szczyrk zdominowana jest przez budownictwo indywidualne typu „jednorodzinne”, a zabudowa rozciągnięta jest w większości wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wyniosła wg. GUS 99,5 m² co równie jest 36,7m² przypadającym na 1 osobę.

Wykres 8 Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w Szczyрку na przełomie lat 2000-2012

Źródło: dane GUS

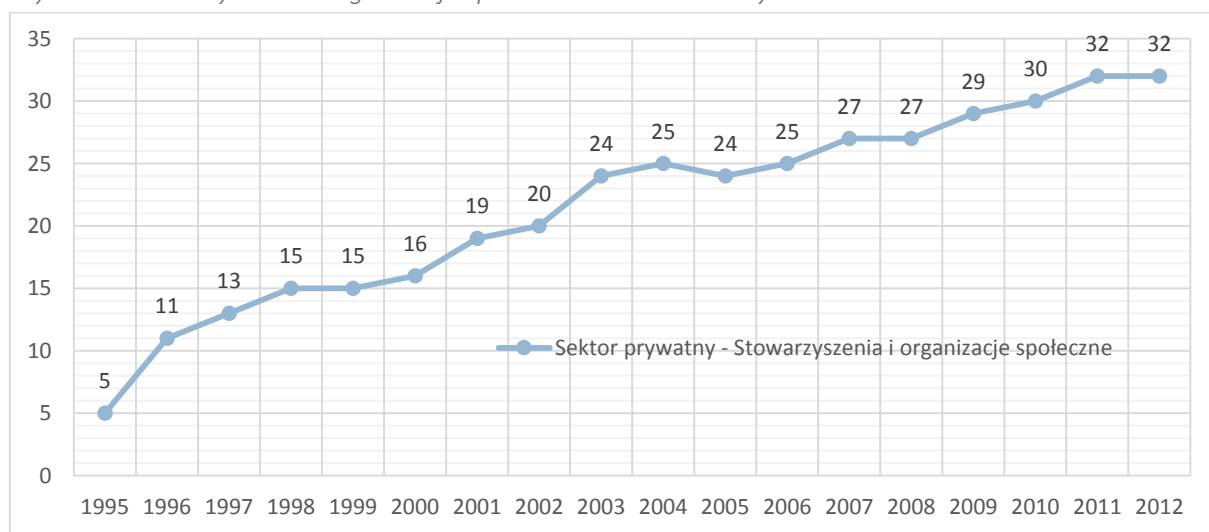
³ Program ochrony środowiska dla Gminy Szczyrk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, aktualizacja

Na przestrzeni lat 2000 – 2012 na terenie Miasta Szczyrk oddano do użytkowania 341 mieszkań, z czego najwięcej w 2003 roku. Wysoki punktowy wzrost w 2003 roku związany jest prawdopodobnie ze zmianą ustawy pozwalającej na zalegalizowanie istniejących budynków. Po tym czasie ilość mieszkań oddanych do użytkowania wykazuje lekką tendencję spadkową. Niewielka ilość mieszkań oddanych do użytkowania oraz spadek dynamiki rozwoju budownictwa jednorodzinnego w ostatnich latach, może świadczyć o niskiej atrakcyjności osiedleńczej Miasta Szczyrk.

2.13 Aktywność lokalna

Jednym ze wskaźników aktywności lokalnej danej społeczności może być liczba działających na danym terenie organizacji pozarządowych. Najczęściej spotykaną formą organizacji pozarządowej jest stowarzyszenie. W szerokim znaczeniu stowarzyszenie jest to dobrowolne zrzeszenie ludzi w formie organizacji powołane dla osiągnięcia wspólnymi siłami oraz środkami określonego celu. Ponadto do organizacji pozarządowych możemy zaliczyć inne formy organizacyjne takie jak: fundacje, związki zawodowe, organizacje sportowe, parafie, kółka rolnicze itp. Organizacje pozarządowe są ważnym ogniwem kreującym rozwój lokalny. Związane jest to z pełnieniem przez nie funkcji integracyjnej w społecznościach lokalnych, czyli udziale w procesie budowania więzi społecznych, zbliżania jednostek i społeczności lokalnych. Poniższy wykres przedstawia dynamikę funkcjonowania stowarzyszeń i organizacji społecznych w Szczyrku na przełomie lat 1995-2012.

Wykres 9 Stowarzyszenia i organizacje społeczne w Mieście Szczyrk w latach 1995-2012

Źródło: dane GUS

Liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych działających w Szczyrku w ostatnich latach sukcesywnie wzrasta, a dynamika tego wzrostu jest względnie wysoka. Według danych GUS, od 1995 roku w mieście przybyło 27, a w ostatnich dziesięciu latach 8 takich organizacji.

Miasto Szczyrk posiada „Wieloletni program współpracy Miasta Szczyrk z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”, aktualnie określony na lata 2013-2014. Program określa cele, zasady oraz formy współpracy Miasta Szczyrk z organizacjami pozarządowymi. Jednocześnie wskazuje zakres podmiotowy współpracy, priorytetowe zadania publiczne oraz zakładaną wysokość środków przeznaczonych na jego realizację. Program precyzuje również tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych powoływanych do opiniowania ofert w otwartym konkursie ofert. Nadrzędnym celem współpracy Miasta Szczyrk z organizacjami pozarządowymi jest dążenie do budowy społeczeństwa obywatelskiego, a do głównych celów należy podniesienie poziomu życia mieszkańców Miasta Szczyrk oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

W Szczyrku w 2013 roku działa w sumie 17 organizacji pozarządowych, do których należą⁴:

- Stowarzyszenie "Młodzi dla Szczyrku";
- Uczniowski Klub Sportowy przy ZSPiG nr 1;
- Uczniowski Klub Sportowy COS "Olimp";
- Uczniowski Klub Sportowy Orlik-Sokół;
- Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne "Klimczok";
- Szczyrkowski Związek Stowarzyszeń Sportowych w Szczyrku;
- Międzygminny Klub Sportowy "SKRZYCZNE" Szczyrk;
- Ludowy Klub Sportowy „ Jastrząb” w Szczyrku;
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział "BESKIDZKI" w Szczyrku;
- Stowarzyszenie Wspierania Kultury "KOLIBA";
- Towarzystwo Miłośników Szczyrku;
- Stowarzyszenie Sportowo Rekreacyjne Ludowe Zespoły Sportowe "SOKÓŁ SZCZYRK";
- Ochotnicza Straż Pożarna w Szczyrku;

---

⁴ Dane z Urzędu Miejskiego w Szczyrku

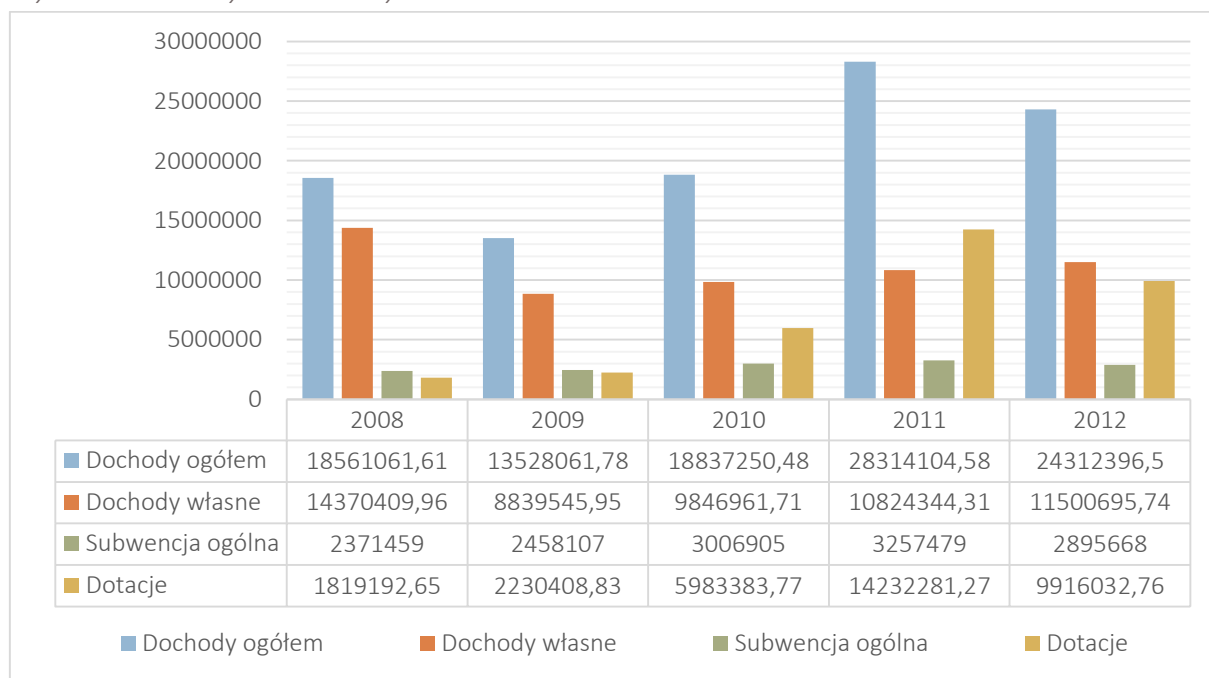
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Oddział Okręgowy w Bielsku-Białej, Koło nr 15 w Szczyrku;
- Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Grupa Beskidzka;
- Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Śląska Hufiec Beskidzki;
- Związek Podhalan Oddział w Szczyrku.

2.14 Budżet samorządowy i inwestycje

2.14.1 Dochody i wydatki

Poniższa tabela ilustruje rozkład dochodów Miasta Szczyrk na przełomie ostatnich 5 lat. Struktura dochodowa miasta wykazuje generalnie tendencję wzrostową.

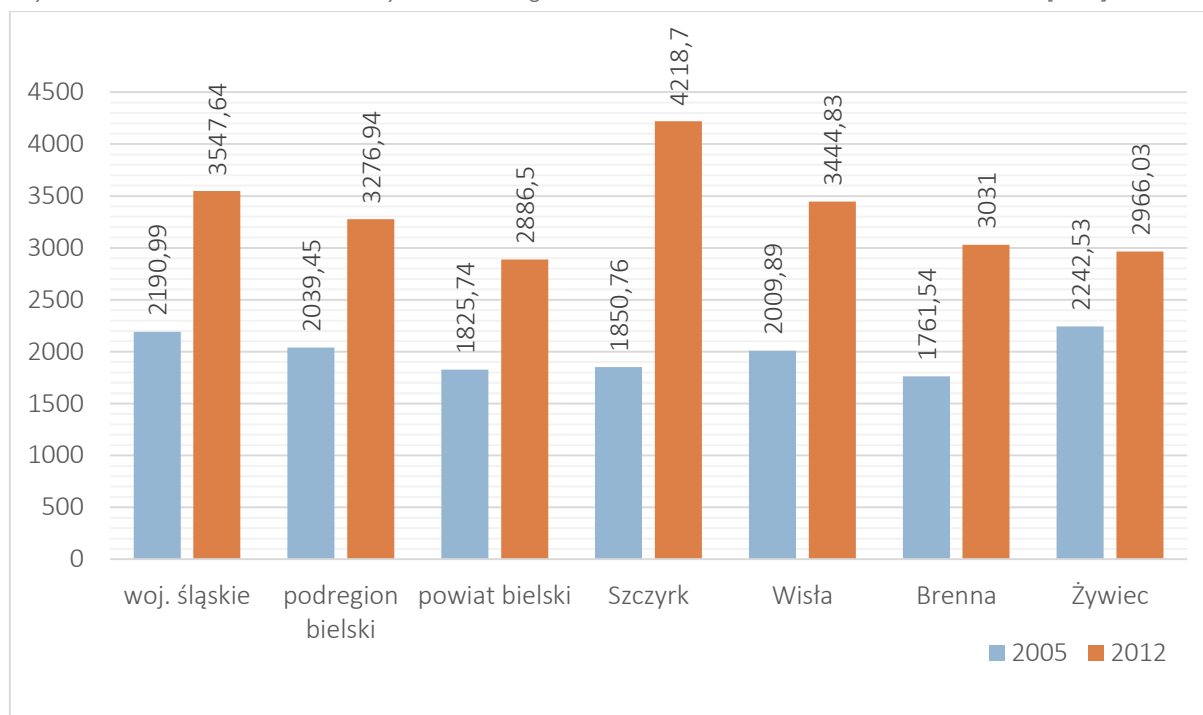
Wykres 10 Dochody Miasta Szczyrk w latach 2009-2012

Źródło: dane GUS

Według danych GUS dochody Miasta Szczyrk na 1 mieszkańca w 2012 roku osiągnęły poziom 4218,70 zł. Porównując dochody gmin (w tym miasta na prawach powiatu) na 1 mieszkańca Szczyrk zajął bardzo wysokie 11 miejsce w skali całego województwa. Zauważalny jest znaczny wzrost dochodów w porównaniu do roku 2005, co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 11 Porównanie - dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca w latach 2005 i 2012 [w zł]

Źródło: dane GUS*dochody gmin wraz z miastami na prawach powiatu

Poniższy wykres przedstawia poziom wybranych wydatków budżetu Miasta Szczyrk w ostatnich 5 latach. Większość wartości wykazuje wyraźną tendencję wzrostową, w szczególności wydatki na wynagrodzenia.

Wykres 12 Wydatki Miasta Szczyrk w latach 2009-2012

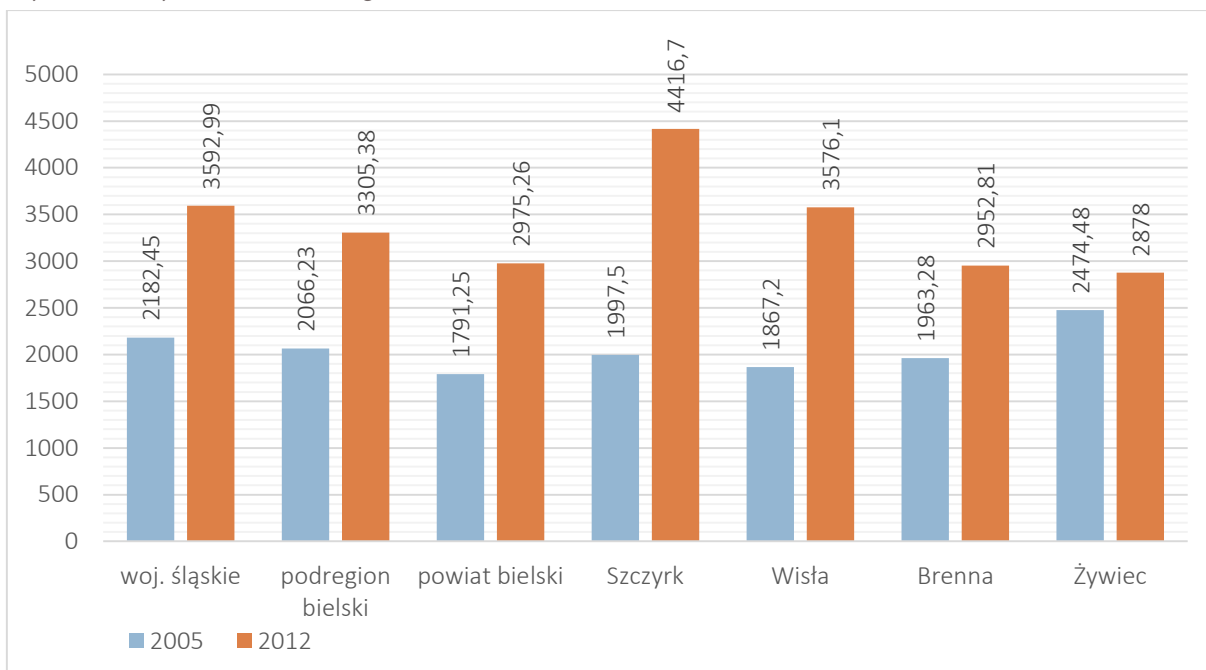

Źródło: dane GUS

Pod względem poziomu zamożności samorząd Miasta Szczyrk prezentuje dobrą pozycję w stosunku do podobnych gmin z województwa śląskiego. Jednym z ważnych współczynników, za pomocą których można dokonywać porównań poziomu zamożności danej gminy jest wartość budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca danej jednostki. W przypadku Szczyrku zestawienie z innymi wybranymi jednostkami prezentuje poniższy wykres.

Wykres 13 Wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca w latach 2005 i 2012

Źródło: dane GUS

Z powyższego wykresu wyraźnie widać, że poziom wydatków budżetu miasta na mieszkańca Szczyrku zanotował znaczny wzrost w stosunku do lat ubiegłych. Porównując wynik osiągnięty przez Miasto Szczyrk na tle innych gmin (w tym miast na prawach powiatu) województwa śląskiego uzyskujemy bardzo wysokie 6 miejsce.

2.14.2 Inwestycje

Wydatki inwestycyjne samorządu są istotną pozycją budżetową i stanowią ważną część wydatków każdej jednostki, która myśli poważnie o działaniach rozwojowych miasta, w szczególności gdy wydatki te są nakierowane głównie na rozwój infrastruktury. Dochody gminy powinny być tak rozlokowane, aby po pokryciu wydatków bieżących, w pierwszej kolejności zostały zrealizowane działania rozwojowe o charakterze inwestycyjnym. Poniższa tabela przedstawia rozkład wysiłków inwestycyjnych Miasta Szczyrk w ostatnich 10 latach.

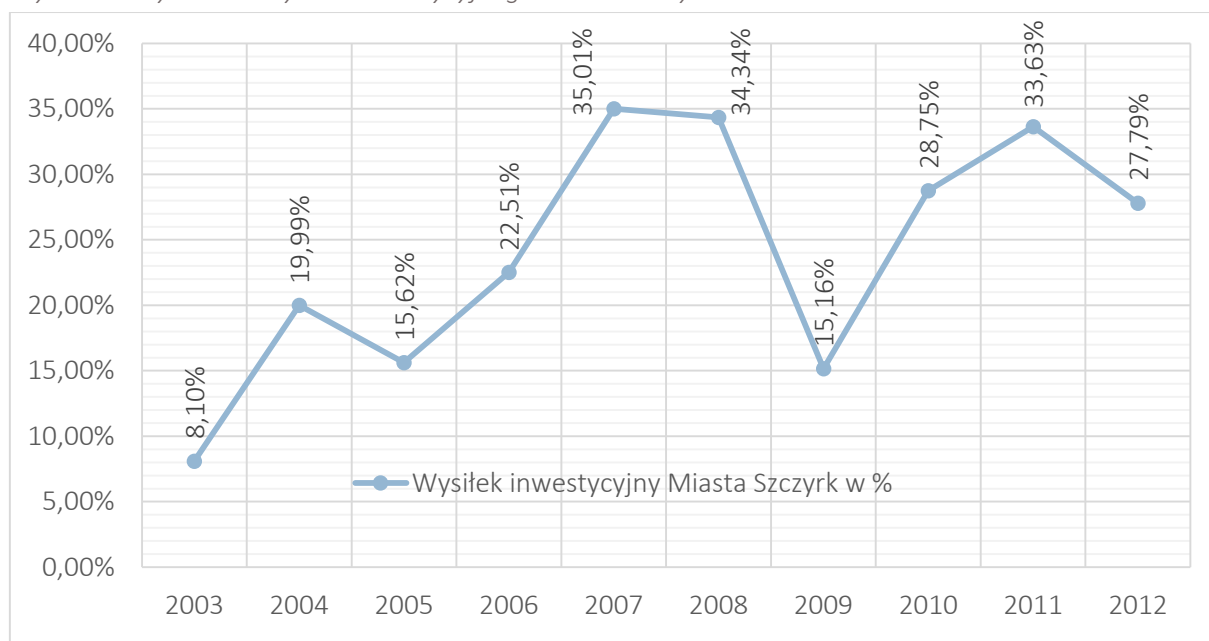
Tabela 19 Wydatki z budżetu i wydatki inwestycyjne Miasta Szczyrk w latach 2003-2012

	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem	8540479,00	10606412,00	11619459,00	13691631,59	17711082,26
Majątkowe inwestycyjne	691899,00	2120031,00	1815063,00	3082471,17	6199889,57
Wysiętek inwestycyjny*	8,1	19,99	15,62	22,51	35,01
	2008	2009	2010	2011	2012
Ogółem	18993495,09	16887710,56	25323172,62	28345249,77	25453438,12
Majątkowe inwestycyjne	6522176,09	2560369,62	7276754,54	9531288,39	7074726,54
Wysiętek inwestycyjny*	34,34	15,16	28,75	33,63	27,79

Źródło: dane GUS *odsetek wydatków inwestycyjnych w stosunku do ogółu wydatków budżetu

Miasto Szczyrk według danych GUS w 2012 roku wydało na inwestycje ponad 7 milionów złotych co stanowiło 27,79% wszystkich wydatków. Wyraźnie da się zauważyć znaczący wzrost wyśiteków inwestycyjnych miasta w ostatnich latach. Rekordowym rokiem pod tym względem był rok 2007, w którym aż 35% wydatków stanowiły wydatki inwestycyjne. Niewiele gorszy był także rok 2008 i 2011. Poniższy wykres przedstawia % rozkład wydatków inwestycyjnych w stosunku do wydatków ogółem budżetu Miasta Szczyrk.

Wykres 14 Dynamika wyśitek inwestycyjnego Miasta Szczyrk w latach 2003-2012

Źródło: opracowanie własne

W ostatnich dziesięciu latach (2003-2012) średnie wydatki inwestycyjne kształtowały się na poziomie 24,09%. Lokuje to Miasto Szczyrk wśród jednostek samorządu terytorialnego przeznaczających znaczne środki na inwestycje.

W celu dokonania oceny potencjału gospodarczego Szczyrku przedstawiono poniżej wyniki badań z zakresu oceny atrakcyjności inwestycyjnej i potencjału społeczno-gospodarczego gmin w województwie śląskim, które zostały zamieszczone w opracowaniu pt. „Raport końcowy z realizacji badania: Atrakcyjność inwestycyjna i potencjał gospodarczy gmin województwa śląskiego”⁵.

Na potrzeby w/w oceny sformułowano syntetyczny miernik atrakcyjności inwestycyjnej gminy (SMAIG). Miernik SMAIG został opracowany na podstawie trzech kryteriów, decydujących o atrakcyjności poszczególnych gmin:

- liczby inwestycji zakończonych w gminie w badanym okresie na 1000 mieszkańców (waga 1);
- wartości inwestycji w gminie w badanym okresie na 1 mieszkańca (waga 5);
- liczby nowych miejsc pracy w badanym okresie (waga 3).

Miasto Szczyrk w rankingu badania gmin górskich województwa śląskiego uplasowało się na wysokim 7.miejscu spośród 37 gmin zaliczonych w raporcie do tzw. gmin górskich.

Miejsce w rankingu	Wartość miernika	Nazwa gminy
1	217	Zawiercie
2	214	Żywiec
3	164	Koziegłowy
4	164	Łazy
5	157	Milówka
6	154	Węgierska Górka
7	151	Szczyrk
8	147	Kozy

⁵Raport końcowy z realizacji badania: Atrakcyjność inwestycyjna i potencjał gospodarczy gmin województwa śląskiego”, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Katowice 2009

9	145	Ustroń
10	142	Brenna
...	...	...
37	18	Ślemień

Źródło: „Raport końcowy z realizacji badania: Atrakcyjność inwestycyjna i potencjał gospodarczy gmin województwa śląskiego”, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Katowice 2009.

Samorząd Szczyrku wykazuje dużą aktywność w zakresie realizacji inwestycji infrastrukturalnych, w tym tych współfinansowanych w ramach funduszy pomocowych Unii Europejskiej. Poniższe zestawienie pokazuje wartość zaangażowanych w projekty inwestycyjne środków, ze wskazaniem funduszy pomocowych w Szczyрку.

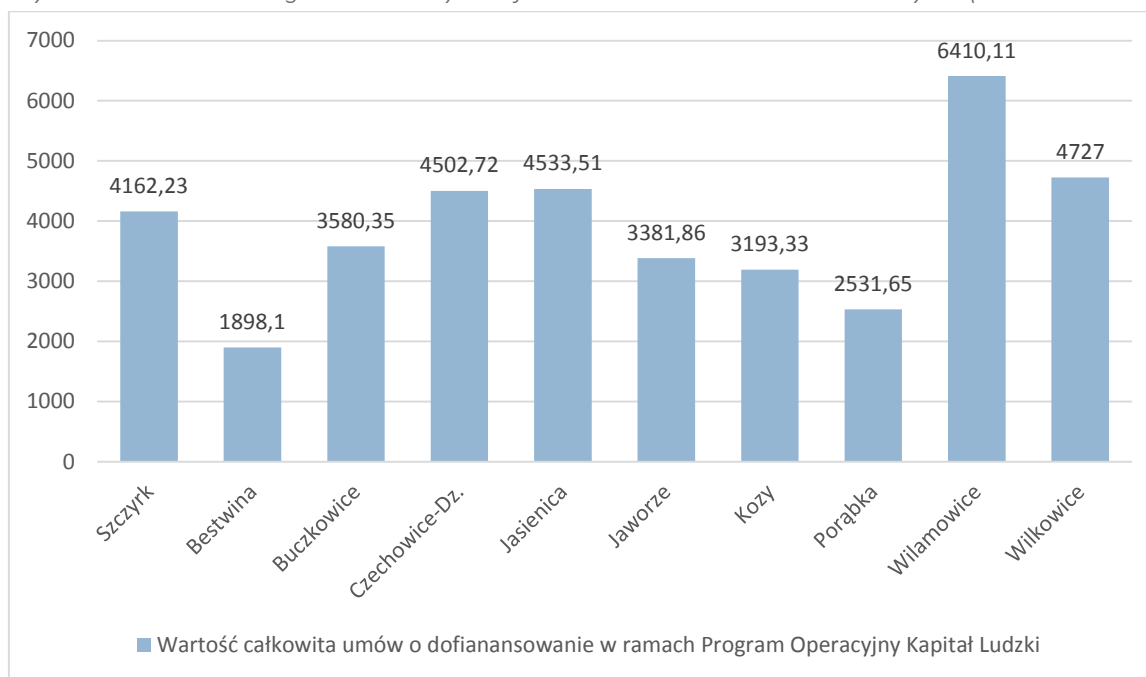
Tabela 20 Wartość projektów współfinansowanych przez UE w Szczyрку (stan na 30 czerwca 2013 r.)

Wartość projektów w ramach NSRO 2007 – 2013 w Mieście Szczyrk, dofinansowanie UE	ogółem	w tym dofinansowanie ze środków UE
w mln zł		
Programy operacyjne ogółem	59,54	29,38
w tym:		
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	-	-
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	0,67	0,28
Program Operacyjny Kapitał Ludzki	4,16	3,54
Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego	54,70	25,56

Źródło: GUS, * Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna

Miasto Szczyrk na tle innych gmin powiatu bielskiego wykazuje dość dużą aktywność w pozyskiwaniu środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, zajmując 5 pozycję spośród wskazanych na poniższym wykresie gmin. Można zauważyć, iż poza wyraźną przewagą gminy Wilamowice (1. Miejsce) różnica w pozyskanym dofinansowaniu gmin z miejsc 2-5 nie jest znacząco duża.

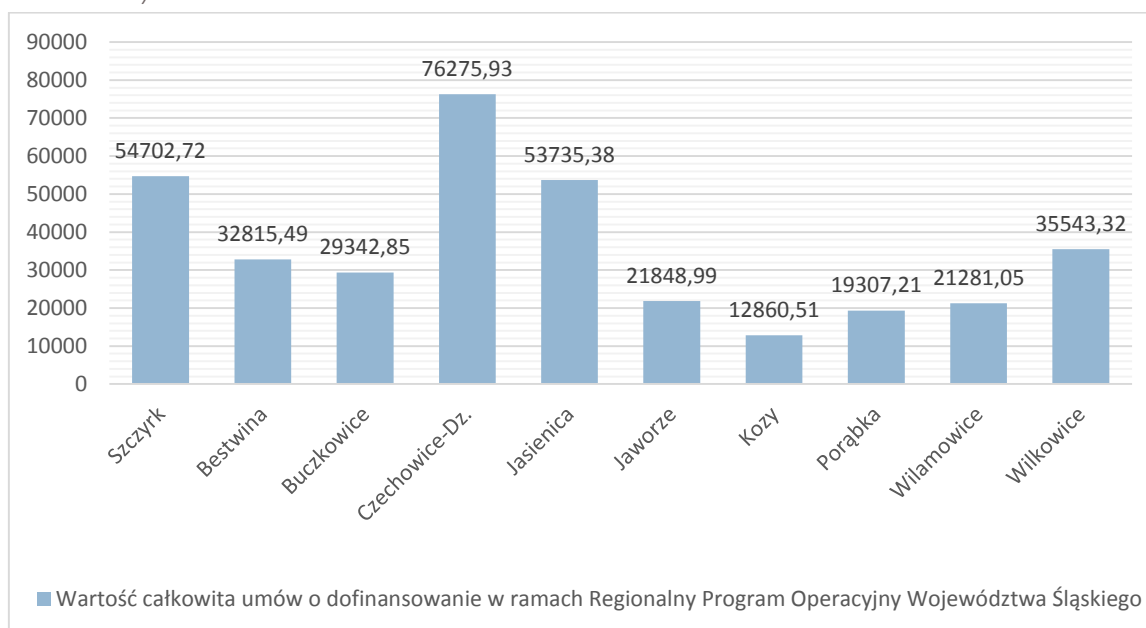
Wykres 15 Porównanie gmin – umowy o dofinansowanie w ramach PO KL w tys zł (stan na 30.06.2013)

Źródło: dane GUS

Z kolei w „rankingu” gmin powiatu bielskiego, które uzyskały największą wartość dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, Miasto Szczyrk uzyskało wysoką 2 pozycję. Świadczy to o dużym zaangażowaniu w pozyskiwanie środków unijnych w ramach programu regionalnego.

Wykres 16 Porównanie gmin - umowy o dofinansowanie w ramach RPO WSL w tys zł (stan na 30.06.2013)

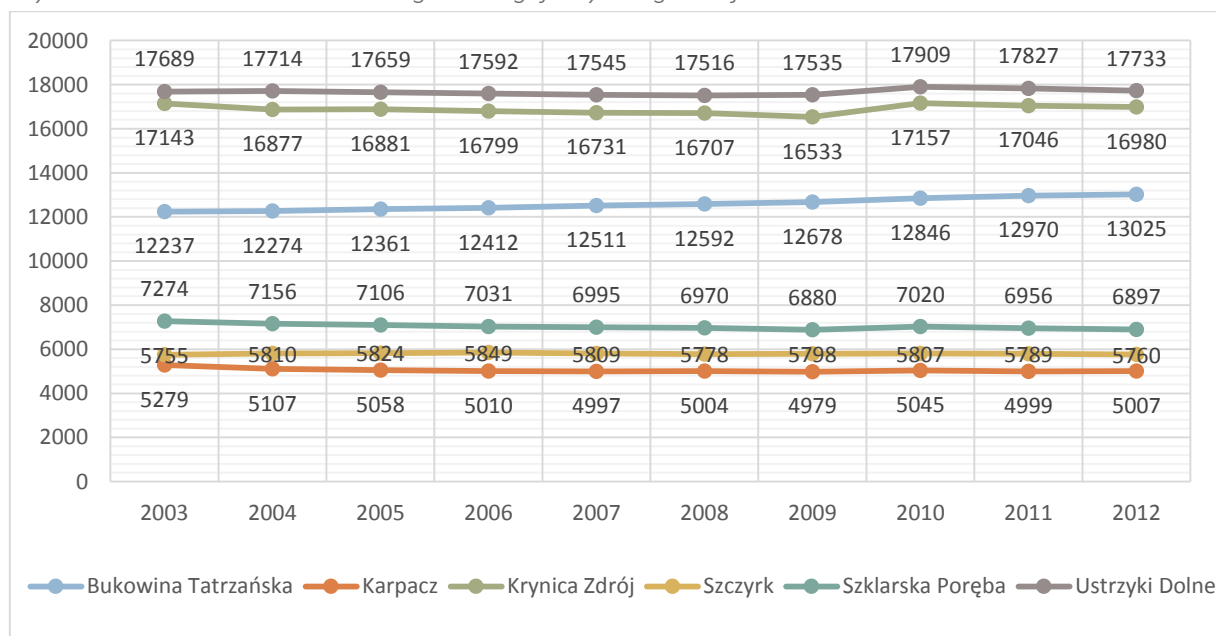
Źródło: dane GUS

Ponadto miasto Szczyrk zajęło X miejsce w rankingu przygotowanym przez Pismo Samorządu Terytorialnego Wspólnota, przedstawiającym wykorzystanie środków Unijnych w 2012 roku. Powyższe rankingi opracowywane zostały przez zespół Uniwersytetu Warszawskiego i przedstawiają zestawienia wszystkich samorządów, analizowane na podstawie obiektywnych danych Głównego Urzędu Statystycznego pod kątem wielu aspektów. Wyróżnienie to stanowi dowód świadczący o skuteczności działań samorządu lokalnego w zakresie pozyskiwania funduszy strukturalnych w kończącej się już unijnej perspektywie finansowej 2007-2013.

2.15 Porównanie Miasta Szczyrk na tle wybranych „ośrodków narciarstwa” w Polsce.

Ponieważ Miasto Szczyrk jest miejscowością typowo turystyczną i ważnym ośrodkiem narciarstwa na południu Polski. Dla celów przeprowadzenia kompleksowej diagnozy strategicznej, warto porównać jego najważniejsze wskaźniki gospodarcze i demograficzne na tle innych ośrodków narciarstwa w Polsce. Do takich ośrodków z całą pewnością możemy zaliczyć takie miejscowości jak: Krynica Zdrój, Bukowina Tatrzańska, Karpacz, Szklarska Poręba oraz Ustrzyki Dolne, które zostały wybrane do przeprowadzenia benchmarku miejscowości narciarskich na tle Szczyrku.

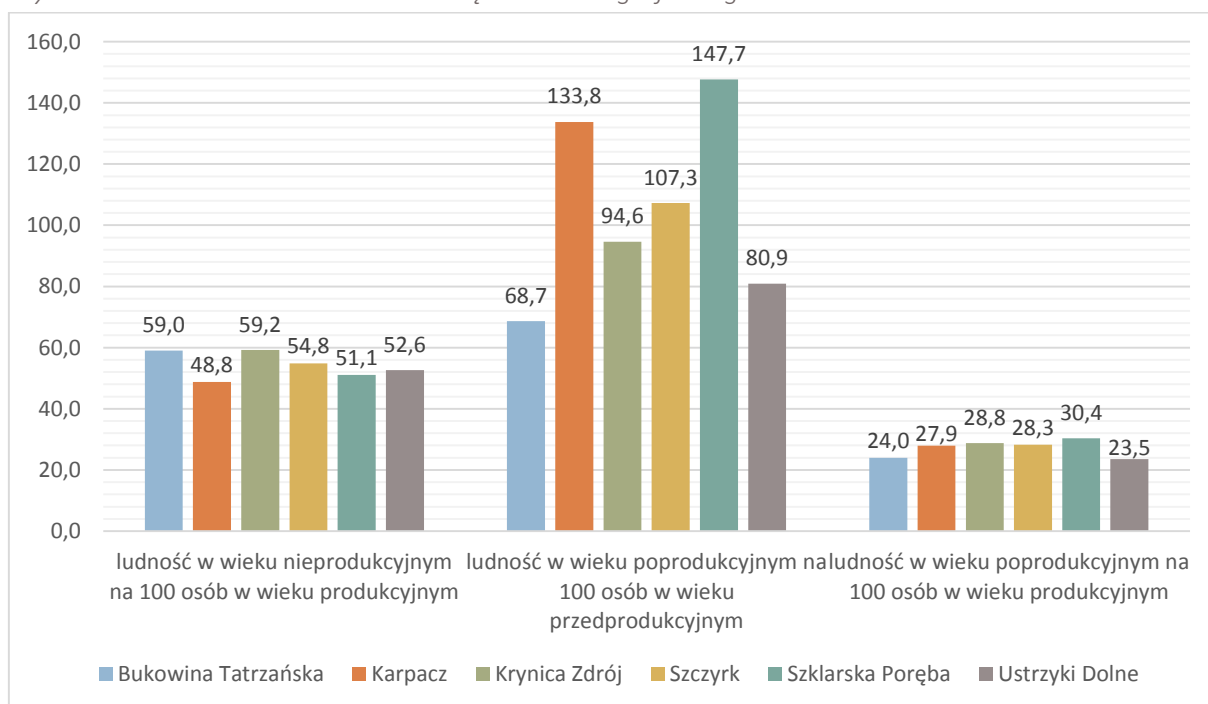
Wykres 17 Porównanie - ludność ogółem wg. faktycznego miejsca zamieszkania w latach 2003-2012

Źródło: dane GUS

Powyższy wykres obrazuje zmianę ilości mieszkańców poszczególnych miejscowości narciarskich w przeciągu ostatnich 10 lat. Jak widać zarówno Ustrzyki Dolne, Krynica i Bukowina Tatrzańska posiadają znacznie większą ilość mieszkańców od Szczyrku. W przypadku Szklarskiej Poręby różnica do Szczyrku sięga ponad 1000 mieszkańców, natomiast Karpacz posiada najmniej mieszkańców z wszystkich porównywanych „ośrodków narciarskich”. Biorąc pod uwagę ostatnie 10 lat największy przyrost mieszkańców zanotowała Bukowina Tatrzańska (+788), następnie Ustrzyki Dolne (+44) i Szczyrk (+5). Pozostałe miejscowości odnotowały spadek ilości mieszkańców w porównaniu do roku 2003 wynoszące odpowiednio Krynica Zdrój (-163), Karpacz (-272) oraz Szklarska Poręba (-377). Jedyną miejscowością, spośród porównywanych, która notuje systematyczny wzrost ludności jest Bukowina Tatrzańska. W przypadku Miasta Szczyrk wahania poziomu ludności na przestrzeni ostatnich 10 lat nie są duże.

Wykres 18 Porównanie - wskaźniki obciążenia demograficznego w 2012 roku

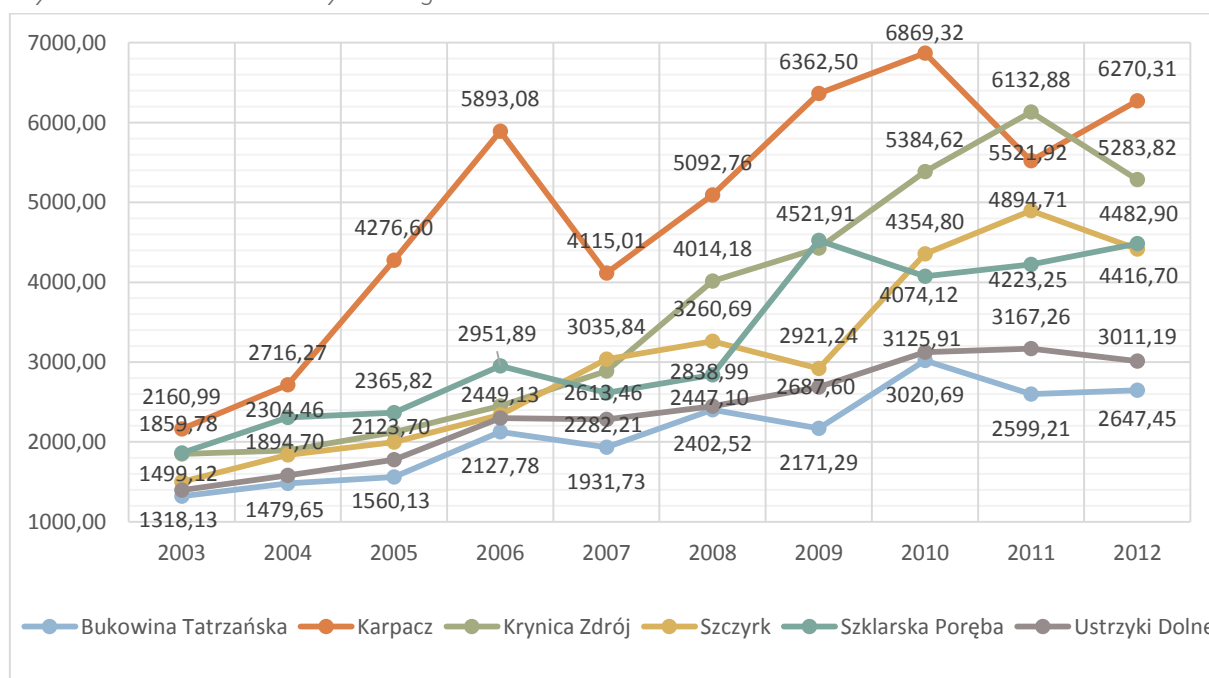
Źródło: dane GUS

Powyższy wykres przedstawia trzy wskaźniki obciążenia demograficznego osiągnięte przez wybrane miejscowości w roku 2012. Biorąc pod uwagę przedstawione wskaźniki obciążenia demograficznego Miasto Szczyrk plasuje się w środku stawki spośród porównywanych miejscowości. Najlepiej na tym tle wypada Bukowina Tatrzańska oraz Ustrzyki Dolne, dla

których wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przed i poprodukcyjnym jest zdecydowanie najniższy.

Jednym z ważnych współczynników, za pomocą których można dokonywać porównań poziomu zamożności danej gminy jest wartość budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca danej jednostki. Poniższy wykres pokazuje rozkład wydatków ogółem przypadających na 1 mieszkańca w ostatnich 10 latach.

Wykres 19 Porównanie – wydatki ogółem na 1 mieszkańca w latach 2003-2012

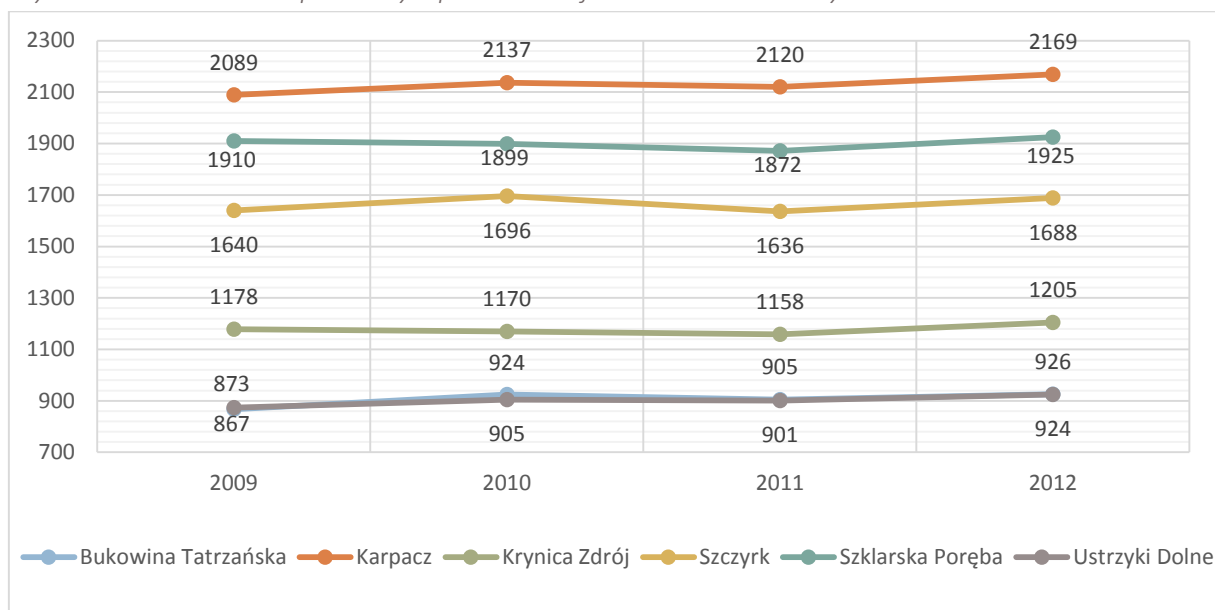
Źródło: dane GUS

Miasto Szczyrk plasuje się na czwartej pozycji spośród sześciu porównywanych miejscowości, pod względem tych wydatków, biorąc pod uwagę rok 2012. Najlepiej w tym zestawieniu wypada Karpacz osiągając wartość 6 270,31 zł na mieszkańca, następną pozycję zajmują odpowiednio: Krynica Zdrój (5 283,82 zł), Szklarska Poręba (4 482,90 zł), Szczyrk (4 416,70 zł), następnie Ustrzyki Dolne (3 011,19 zł) i Bukowina Tatrzańska (2 647,45 zł).

Poniższy wykres prezentuje ilość podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tysięcy ludności w ostatnich 4 latach. Dane te ukazują skłonność do zakładania własnej działalności gospodarczej i świadczą o poziomie przedsiębiorczości mieszkańców danej miejscowości. W przypadku miejscowości turystycznych często osiągnięty wskaźnik jest stosunkowo wysoki z uwagi na charakterystykę prowadzonych działalności gospodarczych. Bardzo często są to niewielkie firmy rodzinne świadczące usługi zakwaterowania bądź drobnej gastronomii.

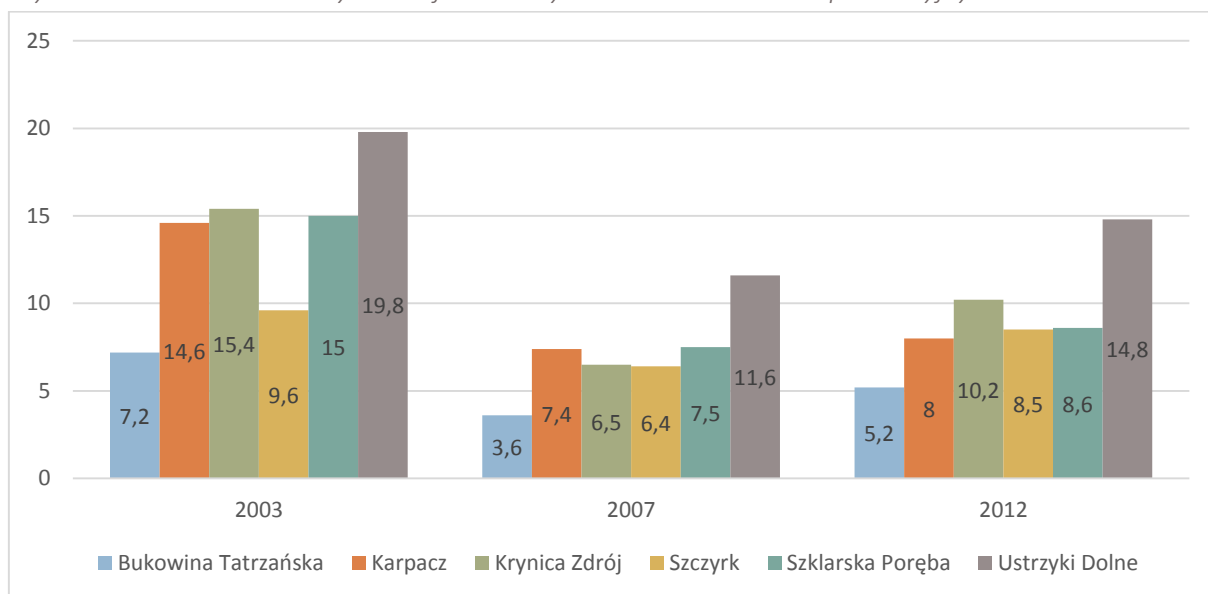
Wykres 20 Porównanie - podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2009-2012

Źródło: dane GUS

Najlepsze wyniki, na tle porównywanych miejscowości osiągnął Karpacz uzyskując w 2012 roku aż 2 169 podmiotów na 10 tysięcy mieszkańców. To bardzo dużo biorąc pod uwagę, że średnia dla Polski w analogicznym okresie wyniosła 1 032 podmioty gospodarcze. Kolejne miejsca zajęły odpowiednio: Szklarska Poręba (1 925 podm. gosp.), Szczyrk (1 688), Krynica Zdrój (1 205), Ustrzyki Dolne (926) oraz Bukowina Tatrzańska (924).

Wykres 21 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2003-2007-2012

Źródło: dane GUS

Powyższy wykres przedstawia porównanie poziomu bezrobocia w wybranych „ośrodkach narciarstwa” w latach 2003, 2007 i 2012. Biorąc pod uwagę rok 2012 najniższym poziomem bezrobocia wśród porównywanych miejscowości wykazała się Bukowina Tatrzańska (5,2%), następnie Karpacz (8%), Szczyrk (8,5%), Szklarska Poręba (8,6%), Krynica Zdrój (10,2%) i Ustrzyki Dolne (14,8%). W latach 2003 i 2007 Miasto Szczyrk zajmowało drugą pozycję spośród porównywanych, w ostatnich latach straciło ją na rzecz miejscowości Karpacz.

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe porównania należy stwierdzić, iż Miasto Szczyrk plasuje się mniej więcej „w środku stawki” zajmując dwukrotnie trzecie i czwarte miejsce we wskaźnikach dotyczących obciążenia demograficznego, wielkości budżetu na 1 mieszkańca, ilości podmiotów gospodarczych oraz rynku pracy.

3. Ocena i oczekiwania mieszkańców – wyniki badań ankietowych

W ramach pierwszego etapu opracowywania Strategii przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców. Uzyskano informacje na temat oceny jakości usług publicznych świadczonych na terenie Miasta Szczyrk, jak również stanu i rozwoju infrastruktury oraz atrakcyjności miasta dla turystów. Badanie przeprowadzono w okresie od 4 czerwca do 2 sierpnia 2013 roku. Do respondentów docierano dwoma sposobami:

- poprzez opublikowanie ankiety na stronie internetowej Miasta Szczyrk,
- poprzez przekazanie ankiety respondentom w formie tradycyjnej – wyłożenie kwestionariuszy ankiet w Urzędzie Miasta oraz dołączenie tychże ankiet do Gazety Szczyrkowskiej.

W badaniu ankietowym zdecydowała się uczestniczyć bardzo duża liczba mieszkańców, łącznie wzięło w nim udział 186 osób, w tym poprzez:

- ankietę elektroniczną 90 osób,
- ankietę tradycyjną 96 osób.

Poziom zaangażowania społeczności lokalnej w badaniu traktować należy jako istotny wskaźnik identyfikacji mieszkańców z miejscem zamieszkania, jak również potencjału społecznego, który może być wykorzystany przy realizacji zapisów dokumentu planistycznego.

Podział respondentów ze względu na płeć był równomierny (po 50%). Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 30 – 50 lat (34%), następnie osoby poniżej osiemnastego roku życia (27%). Najmniejszy odsetek badanych stanowiły osoby powyżej 65 roku życia (4%).

Wykształcenie wyższe posiadało najwięcej respondentów (46%), natomiast najmniejszy odsetek badanych stanowiły osoby z wykształceniem zawodowym (3%). Osoby pracujące reprezentowała najliczniejsza grupa respondentów (51%), a uczące się stanowiły 34% wszystkich ankietowanych. Charakterystyka respondentów oraz najważniejsze wyniki wraz z należyтым omówieniem zaprezentowane zostały poniżej.

Tabela 21 Charakterystyka respondentów ze względu na płeć, wiek i wykształcenie

Płeć	Kobiety		Mężczyźni		
	50%		50%		
Wiek	Poniżej 18 r. ż.	18-30	30-50	50-65	Powyżej 65 r. ż.
	27%	20%	34%	15%	4%
Wykształcenie	Podstawowe	Gimnazjalne	Średnie	Zawodowe	Wyższe
	15%	13%	23%	3%	46%
Status na rynku pracy	Pracujący	Uczący się	Bezrobotni		Inne
	51%	34%	4%		11%

Źródło: opracowanie własne

W pierwszej grupie prezentowanych zmiennych znalazły się te, które zostały ocenione szczególnie pozytywnie. Wysoko oceniona została dostępność i jakość edukacji, zarówno na poziomie podstawowym i gimnazjalnym (56% ocen bardzo dobrych i dobrych). Pytanie to uwzględniało także ocenę stanu technicznego placówek. Biorąc pod uwagę poziom zadowolenia z oferty w tym zakresie uznać należy, iż samorząd lokalny realizuje te zadania w sposób wysoce zadawalający.

Równie dobrze ocenianymi czynnikami była jakość obsługi w Urzędzie Miejskim i jednostkach miejskich oraz dostępność Internetu i elektronicznych usług publicznych. Obydwie zmienne zostały ocenione wysoko (odpowiednio 43 i 39% odpowiedzi bardzo dobrze i dobrze). Jako korzystny należy uznać zbliżony poziom ocen obydwu sposobów świadczenia usług. Świadczy to przede wszystkim o dobrze zaprojektowanym systemie oferowanych usług przez Internet, które w stosunkowo krótkim czasie od rozpoczęcia wykorzystywania tego narzędzia cieszą się uznaniem mieszkańców. Zaznaczyć należy, iż ocena usług publicznych nie zależy wyłącznie do urzędników czy struktur samorządowych, ale w dużej mierze regulacji zewnętrznych, związanych z obowiązującym prawem na poziomie krajowym, na co wpływ władz lokalnych jest

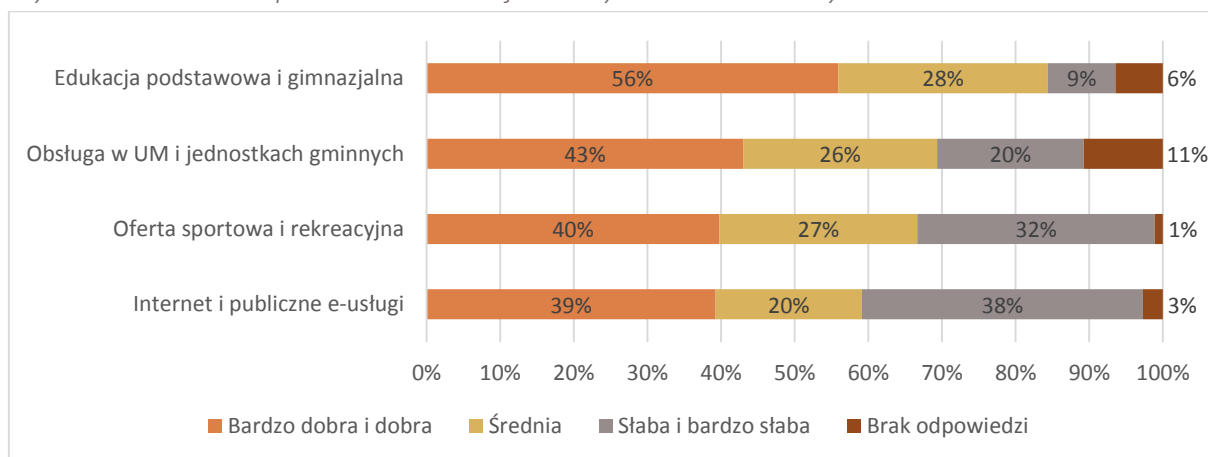
znikomy. Generalnie poziom oceny świadczonych usług publicznych w Szczyрку należy uznać za wysoce zadawalający.

Na uwagę zasługuje również wysoka ocena jakości oferty sportowej i rekreacyjnej. Szczyrk jest znanym miejscem organizacji wielu imprez sportowych, których promotorami są zarówno podmioty prywatne, jak i Urząd Miasta. Oferta w tym obszarze została oceniona jako dobra i bardzo dobra przez 40% respondentów, 27% wybrało wskazanie przeciętnie, a 32% oceniło ją negatywnie. Natomiast w przypadku infrastruktury sportu i rekreacji, oceny kształtowały się na znacznie niższym poziomie: oceny negatywne stanowiły większość, aż 40%, średnie 32%, a pozytywne 30%. Oznacza to, iż mieszkańcy ogólnie pozytywnie oceniają ofertę, ale równocześnie oczekują zwiększenia inwestycji w infrastrukturę sportu i rekreacji. Przy czym w zakresie inwestycji, szans należy upatrywać przede wszystkim w inwestycjach podmiotów prywatnych. Podobnie, w przypadku oferty kulturalnej i rozrywkowej, która oceniona została lepiej niż infrastruktura w tym zakresie.

Na stosunkowo podobnym poziomie, choć z przewagą opinii pozytywnych ocenione zostały wyposażenie i stan techniczny chodników, oświetlenia, kanalizacji i wodociągów. Wynik taki ma związek przede wszystkim ze zróżnicowanym poziomem wyposażenia i stanu technicznego tej infrastruktury w poszczególnych częściach miasta. Czynnikiem ten w 39% został oceniony pozytywnie, w 32% średnio, a w 29% negatywnie. W przypadku dokonania stosownych uzupełnień, zwłaszcza w sieci kanalizacji oczekuje się znacznej poprawy ocen w tym zakresie.

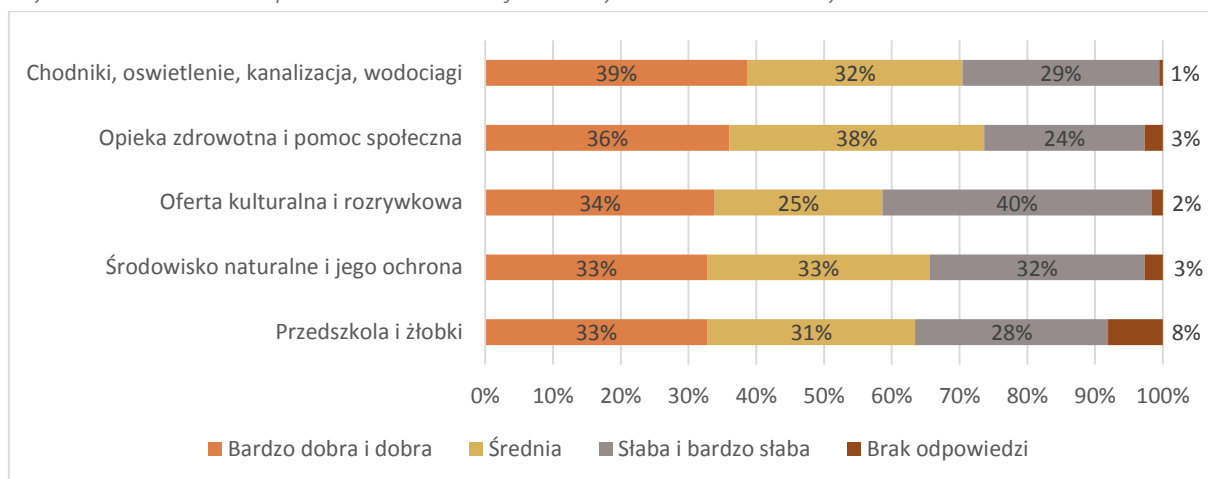
Według respondentów biorących udział w badaniu ankietowym najmniej korzystnie został oceniony stan techniczny dróg oraz poziom rozwoju sieci, który źle oceniło 38% ankietowanych. Jedynie 20% badanych uważa stan infrastruktury drogowej za bardzo dobry i dobry, a 40% za średni. Oceny te są zróżnicowane. Taki wynik może wynikać z kilku czynników. Przede wszystkim stan sieci drogowej różni się w poszczególnych częściach miasta, a ich ocena mogła być przeprowadzona przez pryzmat tych dróg, z których najczęściej się korzysta. Ponadto oceny w tym zakresie związane są bezpośrednio z górkim ukształtowaniem terenu, a co za tym idzie ograniczonymi możliwościami w zakresie rozwoju sieci drogowej w obszarach wyżej położonych oraz ze znacznym obciążeniu dróg przez turystów podczas sezonów.

Wykres 22 Badanie stopnia zadowolenia z jakości życia w Mieście Szczyrk cz. I

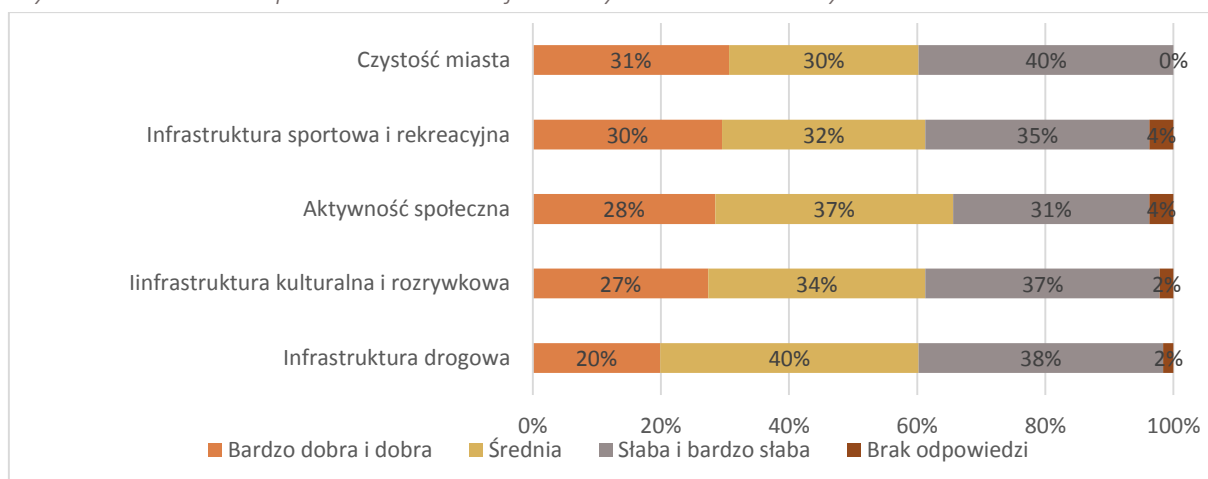
Źródło: opracowanie własne

Wykres 23 Badanie stopnia zadowolenia z jakości życia w Mieście Szczyrk cz. II

Źródło: opracowanie własne

Wykres 24 Badanie stopnia zadowolenia z jakości życia w Mieście Szczyrk cz. III

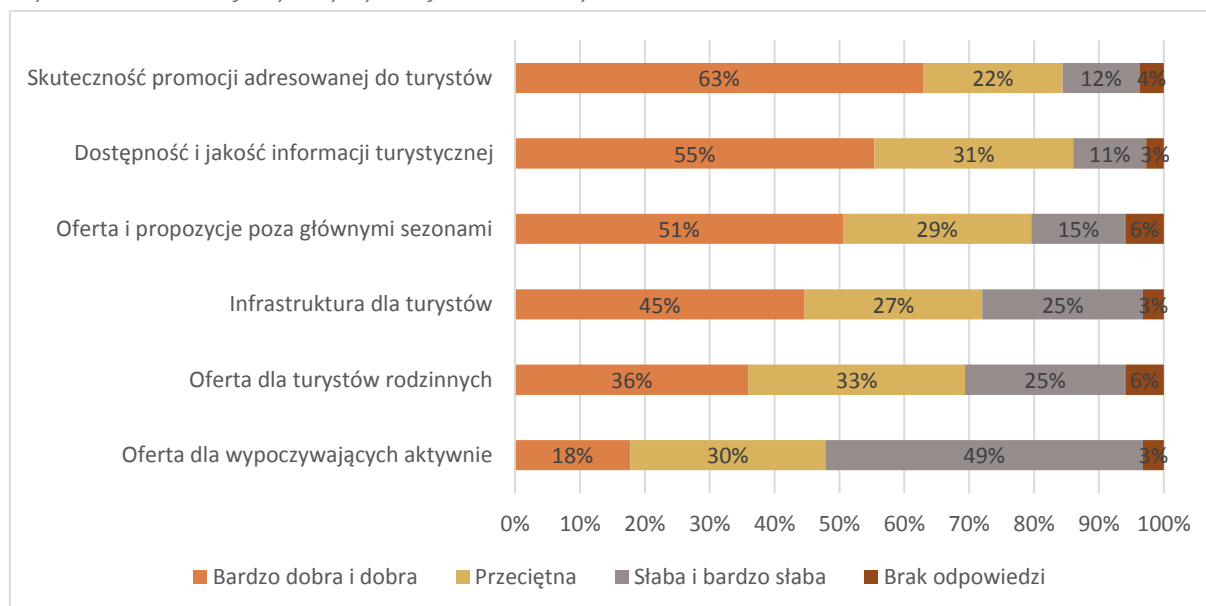

Źródło: opracowanie własne

Turystyczny charakter Szczyrku znalazł odzwierciedlenie w ocenie jego atrakcyjności dla przyjezdnych. Bardzo wysoko oceniona została polityka miasta w obszarze turystyki, który jest jednym z kluczowych w lokalnej strukturze gospodarczej. Aż 63% badanych oceniło pozytywnie skuteczność promocji adresowanej do turystów. Wynika to między innymi ze znaczącej obecności Szczyrku w mediach zarówno regionalnych, jak i krajowych. Równie wysoko oceniona została dostępność oraz jakość informacji turystycznej (55% wskazań bardzo dobra i dobra) oraz oferta i propozycje poza głównymi sezonami (51% wskazań dobra i bardzo dobra).

Władze samorządowe powinny natomiast zintensyfikować działania na rzecz poszerzania oferty dla wypoczywających aktywnie, gdyż czynnik ten został najmniej korzystnie oceniony (49% wskazań słaba i bardzo słaba).

Wykres 25 Ocena oferty turystycznej Miasta Szczyrk

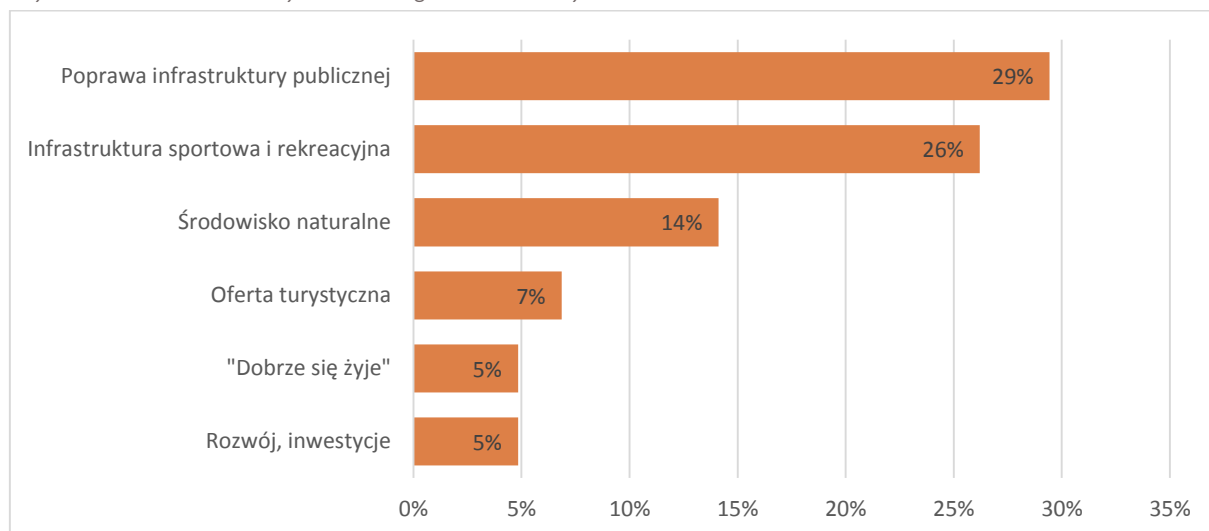
Źródło: opracowanie własne

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie pozytywnych oraz negatywnych elementów w mieście, co jest niezwykle istotne z punktu widzenia planowania rozwoju miasta. Wskazania badanych zostały poddane kategoryzacji.

Wśród kluczowych elementów w zakresie mocnych stron Szczyrku wskazywano przede wszystkim podjęte działania na rzecz poprawy infrastruktury publicznej (29% wskazań), w tym m.in. budowę placu św. Jakuba, deptaku, fontanny, amfiteatru. Równie często wskazywano infrastrukturę sportową i rekreacyjną (26% wskazań). Inną cechą, niezależną od władz miasta wskazywaną przez mieszkańców było środowisko naturalne (14%), choć w tym przypadku

czynnik ten pośrednio wpływa na zakres działań, które mogą być realizowane przez samorząd lokalny (np.: w zakresie możliwych inwestycji, czy wymogu szczególnego dbania o środowisko naturalne). Ponadto wśród mocnych stron znalazła się oferta turystyczna (7%). Po 5% wskazań uzyskały takie czynniki jak rozwój i inwestycje oraz jakość życia w Szczyрку.

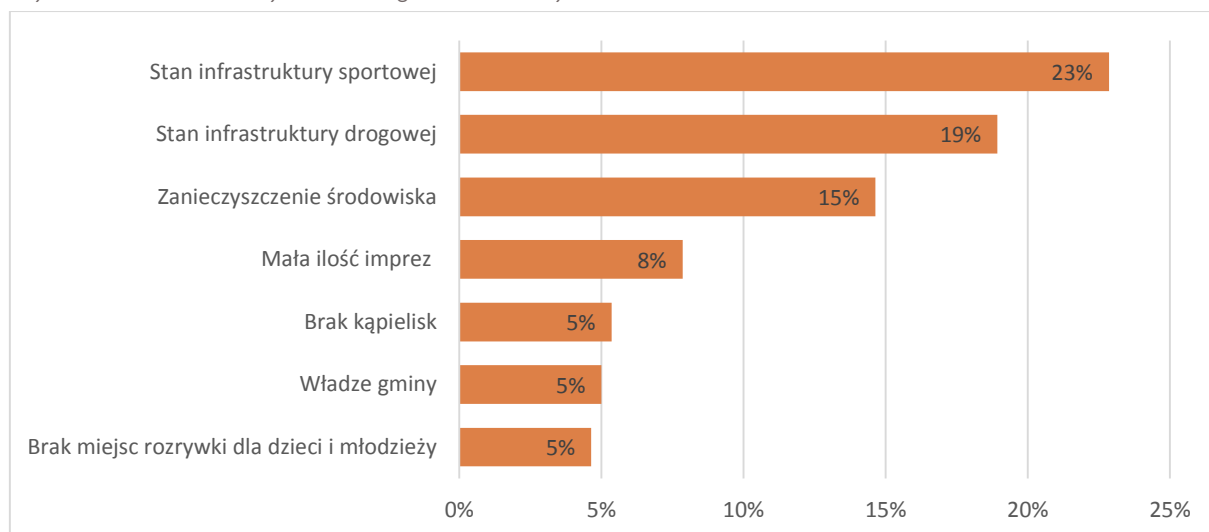
Wykres 26 Mocne strony miasta wg ankietowanych

Źródło: opracowanie własne

Wśród słabych stron miasta, największy odsetek mieszkańców wskazał stan infrastruktury sportowej (23%), a następnie stan infrastruktury drogowej (19%). Dla 15% badanych problemem w mieście jest zanieczyszczenie środowiska, w tym wody, powietrza oraz śmieci (m.in.: śmieci wyrzucane w lasach, niedostateczna liczba koszy na śmieci, śmieci w rzekach i na bocznych uliczkach). Dodatkowo 8% respondentów wskazało małą liczbę imprez. Po 5% wskazań uzyskały takie czynniki, jak: brak kąpielisk, władze gminy oraz brak miejsc rozrywki dla dzieci i młodzieży.

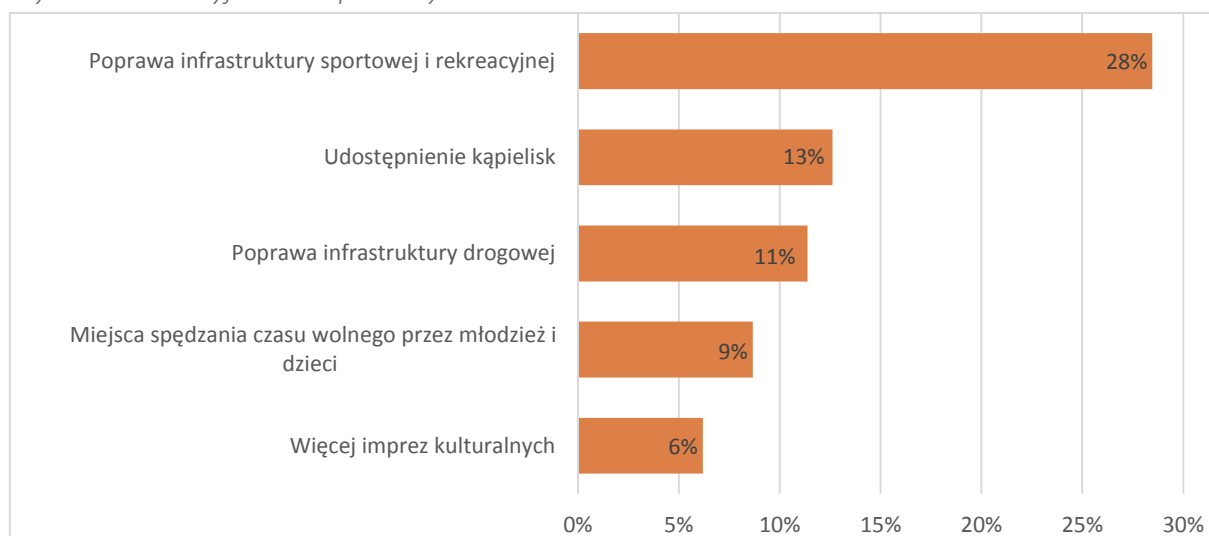
Wykres 27 Słabe strony miasta wg ankietowanych

Źródło: opracowanie własne

Potrzeby mieszkańców, czyli ich rekomendacje dla poprawy jakości życia w Szczyрку skupiały się na kilku kluczowych elementach. Najczęściej wskazywanymi potrzebami były: poprawa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (28%), udostępnienie kąpielisk (13%), poprawa infrastruktury drogowej (11%), stworzenie miejsc spędzania czasu wolnego przez młodzież i dzieci (9%) oraz organizacja większej liczby imprez kulturalnych (6%). Pozostałe odpowiedzi udzielane były rządziej. Należy zaznaczyć, że część z wskazań nie stanowi przedmiotu działań samorządu na poziomie gminnym, jednak na ich podstawie można zidentyfikować oczekiwane przez mieszkańców kierunki rozwoju miasta.

Wykres 28 Zidentyfikowane potrzeby mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest podstawowym narzędziem umożliwiającym diagnozowanie obecnej sytuacji danego podmiotu w kontekście planowania jego dalszego rozwoju. Jako główne zalety tej metody należy wskazać:

- generowanie z otoczenia szans rozwoju oraz zagrożeń hamujących rozwój miasta, szczególnie w kontekście efektywnego wykorzystania lokalnego potencjału,
- diagnoza bliższego oraz dalszego otoczenia miasta,
- określenie mocnych punktów oraz wskazania jej słabych stron pod kątem zasobów,
- poznanie otoczenia konkurencyjnego (szczególnie ważne w kontekście samorządów zorientowanych na rozwój oparty na turystyce).

Przeprowadzona w ramach procesu planowania strategicznego analiza SWOT opiera się na następujących kluczowych źródłach:

- Wyniki prac warsztatowych,
- Wyniki badań ankietowych,
- Syntetyczne ujęcie analizy danych pochodzących ze źródeł wtórnych.

Tabela 22 Analiza SWOT - mocne i słabe strony miasta

Analiza SWOT dla Miasta Szczyrk	
Mocne strony	Słabe strony
<p>– Korzystne położenie miasta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dogodne ukształtowanie terenu dla uprawiania aktywnych form rekreacji i turystyki • Położenie w bardzo atrakcyjnym turystycznie obszarze woj. Śląskiego • Sprzyjający mikroklimat oraz piękno krajobrazu • Stosunkowo duża liczba niezagospodarowanych i niezdegradowanych terenów o wysokich walorach estetycznych oraz wypoczynkowo-rekreacyjnych • Bogactwo fauny i flory, przynależność do Parku Krajobrazowego 	<p>– Problemy komunikacyjne związane z dojazdem do (wyjazdem z) miasta, poruszaniem się po Szczyрку:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niedrożny układ drogowy: dojazd do i przez Szczyrk, brak połączeń z innymi dolinami (np. Brenną) • Brak transportu zbiorowego, w tym brak skibus-ów • Brak dojazdu do niektórych posesji (nieunormowane przepisy dot. dróg leśnych) • Drogi przebiegające przez trasy narciarskie • Niedostateczna liczba / brak parkingów, zwłaszcza przy wyciągach narciarskich

<ul style="list-style-type: none"> ● Bliskość Bielska-Białej – Szczyrk jako baza noclegowa dla turystyki biznesowej <p>– Znaczna atrakcyjność osiedleńcza miasta (dodatnie saldo migracji)</p> <p>– Status miejscowości turystyczno-wypoczynkowej o utrwalonej renomie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Duża liczba odwiedzających turystów(tendencja wzrostowa liczby udzielanych noclegów) ● Dobrze rozbudowana baza noclegowa (1. miejsce w powiecie pod względem liczby całorocznych obiektów i miejsc noclegowych) ● Rozbudowana oferta w zakresie gastronomii (liczne restauracje, bary, pizzerie) ● Dobra dostępność i jakość informacji turystycznej <p>– Bogata oferta sportowo-rekreacyjna:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Duża liczba wyciągów narciarskich, kolej linowa na Skrzyczne, kompleks „Skalite”, snowparki ● Centralny Ośrodek Sportu, Ośrodek Przygotowań Olimpijskich ● Tor curlingowy ● Lodowisko ● Trasy spacerowe, narciarstwa biegowego, wycieczkowe, szlaki rowerowe ● Pływalnia ● Jaskinie ● Możliwość uprawiania sportów ekstremalnych, m.in.: paralotniarskich, downhill rowerowy <p>– Intensywna i skuteczna promocja miasta:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Utrwalona marka Szczyrku ● Obecność w mediach regionalnych oraz ogólnopolskich ● Aktywna współpraca na rzecz rozwoju turystyki w ramach mikroregionu turystycznego „Beskidzka 5” ● Miejska strona www 	<ul style="list-style-type: none"> ● Niekompletność sieci drogowej i chodnikowej ● Problem przydrożnych parkingów ● Niezadowalające odśnieżanie ● Znaczny udział dróg lokalnych – trudność w utrzymaniu <p>– Niesprzyjający rozwojowi układ urbanistyczny miasta:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Położenie w wąskiej dolinie, ograniczona przestrzeń, która może zostać zurbanizowana ● Brak miejsca na parkingi, poszerzenie dróg ● Przeważający niezurbanizowany teren (niewielki udział powierzchni miasta przeznaczonej pod osadnictwo), bardzo niskie zagęszczenie ludności ● Duża część terenu objęta ograniczeniami w inwestowaniu ze względu na przynależność do Parku Krajobrazowego lub jego otuliny <p>– Zapisy Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP) niedostosowane do specyfiki miejscowości</p> <p>– Brak egzekucji zapisów MPZP odnośnie projektów architektonicznych</p> <p>– Niewielka ilość terenów pozostających w dyspozycji miasta</p> <p>– Niewystarczający stan techniczny infrastruktury związanej z funkcjami turystycznymi miasta:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Brak nowoczesnych wyciągów, w tym krzeselkowych (brak możliwości tworzenia np. rowerowych tras downhillowych w sezonie letnim) ● Problem poszerzenia tras i zwiększenia ich przepustowości ● Brak połączenia pomiędzy ośrodkami narciarskimi ● Brak możliwości budowy infrastruktury przy trasach narciarskich np. restauracje (zapisy MPZP);
---	--

– Bogaty program imprez, w szczególności sportowo-rekreacyjnych:

- Miasto - laureat Plebiscytu Eurogmina 2009/2010 za organizację imprez sportowych

– Kapitał rozwojowy:

- Duża liczba inwestycji, działania prorozwojowe (wysoki poziom udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem)
- Duża aktywność w pozyskiwaniu środków z funduszy europejskich
- Duża liczba nowopowstających i istniejących firm
- 3. pozycja w województwie pod względem liczby nowo zarejestrowanych jednostek w rej. REGON na 10 tyś. ludności
- 2. pozycja w województwie pod względem ilości podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tyś ludności (wysoka, 55. pozycja w kraju)
- Systematyczny wzrost dochodów Miasta Szczyrk, w tym przypadających na 1 mieszkańca (w 2012 roku 11. pozycja w województwie)

– Pozytywne oceny pracy Urzędu Miasta w Szczyрку

– Pozytywnie oceniane placówki edukacyjne:

- Dostępność i stan techniczny edukacji podstawowej i gimnazjalnej
- Wysoka jakość edukacji podstawowej i gimnazjalnej
- Liczba miejsc w przedszkolach adekwatna do potrzeb gminy

– Dobrze zagospodarowane centrum miasta:

- Plac św. Jakuba, amfiteatr, deptak, fontanna, plac zabaw

– Występowanie obiektów o historycznym i kulturalnym znaczeniu:

- Zabytkowe Sanktuarium św. Jakuba Apostoła

- Brak wykorzystania dróg leśnych (m.in. rowery, bieg, turystyka piesza, skutery, quady, motory, kuligi)
- Brak miejsc spędzania czasu wolnego nad wodą
- Brak letnich atrakcji przy wyciągach narciarskich np. tory saneczkowe
- Brak zadaszenia widowni estrady
- Brak jednolitego systemu oznakowania miasta

– Niewystarczająca oferta turystyczna:

- Niedostateczna oferta dla sezonu letniego, poza sezonem oraz w przypadku niekorzystnej pogody
- Brak wspólnego skipass-u
- Zbyt mała liczba imprez, w tym dla młodzieży, imprezy bardzo podobne tematycznie
- Niewystarczająca oferta dla wypoczywających aktywnie

– Problem pogodzenia interesów przyjezdnych: Szczyrk – miasto dla aktywnych a Szczyrk – miasto spokoju

– Występowanie „szarej strefy” w turystyce

– Brak skutecznej działalności w zakresie polityki proekologicznej:

- Niska świadomość ekologiczna
- Niepełna sieć kanalizacji sanitarnej – zwłaszcza dot. to obiektów narciarskich
- Niezadawalający udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej oraz ogólnodostępnej sieci sanitarnej
- Ujęcie wody w środku miasta
- Problem niskiej emisji
- Ograniczone możliwości zastosowania energii odnawialnej ze słońca i wiatru
- Brak dbałości o zachowanie czystości w mieście: śmieci w lasach, rzekach
- Znaczny udział budynków mieszkalnych ogrzewanych za pomocą przydomowych kotłowni indywidualnych, których

<ul style="list-style-type: none"> • Sanktuarium Matki Bożej Szczyrkowskiej „Na Górcie” • Beskidzka Galeria Sztuki <p>– Skuteczna realizacja programu ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Szczyrk oraz utylizacji wyrobów zawierających azbest</p> <p>– Wysoki poziom aktywności obywateli włączających się w działalność pomocową:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Systematyczny wzrost liczby stowarzyszeń i organizacji społecznych działających w Szczyрку 	<p>podstawowym paliwem są węgiel i drewno</p> <ul style="list-style-type: none"> – Deficyt wody – Ujemny przyrost naturalny – Brak placówek kształcących na poziomie ponadgimnazjalnym – Zwiększająca się liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej – Zwiększająca się liczba zarejestrowanych bezrobotnych i długotrwale pozostających bez pracy – Przeważająca liczba mikroprzedsiębiorstw, mało odpornych na wahania koniunktury gospodarczej – Znaczny odsetek osób w wieku poprodukcyjnym – Pogarszający się poziom bezpieczeństwa (wzrost liczby popełnianych przestępstw, głównie wśród nieletnich), brak jednostki Państwowej Straży Pożarnej oraz znaczna odległość do najbliższego szpitala
--	--

Źródło: opracowanie własne

W ramach analizy SWOT standardową procedurą jest także ocena szans i zagrożeń zewnętrznych z punktu widzenia rozwoju danej organizacji czy jednostki. W tabeli poniżej wskazano czynniki, które występują niezależnie od działań samorządu, lecz stanowią jednocześnie konkretne uwarunkowania dla projektowanego w niniejszej strategii zakresu interwencji samorządu.

Tabela 23 Analiza SWOT – szanse i zagrożenia

Analiza SWOT dla Miasta Szczyrk	
Szanse	Zagrożenia
<p>– Realizacja inwestycji drogowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poszerzenie głównej drogi wojewódzkiej • Budowa połączenia z Brenną np. tunel, estakada • Rozwój sieci drogowej wewnątrz miasta 	<p>– Słaba dostępność komunikacyjna miasta przy rosnącej liczbie samochodów i braku komunikacji zbiorowej</p> <p>– Brak środków na zaplanowane inwestycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nie pozyskanie środków zewnętrznych na finansowanie inwestycji • Brak wolnych środków budżetowych • Ograniczenie subwencji zewnętrznych

<ul style="list-style-type: none"> • Budowa parkingów, w tym wielopoziomowych • Współpraca z miejscowościami ościennymi <p>– Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, rozwiązanie problemu deficytu wody:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Retencja, energia pochodząca z elektrowni szczytowo-pompowej • Opracowanie nowych rozwiązań systemowych, które pozwolą na finansowanie inicjatyw w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej <p>– Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na finansowanie projektów / inwestycji, głównie środków z Unii Europejskiej w ramach perspektywy finansowej na lata 2014 - 2020</p> <p>– Tendencje migracyjne, rosnące zainteresowanie osiedleńcze w Mieście Szczyrk</p> <p>– Rozwój gospodarczy w ścisłym powiązaniu z turystką, systematyczny rozwój rynku turystycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rosnąca liczba atrakcji turystycznych w mieście • Wzrost zamożności obywateli polskich • Wzrost liczby turystów, w tym zagranicznych • Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na realizację konkretnych projektów turystycznych • Współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami, właścicielami wyciągów narciarskich (utworzenie wspólnego skipass-u) – wzmocnienie efektu promocyjnego • Wprowadzenie skibus-ów pomiędzy wyciągami, transportu zbiorowego • Aktywne uczestnictwo Miasta Szczyrk w działaniach na rzecz rozwoju mikroregionu turystycznego „Beskidzka 5”, który stale rozszerza 	<ul style="list-style-type: none"> • Spadek dochodów budżetu z podatków <p>– Nie podjęcie działań proekologicznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powodowanie przez zwiększającą się liczbę odwiedzających postępującej dewastacji środowiska naturalnego • Postępujące zanieczyszczenie środowiska przyczyniające się do zmniejszenia ruchu turystycznego • Brak wody w mieście • Konieczność wygospodarowania własnych środków na częściowe sfinansowanie projektów proekologicznych <p>– Coraz bardziej restrykcyjne przepisy w zakresie ochrony środowiska uniemożliwiające realizację zakładanych inwestycji</p> <p>– Zahamowanie rozwoju branży turystycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nie podejmowanie inwestycji w infrastrukturę okołoturystyczną • Wzrost zainteresowania zagraniczną ofertą turystyczną • Brak chęci współpracy ze strony przedsiębiorców z branży turystycznej • Brak środków własnych na realizację projektów promocyjnych • Wyższy poziom świadczonych usług dla narciarzy w Czechach i na Słowacji <p>– Silna konkurencja pomiędzy samorządami lokalnymi w regionie w rywalizacji o mieszkańców oraz turystów, wysoki poziom świadczonych usług publicznych oraz szeroki zakres oferty turystycznej w okolicznych miejscowościach</p> <p>– Utrzymujący się kryzys w gospodarce światowej, mający bezpośrednie przełożenie na dekonstrukcję w turystyce</p> <p>– Znaczący wzrost liczby osób bezrobotnych</p> <p>– Zagrożenie wzrostem depopulacji miasta</p>
--	--

swoją ofertę, przyczyniając się do rosnącego potencjału oraz atrakcyjności turystycznej	
---	--

Źródło: opracowanie własne

5. Misja, wizja, cele strategiczne

Zaprezentowane w niniejszym rozdziale misja i wizja rozwoju Miasta Szczyrk wyznaczają horyzont strategiczny w sensie aspiracji lokalnej społeczności i władz samorządowych. Misja i wizja zawierają ogólny obraz miasta w roku 2022 oraz wskazanie na wartości, które będą kluczowe dla podejmowanych przez samorząd interwencji i zmian.

W tym sensie misja wyznacza również rolę samorządu, jako kluczowego podmiotu odpowiedzialnego za wdrażanie strategii. Biorąc pod uwagę pierwotne przesłanki formułowania misji wyznacza ona *de facto* sens i cel działania samorządu lokalnego. Misja w ramach niniejszej strategii stanowi swoistą deklarację zaangażowania samorządu i jest tym samym jego odpowiedzią na wyniki prac warsztatowych oraz badań społecznych.

5.1 Misja

Misja określa kluczowe, strategiczne założenia rozwojowe Miasta Szczyrk wyznaczając tym samym kluczowe obszary, w jakich koncentrować ma się interwencja lokalnego samorządu w okresie do roku 2022. Kompleksowe podejście, zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju pozwala realizować zadania najbliższe mieszkańcom, a jednocześnie dyskontować najważniejszy potencjał, który opiera się na turystyce, co determinuje wizerunek gminy.

Misja Miasta Szczyrk

Misją szczyrkowskiego samorządu jest podejmowanie działań na rzecz stałego podnoszenia jakości życia mieszkańców w powiązaniu z tworzeniem warunków dla dynamicznego rozwoju turystyki, przy zachowaniu szczególnej dbałości o środowisko naturalne.

Jakość życia mieszkańców Miasta Szczyrk to podstawowa wartość, wokół której koncentruje się aktywność lokalnego samorządu. Szczyrkowski samorząd wspiera i stymuluje rozwój społeczno-gospodarczy tworząc przede wszystkim odpowiednie warunki dla dynamicznego rozwoju turystyki w mieście. Jego rolą w tym zakresie będzie również inicjowanie współpracy pomiędzy mieszkańcami oraz lokalnymi przedsiębiorcami, w tym zwłaszcza dysponentami wyciągów narciarskich. Czyste środowisko, dostępność komunikacyjna, systematycznie rozwijana, estetyczna i zadbana infrastruktura sportu i rekreacji to podstawowe uwarunkowania sukcesu gospodarki opartej na turystyce. Z drugiej strony dostępność i nowoczesność usług społecznych wpływa na atrakcyjność osiedleńczą i pozwala zachęcać młodych ludzi do pozostania w mieście. Dbłość o poziom życia społecznego oznacza tworzenie szans i pól działania dla mieszkańców. Szczyrk jako samorząd – organizacja mieszkańców – koncentruje się na zaspokajaniu potrzeb i rozwiązywaniu problemów mieszkańców i organizacji oraz tworzeniu warunków dla urzeczywistniania marzeń i planów członków lokalnej wspólnoty.

5.2 Wizja

Z misją Miasta Szczyrk ściśle wiąże się wizja strategiczna – tj. projektowany obraz gminy w roku 2022. Wizja rozwoju stanowi bezpośredni wynik prac warsztatowych – ogniskuje podstawowe aspiracje rozwojowe, co do których podczas pracy grupowej uzyskano *consensus*. Innymi słowy, wizja w ramach niniejszego programu stanowi cel całkowicie nadrzędny w stosunku do całej struktury celów strategicznych. Funkcją wizji jest także aktywizacja i kreowanie przestrzeni dla współdziałania różnych środowisk, grup i organizacji, liderów samorządowych, społecznych, biznesowych. Wizja Szczyrku ma jednoczyć wokół zawartych w niej idei – wyobrażenia tego, jakie będzie miasto w 2022 roku. Szczyrkowski samorząd jako organizacja mieszkańców podejmuje wyzwanie aktywnego kreowania rozwoju miasta. Szczyrk będzie przede wszystkim wspólnotą mieszkańców, którzy aktywnie kreują jego teraźniejszość w oparciu o coraz silniejsze więzi oraz poczucie tożsamości. Na tym fundamencie możliwe będzie kreowanie pozycji Szczyrku jako lidera usług turystycznych w regionie. Na wizję Miasta Szczyrk składa się układ trzech kluczowych aspiracji rozwojowych.

Wizja Miasta Szczyrk

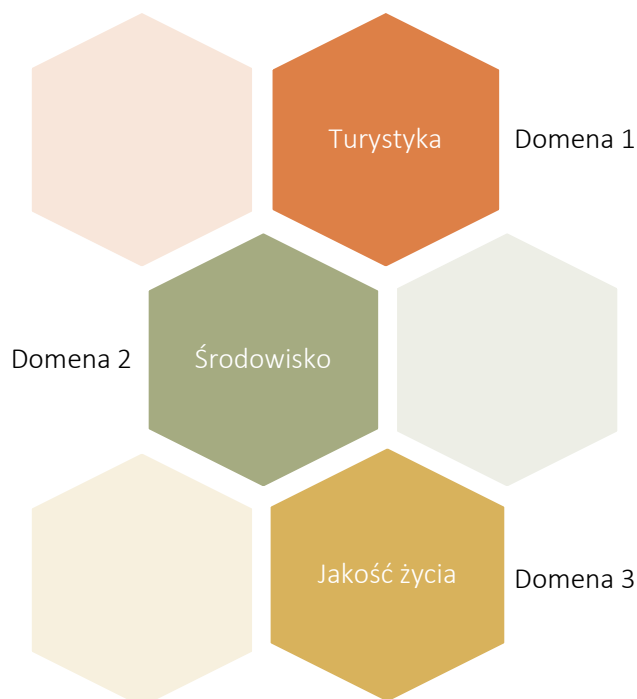
Energia miasta pochodzi od dynamicznych mieszkańców, którzy kreują atrakcyjną ofertę dla aktywnych turystów oraz angażują się w życie lokalnej wspólnoty.

Czysta przyroda i unikatowe walory środowiska naturalnego Szczyrku harmonijnie komponują się z rozwojem różnorodnych produktów turystycznych.

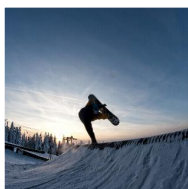
Miasto Szczyrk zaspokaja potrzeby mieszkańców i odwiedzających, zapewniając wydajny system komunikacji, wysokiej jakości usługi społeczne oraz nowoczesną infrastrukturę.

5.3 Struktura koncepcji rozwoju

Strategia rozwoju miasta, aby mogła stanowić narzędzie dla skutecznego zarządzania zmianą i stymulowania rozwoju, musi odnosić się treściowo do konkretnych obszarów lub dziedzin, które zostały uznane za kluczowe z punktu widzenia zaspokajania potrzeb mieszkańców. W odniesieniu do zawartości misji i wizji określono kluczowe obszary planowania strategicznego, które definiują także strukturę operacyjną wdrażania strategii jako wieloletniego programu działania samorządu. Dla każdego z obszarów wskazano również cel strategiczny, definiujący pożądaną kierunek rozwoju dla danej domeny planistycznej. Obszary (domeny) planowania strategicznego zostały zaprezentowane na grafie zamieszczonym poniżej.

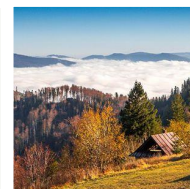

Strategia rozwoju miasta, aby mogła stanowić narzędzie dla skutecznego zarządzania zmianą i stymulowania rozwoju, musi odnosić się treściowo do konkretnych obszarów lub dziedzin, które zostały uznane za kluczowe z punktu widzenia zaspokajania potrzeb mieszkańców. Obszary te są często nazywane „domenami planowania strategicznego”, a ich zdefiniowanie jest fundamentalne z punktu widzenia ostatecznej zawartości celów strategicznych.

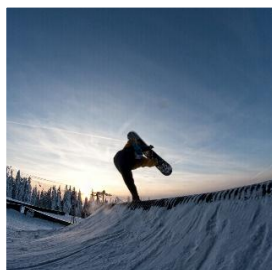
Cel Strategiczny 1.: Silna pozycja konkurencyjna Szczyrku na międzynarodowym rynku turystycznym budowana w oparciu o nowoczesne produkty turystyczne kreowane w ramach harmonijnego współdziałania samorządu, przedsiębiorców, organizacji prywatnych i mieszkańców.

Cel strategiczny 2.: Zachowanie zasobów ekologicznych oraz efektywne wykorzystanie unikatowych walorów przyrodniczych na rzecz rozwoju turystyki. Zapewnienie dogodnych warunków życia i pobytu w Szczyrku w oparciu o wysoką jakość środowiska naturalnego.

Cel strategiczny 3.: Rozwój systemu usług publicznych zapewniających najwyższy standard życia oraz komfortowe warunki korzystania z oferty turystycznej, w szczególności w zakresie poprawy wydajności lokalnego układu komunikacyjnego.

Poniżej w formie bardziej szczegółowej zaprezentowano cele strategiczne, jakie zostały zdefiniowane w obrębie poszczególnych obszarów planowania strategicznego. W ramach każdej z domen, cel strategiczny uzupełniono o krótki komentarz odnoszący się do ścisłej korelacji pomiędzy elementami diagnozy w zakresie potrzeb rozwojowych Szczyrku oraz wyznaczonymi strategicznymi kierunkami interwencji publicznej w okresie do 2022 roku.

Cel Strategiczny 1.:

Silna pozycja konkurencyjna Szczyrku na międzynarodowym rynku turystycznym budowana w oparciu o nowoczesne produkty turystyczne kreowane w ramach harmonijnego współdziałania samorządu, przedsiębiorców, organizacji prywatnych i mieszkańców.

Szczyrk jest zdecydowanym liderem w zakresie usług turystycznych w regionie, opartych na aktywnym wypoczynku. O atrakcyjności turystycznej miasta w znacznej mierze decyduje jego malownicze położenie w dolinie, w której pomiędzy górami płynie potok Żylica. Piękne usytuowanie, bliskość gór oraz atrakcyjność turystyczna przez cały rok stanowią magnes przyciągający turystów zarówno krajowych, jak i zagranicznych. W 2012 roku w Szczyрку funkcjonowało 30 całorocznych, turystycznych obiektów noclegowych posiadających 2 325 miejsc noclegowych, z których skorzystało ponad 91 tysięcy osób, w tym 3 802 zagranicznych turystów. Szczyrk zajmuje 1. miejsce pośród wszystkich gmin powiatu bielskiego pod względem liczby całorocznych obiektów noclegowych ogółem jak i liczby całorocznych miejsc noclegowych (dane GUS za lipiec 2013 roku).

Czynniki te wprost wskazują na konieczność rozwoju Szczyrku w kierunku dbałości o infrastrukturę turystyczną, jej atrakcyjne dla przyjezdnych wykorzystanie oraz promocję, gdyż ogólnie pojęta turystyka jest dla Szczyrku jedną z najistotniejszych gałęzi gospodarki, stanowi koło zamachowe, determinujące dalszy rozwój lokalny Szczyrku. Równocześnie rozwój turystyki pociąga za sobą wzrost w sektorze usług okołoturystycznych – głównie handlu i usług. Stąd inwestycje w publiczne (ogólnodostępne) elementy oferty (ścieżki, trasy) i kreowanie centrów ruchu turystycznego są niezbędne dla efektywnego stymulowania rozwoju turystyki.

W celu tworzenia sprzyjających warunków dla rozwoju turystyki, naturalny potencjał atrakcyjności turystycznej, uwarunkowany w przeważającej mierze unikatowymi walorami

przyrodniczymi, wymaga możliwe szerokiego dopełnienia infrastrukturalnego, a także rozwoju oferty sportowej, rekreacyjnej oraz kulturalnej. Ważnym elementem jest w tym zakresie także współpraca samorządu, lokalnej społeczności i przedsiębiorców w celu kreowania kompleksowej i atrakcyjnej oferty turystycznej i tym samym budowania przewag konkurencyjnych w tym zakresie.

Cel strategiczny 2.:

Zachowanie zasobów ekologicznych oraz efektywne wykorzystanie unikatowych walorów przyrodniczych na rzecz rozwoju turystyki. Zapewnienie dogodnych warunków życia i pobytu w Szczyрку w oparciu o wysoką jakość środowiska naturalnego.

Wartość dziedzictwa przyrodniczego Szczyрку jest trudna do oceny, zasoby przyrodnicze obszaru gminy są znaczące, a w społeczności panuje zgoda co do ochrony ich wartości. W związku z tym, obszar środowiska naturalnego należy uznać jako przeważający w ramach perspektywy planowania rozwoju Miasta Szczyrk do 2022 roku.

Wysoka jakość środowiska naturalnego jest kluczowym elementem decydującym zarówno o jakości życia mieszkańców, jak i potencjale oraz atrakcyjności turystycznej w Mieście Szczyrk. Jakość życia mieszkańców zależy w znaczącym stopniu od jakości otoczenia ekologicznego (stan zdrowia mieszkańców warunkowany jest między innymi jakością wody, gleby i powietrza). Atrakcyjność turystyczna i lokalna gospodarka, której kołem zamachowym jest turystyka, opiera się na zasobach przyrodniczych. Odwiedzający Szczyrk oczekują możliwości wypoczynku w kontakcie z nieskażoną naturą. Stąd w perspektywie wieloletniej rozwój turystyki jest ściśle skorelowany z zachowaniem wartości środowiska naturalnego.

W aspekcie celu strategicznego istotne jest więc podjęcie stosownych działań w celu utrzymania wysokiej jakości środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa ekologicznego w Mieście Szczyrk. Cel strategiczny będzie zatem realizowany poprzez m.in.: rozwiązanie problemu deficytu wody, rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej oraz zwiększenie zastosowania odnawialnych źródeł energii poprzez wykorzystanie naturalnego potencjału przyrodniczego istniejącego w mieście. Ponadto w ramach celu strategicznego, szczególnie istotna jest realizacja programu ograniczającego niską emisję oraz racjonalizacja systemu gospodarki

odpadami. Ważnym czynnikiem wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju we wszystkich jego aspektach jest oddziaływanie na świadomość ekologiczną mieszkańców poprzez systematyczną edukację ekologiczną. Wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju podejmowane będzie zatem poprzez interwencję w następujących obszarach: poprawa jakości powietrza, poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, poprawa jakości gleby oraz zmniejszenie ilości odpadów deponowanych i zdeponowanych w środowisku.

Cel strategiczny 3.:

Rozwój systemu usług publicznych zapewniających najwyższy standard życia oraz komfortowe warunki korzystania z oferty turystycznej, w szczególności w zakresie poprawy wydajności lokalnego układu komunikacyjnego.

Nowoczesna oferta usług publicznych wpływa zarówno na jakość życia mieszkańców, umożliwia właściwe wykorzystanie potencjału turystycznego miasta, jak i służy tworzeniu konkurencyjnej oferty w tym zakresie.

Istotną barierą rozwojową w kontekście poprawy jakości życia mieszkańców i warunków dla rozwoju turystyki jest słaba dostępność komunikacyjna miasta. Stąd poprawa wydajności lokalnego układu komunikacyjnego musi zostać ujęta jako kluczowy obszar interwencji publicznej w perspektywie strategicznej. Inne istotne elementy wymagające poprawy to systematyczne zwiększanie wydajności systemu parkingów na terenie miasta oraz wspieranie rozwoju komunikacji pasażerskiej, spójnej z innymi elementami lokalnego i regionalnego układu komunikacyjnego.

Cel strategiczny realizowany będzie także poprzez zwiększenie elastyczności Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego i dostosowanie go do specyfiki miejscowości turystycznej oraz tworzenie ułatwień inwestycyjnych, rozwój dialogu i współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami oraz innymi podmiotami, takimi jak m.in. Lasy Państwowe w celu zapewnienia właściwych warunków dla lokalnego rozwoju gospodarczego opartego o turystykę.

Ponadto samorząd podejmować będzie działania na rzecz systematycznego podnoszenia standardu życia mieszkańców poprzez m.in. podejmowanie i realizację działań / programów / projektów, które adresowane będą bezpośrednio do mieszkańców, regularne podnoszenie

jakości i rozwój infrastruktury publicznej oraz świadczenie wysokiej jakości usługi publicznych, także w formie cyfrowej.

Struktura koncepcji strategicznej Szczyrku jest prosta i jednocześnie kompletna – domeny planowania strategicznego wyznaczają obszary, które rozpatrywane łącznie pozwalają myśleć o przyszłym rozwoju miasta jako całości.

6. Plany operacyjne

Zaprezentowana powyżej koncepcja rozwojowa obejmująca misję miasta Szczyrk do 2022 roku oraz zestawienie celów strategicznych w ramach 3 wyznaczonych obszarów planistycznych wyznacza przestrzeń dla sformułowania strategicznych planów operacyjnych. Obejmują one tzw. cele operacyjne na poziomie obszarów interwencji, których realizacja jest rekomendowana w ramach danego celu.

Plany operacyjne w ramach niniejszej strategii są częściowo „otwarte” tzn. definiują rekomendowane obszary wsparcia, wyznaczając grupy / sekwencje projektów, co oznacza że zdefiniowanie konkretnych, szczegółowych zakresów poszczególnych zadań pozostaje w kompetencjach struktur oddelegowanych do ich realizacji. W tym sensie również implementacja projektów, które nie zostały bezpośrednio wskazane w ramach planów operacyjnych jest pożądana, o ile wpisują się one w określone cele na poziomie strategicznym i operacyjnym. Daje to samorządowi możliwość elastycznego działania w kontekście dynamicznie zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych, w tym pojawiających się możliwości pozyskiwania funduszy zewnętrznych ze źródeł krajowych i zagranicznych.

Cel Strategiczny 1.:

Silna pozycja konkurencyjna Szczyrku na międzynarodowym rynku turystycznym budowana w oparciu o nowoczesne produkty turystyczne kreowane w ramach harmonijnego współdziałania samorządu, przedsiębiorców, organizacji prywatnych i mieszkańców.

1.1	Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju turystyki narciarskiej poprzez promocję nowoczesnej infrastruktury okołoturystycznej i jej zaplecza, także w oparciu o elastyczne podejście do planowania przestrzennego. Wspieranie rozwoju nowoczesnych i przyjaznych dla środowiska systemów naśnieżania.
1.2	Inicjowanie działań mających na celu wzrost przepustowości wyciągów narciarskich poprzez wprowadzenie unowocześnień (modernizacja infrastruktury narciarskiej), połączenie ośrodków narciarskich i poszerzenie tras oraz wykorzystanie wyciągów poza sezonem zimowym (m.in. tworzenie rowerowych tras downhillowych).
1.3	Wspieranie powstawania nowych miejsc atrakcyjnych turystycznie na terenie miasta. Utworzenie całorocznego parku rekreacji w rejonie tras biegowych, w ramach którego oferowane będą różne formy aktywnego wypoczynku, m.in. sporty wodne, siłownie terenowe, trasy nartorolkowe itp.
1.4	Wzmocnienie atrakcyjności centrum miasta poprzez stworzenie unikatowej w sensie infrastrukturalnym i programowym oferty w ramach terenu tzw. Centrum B (rekomendowane nawiązanie współpracy z inwestorem prywatnym). Założenia rozwoju obszaru obejmują budowę przestrzeni i infrastruktury gwarantującej wielofunkcyjne i całoroczne wykorzystanie przez mieszkańców i turystów.
1.5	Aktywne działania w rejonie ulicy Olimpijskiej obejmujące zagospodarowanie na cele turystyczne – promocja aktywnego wypoczynku, sportu i rekreacji, turystyki rodzinnej, nordic walking, turystyki rowerowej, biegów i narciarstwa biegowego.

1.6	Poprawa dostępności oraz dalszy systematyczny rozwój oferty rekreacyjno-turystycznej w rejonie bulwarów nad Żylicą. Działanie obejmuje stworzenie atrakcyjnych miejsc wypoczynku nad wodą.
1.7	Rozwój systemu szlaków i ścieżek rekreacyjnych, zwłaszcza poprzez zagospodarowanie dróg leśnych na cele sportowo-rekreacyjne (m.in. bieg, spacer, narty biegowe, kuligi, skutery śnieżne itp.)
1.8	Aktywne działania na rzecz stworzenia kompleksowej oferty turystycznej, obejmującej produkty turystyczne dedykowane ściśle zdefiniowanym grupom odbiorców, także we współpracy z sektorem prywatnym (wspólny skipass).
1.9	Promowanie wizerunku marki Szczyrk w oparciu o spójny system identyfikacji wizualnej i przestrzennej obejmujący miejsca atrakcyjne turystycznie. Wprowadzenie spójnego systemu oznakowania turystycznej infrastruktury (m.in. szklaki turystyczne, trasy biegowe itp.) oraz tworzenie i rozwój obiektów małej infrastruktury okołoturystycznej oraz sportu i rekreacji, m.in.: skatepark, siłownie terenowe, bike parki itp.
1.10	Dalsze wykorzystanie możliwości promocyjnych w ramach porozumienia „Beskidzka 5” oraz promocja miasta w oparciu o produkty lokalne – ich identyfikacja oraz wspieranie rozwoju.
1.11	Prowadzenie aktywnej promocji produktów turystycznych, w szczególności przy wykorzystaniu mediów elektronicznych oraz realizacja działań promocyjnych na rynkach zagranicznych.

1.12	Systematyczny rozwój oferty w ramach kalendarza wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych (w tym organizacja dużej liczby małych eventów) oraz imprez sportowych i rekreacyjnych (organizacja przedsięwzięć „flagowych” o randze ogólnopolskiej i międzynarodowej).
1.13	Wspierania inicjatyw przyczyniających się do włączania lokalnych przedsiębiorców w sieci współpracy o charakterze ponadlokalnym np.: skipass, wspólne działania promocyjne itp.
1.14	Promocja e-turystyki: wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań cyfrowych i informatycznych w turystyce (np. tworzenie centralnego system rezerwacji on-line). Zwiększenie zakresu wykorzystania treści cyfrowych dla promocji oferty Miasta Szczyrk (sieci społecznościowe, promocja w portalach, itp.).
1.15	Dalszy rozwój współpracy z mediami regionalnymi oraz ogólnopolskimi (telewizja / radio / prasa / portale internetowe) oraz z partnerami z sektora pozarządowego i prywatnego w zakresie organizacji imprez kulturalnych, rozrywkowych, sportowych i rekreacyjnych.
1.6	Rozwój oferty w zakresie turystyki aktywnej, w tym sportów ekstremalnych (rowerowy downhill, paralotniarstwo, biegi i marszobieg górskie, oferta dla sportu wyczynowego, oferta dla rodzin, oferta dla młodzieży itp.). W ofercie należy uwzględnić propozycje obejmujące zakres produktów turystycznych dostępnych poza głównymi sezonami oraz podczas niesprzyjającej pogody.
1.7	Rozwój współpracy z innymi ośrodkami turystycznymi w celu zwiększenia rozpoznawalności marki Szczyrku (miasta partnerskie, Uniejów, Beskidzka 5, Forum Miast Narciarskich, Euroregion Beskidy).

Cel strategiczny 2.:

Zachowanie zasobów ekologicznych oraz efektywne wykorzystanie unikatowych walorów przyrodniczych na rzecz rozwoju turystyki. Zapewnienie dogodnych warunków życia i pobytu w Szczyрку w oparciu o wysoką jakość środowiska naturalnego.

2.1	Podjęcie działań mających na celu rozwiązanie problemu deficytu wody w Szczyрку. Przewiduje się przeprowadzenie kompleksowej ekspertyzy zasobów wody na terenie Szczyрку. Kolejne działania uzależnione będą od wyników ekspertyzy. Działanie obejmuje także promocję racjonalnej gospodarki wodnej (promocja podwójnego obiegu wody w dużych obiektach turystycznych).
2.2	Kompleksowa i efektywna gospodarka wodno-ściekowa poprzez rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej oraz wspieranie poprawy systemu gospodarki wodno-ściekowej na obszarach o rozproszonej zabudowie (oczyszczalnie przydomowe). Działanie obejmuje także wspieranie przechodzenia z indywidualnego na zbiorowy system dostarczania wody oraz wprowadzenie systemu małej retencji.
2.3	Ograniczenie niskiej emisji, m.in. poprzez wspieranie wymiany źródeł energii na ekologiczne oraz realizację działań termomodernizacyjnych w odniesieniu do obiektów użyteczności publicznej, a także programów adresowanych do indywidualnych gospodarstw domowych.
2.4	Zwiększenie zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w szczególności dzięki wykorzystaniu naturalnych potencjałów przyrodniczych Szczyрку (energia z elektrowni szczytowo-pompowych, energia słoneczna itp.). Realizacja programu i implementacji odnawialnych źródeł energii w ramach projektów termomodernizacyjnych obejmujących obiekty publiczne.
2.5	Wzmocnienie działań w zakresie edukacji ekologicznej. Podejmowanie systematycznych działań promocyjnych i edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza i niskiej emisji oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Cel operacyjny obejmuje m.in. systematyczną realizację projektów związanych z edukacją ekologiczną, w tym we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

2.6	Racjonalizacja systemu gospodarki odpadami – rozwiązanie problemu odbioru śmieci w okresie zimowym, realizacja programu działań w zakresie oczyszczania szlaków górskich. Działanie uwzględnia także dalszy rozwój oraz podejmowanie działań promujących segregację odpadów w ramach programów edukacyjnych i społecznych.
2.7	Utrzymanie bezpieczeństwa ekologicznego oraz wysokiej jakości środowiska naturalnego w Mieście Szczyrk poprzez m.in. monitorowanie jego stanu oraz realizację działań o charakterze kontrolnym. Przewiduje się także systematyczną poprawę stanu koryt ważnych cieków wodnych.
2.8	Promocja wykorzystania technologii cyfrowych na rzecz działań proekologicznych – monitoring i promocja zasobów przyrodniczych przy wykorzystaniu narzędzi cyfrowych – w tym implementacja na rzecz zapobiegania skutkom klęsk żywiołowych (np. susza, wiatry).
2.9	Systematyczna i celowa współpraca z Lasami Państwowymi w zakresie wykorzystania terenów będących w ich posiadaniu na cele sportowo-rekreacyjne. Wzrost zakresu udostępnienia szlaków, dróg leśnych oraz innych zasobów na rzecz turystyki, sportu i rekreacji przy równoczesnym zapewnieniu ochrony i zabezpieczeniu wartości środowiska naturalnego.
2.10	Efektywna ochrona i promocja obiektów o wartości przyrodniczej oraz historyczno-architektonicznej (zabytkowej). Identyfikacja obiektów zabytkowych i przyrodniczych o szczególnej wartości oraz rewaloryzacja w zakresie adekwatnym do potrzeb.

Cel strategiczny 3.:

Rozwój systemu usług publicznych zapewniających najwyższy standard życia oraz komfortowe warunki korzystania z oferty turystycznej, w szczególności w zakresie poprawy wydajności lokalnego układu komunikacyjnego.

3.1	Poprawa dostępności oraz wydajności komunikacyjnej miasta poprzez realizację poszerzenia ciągu DW 942 oraz wprowadzenie lewo i prawo skrętów (kosztem likwidacji parkingów wzdłuż drogi). Rekomendowane jest lobbowanie u zarządcy drogi rozwiązania opartego o estakadę w ciągu DW 942.
3.2	Poprawa wydajności systemu parkingów na terenie Miasta Szczyrk, w szczególności w zakresie obsługi mieszkańców i ruchu turystycznego. Stworzenie systemu monitorowania miejsc parkingowych (m.in.: oznakowanie, aplikacja na smartfon) oraz wprowadzenie optymalnej organizacji ruchu w rejonach najważniejszych parkingów.
3.3	Wzmocnienie współpracy z miejscowościami ościennymi w zakresie rozwiązania problemów komunikacyjnych (budowa parkingów, wprowadzenie komunikacji zbiorowej).
3.4	Dążenie do podjęcia działań w zakresie połączenia komunikacyjnego Szczyrku z Gminą Brenną (tunel). Podejmowanie działań lobbujących i promocyjnych na rzecz projektów kierowanych do instytucji publicznych, które potencjalnie mogą być zaangażowane w przedsięwzięcie (Województwo Śląskie, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju).
3.5	Wspieranie rozwoju komunikacji zbiorowej pasażerskiej. Podjęcie działań na rzecz uruchomienia systemu transportu zintegrowanego, w szczególności na potrzeby obsługi ruchu turystycznego (skibus).
3.6	Rozwój sieci drogowej wewnątrz miasta oraz rozwiązanie problemu dojazdu do posesji drogami leśnymi oraz dróg na trasach narciarskich. Działanie uwzględnia także podnoszenie standardu utrzymania dróg, zwłaszcza w okresie zimowym oraz podjęcie aktywności na rzecz oznakowania dróg głównych „na Szczyrk”.

3.7	Zwiększenie elastyczności Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego, dostosowanie go do specyfiki miasta oraz jego egzekucja. Zwiększenie skuteczności w zakresie poprawy ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni publicznej na terenie Szczyrku.
3.8	Zwiększenie poziomu dostępności i wykorzystania publicznych usług w formie cyfrowej w ramach procesów i procedur realizowanych przez instytucje samorządowe (front office / back office). Systematyczne podnoszenie kompetencji cyfrowych pracowników instytucji samorządowych.
3.9	Tworzenie ułatwień inwestycyjnych, zwłaszcza w zakresie postępowań administracyjnych związanych z rozbudową infrastruktury turystycznej, w tym ośrodków narciarskich. W ramach celu operacyjnego zakłada się systematyczną współpracę z przedsiębiorcami, zwłaszcza zarządzającymi infrastrukturą narciarską i bazą turystyczną.
3.10	Doposażenie służb miejskich w celu egzekucji i realizacji działań kontrolnych skupiających się na utrzymaniu wysokiej jakości środowiska w Mieście Szczyrk oraz egzekucję przepisów dot. odśnieżania chodników przez właścicieli nieruchomości przy nich położonych.
3.11	Podnoszenie jakości i rozwój społecznej infrastruktury publicznej. Działanie obejmuje rozwój infrastruktury edukacyjnej i kulturalnej oraz dostosowanie jej do potrzeb i oczekiwań mieszkańców (przedszkole, żłobek, place zabaw itp.), rozwój ogólnodostępnego zaplecza turystycznego oraz sportowo-rekreacyjnego.
3.12	Promocja aktywności mieszkańców oraz ich zaangażowania w działania na rzecz rozwoju lokalnego, w tym w promocja aktywności społecznej w formie zorganizowanej oraz systematyczny dialog z mieszkańcami obejmujący specyfikę wynikającą z rozwoju turystyki, w tym godzenia oczekiwań dotyczących wypoczynku i aktywnego spędzania wolnego czasu.
3.13	Współpraca z organizacjami społecznymi, w tym poprzez zwiększenie zakresu zadań realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Działanie obejmuje także rozwój systemu <i>outsourcingu</i> usług publicznych. Promocja organizacji w obszarach kultury, edukacji, ochrony środowiska, sportu i rekreacji.

7. Zintegrowany wymiar Strategii

Strategię można uznać za zintegrowaną, gdy jest zgodna z innymi wieloletnimi planami rozwoju dla danego kraju, regionu, a także uprzednio zatwierdzonymi przez samorząd dokumentami planistycznymi. Strategia rozwoju musi wyrażać główne założenia rozwojowe tych dokumentów poprzez konkretne propozycje projektów i rozwiązań, uwzględniając jednocześnie specyfikę, przewagi i ograniczenia gminy, której ma służyć. Poniżej wymieniono dokumenty planistyczne, z którymi zgodne jest niniejsze opracowanie. Przedstawiono również podstawowe trendy i prognozy, jakie zostały uwzględnione przy definiowaniu poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych oraz określaniu konkretnych zadań.

Założenia makro:

Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022 jest komplementarna w odniesieniu do następujących dokumentów o charakterze programowym i strategicznym obowiązujących (lub znajdujących się w fazie konsultacji) na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym:

- Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020,
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku),
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa 2020 r.,
- Strategia Sprawne Państwo 2020,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 – Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020,

- Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022,
- Strategia dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województw małopolskiego i śląskiego do roku 2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”,
- Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
- Projekt Szczegółowego Opisu Priorytetów RPO WSL 2014–2020,
- Projekt wytycznych w sprawie przygotowania Lokalnych Programów Rewitalizacji w województwie śląskim,
- Projekt Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020,
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego (w szczególności z jego zmianami przyjętymi uchwałą Nr/III/1/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 września 2010 roku).

Szczególną uwagę zwracano także na prognozy oraz trendy o charakterze ponadlokalnym:

- Możliwości absorpcji środków pomocowych pochodzących z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- Prognozy wzrostu gospodarczego w Polsce,
- Możliwości wystąpienia zjawiska deficytu siły roboczej (w szczególności osób młodych – trwałe, niekorzystne tendencje demograficzne),
- Rozwój w kierunku społeczeństwa informacyjnego – możliwości i wyzwania związane z komputeryzacją i Internetem,
- Systematyczna poprawa jakości drogowych szlaków komunikacyjnych, jak również tendencji skierowanej na odnowienie transportu kolejowego na terenie województwa śląskiego.

Założenia mikro:

Wykorzystano również następujące dokumenty o zasięgu lokalnym:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczyrk,
- Strategia rozwoju turystyki Miasta Szczyrk do roku 2016,
- Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego do 2015 roku,
- Projekt Strategii Rozwoju Powiatu Bielskiego do 2020 roku.

8. Źródła finansowania

Przy planowaniu zamierzeń inwestycyjnych wskazanych w Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022 uwzględniono potencjalne zewnętrzne źródła dofinansowania. Wskazane w Strategii cele oraz zidentyfikowane w ich ramach zadania czynią Strategię polem wielostronnej współpracy samorządów terytorialnych, administracji publicznej, podmiotów gospodarczych, instytucji oraz mieszkańców Miasta Szczyrk. Wskazane podejście wymaga dokonania przeglądu szerokiego spektrum potencjalnych źródeł finansowania realizacji Strategii.

Podstawowym źródłem finansowania Strategii są:

- środki budżetu państwa,
- środki JST,
- fundusze celowe,
- środki pochodzące z instrumentów finansowych Unii Europejskiej.

Wśród wspólnotowych środków i instrumentów publicznych, które wspierają realizację Strategii, a także przyczynią się do osiągnięcia jej celów, znajdują się:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – finansujący działania zmierzające do zmniejszenia różnic w rozwoju gospodarczym pomiędzy regionami Unii Europejskiej,
- Europejski Fundusz Społeczny – finansujący działania związane z polityką zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich,
- Europejski Fundusz Rolny Rozwoju Obszarów Wiejskich – instrument finansowy Unii Europejskiej, nie należący do kategorii funduszy strukturalnych, jednakże wspierający wszechstronny rozwój obszarów wiejskich i małych miast,
- Fundusz Spójności – instrument polityki spójności gospodarczej i społecznej, współfinansujący projekty w dziedzinie środowiska naturalnego oraz sieci transeuropejskich w zakresie infrastruktury transportu.

Osiągnięciu zakładanych celów Strategii będą sprzyjały również następujące instrumenty finansowe:

- Krajowe fundusze celowe – Ekofundusz, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

- Fundusze Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz inne źródła finansujące projekty naukowo-badawcze i wdrożeniowe,
- Fundusze Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz inne źródła finansujące projekty w obszarze kultury i dziedzictwa narodowego,
- Krajowy Fundusz Drogowy – fundusz celowy gromadzący środki finansowe na budowę i przebudowę dróg krajowych (w tym autostrad i dróg ekspresowych), z wyłączeniem dróg krajowych w miastach na prawach powiatu,
- Fundusze poręczeniowe i pożyczkowe dla MSP – instrument ma na celu zwiększenie dostępności do zewnętrznych źródeł finansowania, wzrost aktywności inwestycyjnej oraz wzrost aktywności na polu podejmowania działalności gospodarczej,
- Krajowy Fundusz Kapitałowy (KFK) – instrument, którego istotą jest inwestowanie w fundusze *venture capital* (VC) przez zasilenie kapitałów własnych funduszy lub poprzez udzielenie długoterminowego finansowania dłużnego. Działalność KFK polega na inwestowaniu w fundusze VC, które zasilają kapitałowo małe i średnie przedsiębiorstwa, a w szczególności przedsiębiorstwa innowacyjne, prowadzące działalność w obszarze B+R oraz przedsiębiorstwa o wysokim potencjale rozwoju,
- Partnerstwo publiczno-privatne – jako mechanizm pobudzenia inwestycji sektora publicznego, zwłaszcza infrastrukturalnych, poprzez stworzenie optymalnych warunków dla realizacji przedsięwzięć publicznych z udziałem partnerów prywatnych.

Przy określaniu poszczególnych celów należy uwzględnić wstępne założenia nowego okresu programowania funduszy Unii Europejskiej w województwie śląskim. W opracowaniu uwzględniono zatem plany i zamierzenia władz Województwa Śląskiego w zakresie programowania funduszy Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020, które w dużej mierze umożliwią zewnętrzne finansowania kluczowych kierunków interwencji publicznej w Mieście Szczyrk. Określa je dokument przyjęty 5 czerwca 2012 roku przez Zarząd Województwa Śląskiego pn. „Założenia do przyszłego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020 finansowanego z EFRR”.

Tabela 24 Priorytety Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014 -2020

Cel tematyczny		Priorytet		% alokacji
1.	Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1.1	Wzmacnianie infrastruktury badań i innowacji, a także podnoszenie zdolności do tworzenia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności leżących w interesie Europy	2,89
		1.2	Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, budowanie sieci współpracy pomiędzy firmami, ośrodkami naukowo-badawczymi, ośrodkami akademickimi w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych i aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenie sieci, pobudzanie popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację (...), wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii (...)	2,71
2.	Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych	2.2	Rozwój produktów i usług opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych, handlu elektronicznym oraz zwiększenie zapotrzebowania na technologie informacyjno-komunikacyjne	0,98
		2.3	Wzmacnianie zastosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia	3,52
3.	Podnoszenie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury	3.1	Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm, z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości	1,99
		3.3	Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług	6,24
		3.4	Wspieranie zdolności MŚP w zaangażowanie się w proces wzrostu ekonomicznego i innowacji	0,49
4.	Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4.1	Promowanie produkcji i dystrybucji energii z odnawialnych źródeł	2,16
		4.2	Promowanie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w MŚP	0,9
		4.3	Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej i sektorze mieszkaniowym	4,79
		4.5	Promowanie strategii niskoemisyjnych dla obszarów miejskich – niskoemisyjny transport miejski	13,6
		4.7	Promowanie wysoko wydajnej Kogeneracji energii cieplnej i elektrycznej w oparciu o popyt na użytkową energię cieplną	0,64

5.	Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	5.2	Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi	0,64
6.	Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów	6.1	Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze odpadów w celu spełnienia wymogów dorobku prawnego dotyczącego środowiska	0,79
		6.2	Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze wodnym w celu spełnienia wymogów dorobku prawnego dotyczącego środowiska	2,85
		6.3	Ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa kulturowego	0,98
		6.4	Ochrona różnorodności biologicznej, ochrona gleby oraz promowanie usług ekosystemowych, w tym programu NATURA 2000 i zielonej infrastruktury	0,88
		6.5	Działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego	0,93
7.	Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych	7.2	Zwiększenie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T	13,19
		7.4	Rozwój i rehabilitacja kompleksowego, nowoczesnego i interoperacyjnego systemu transportu kolejowego	2,98
8.	Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników	8.5	Zapewnienie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	1,87
		8.7	Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy	5,75
		8.8	Równość mężczyzn i kobiet oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego	0,46
		8.9	Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	3,95
		8.10	Aktywne i zdrowe starzenie się	1,32
9.	Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	9.1	Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych	3,24
		9.2	Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich	2,93

		9.4	Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności	3,52
		9.7	Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	1,57
		9.8	Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych	0,70
10.	Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	10.1	Zapobieganie i ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej i promowanie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej, podstawowej i ponadpodstawowej	1,89
		10.3	Poprawa dostępności i wspieranie uczenia się przez całe życie, podniesienie umiejętności i kwalifikacji siły roboczej i zwiększenie dopasowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy	3,25
		10.4	Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	1,92

Źródło: www.rpo.slaskie.pl

Poniżej wskazane zostały przewidywane główne źródła finansowania Strategii ze wskazaniem potencjalnych źródeł finansowania, w tym prawdopodobnych źródeł zewnętrznych.

Tabela 25 Źródła Finansowania Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022

Cel strategiczny 1: Silna pozycja konkurencyjna Szczyrku na międzynarodowym rynku turystycznym budowana w oparciu o nowoczesne produkty turystyczne kreowane w ramach harmonijnego współdziałania samorządu, przedsiębiorców, organizacji prywatnych i mieszkańców	
Cel operacyjny	Potencjalne źródło finansowania
1.1 Rozwój i poprawa stanu technicznego infrastruktury związanej z funkcjami turystycznymi miasta	Środki własne budżetu miasta; Środki zewnętrzne, m.in: Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dotacje z Ministerstwa Sportu i Turystyki, Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
1.2 Rozwój kompleksowej oferty turystycznej z uwzględnieniem specyfiki różnych grup odwiedzających	Środki własne budżetu miasta; Środki zewnętrzne, m.in: Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dotacje z Ministerstwa Sportu i Turystyki, Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
1.3 Realizacja intensywnego programu promocji Szczyrku	Środki własne budżetu miasta; Środki zewnętrzne, m.in: Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dotacje z Ministerstwa Sportu i Turystyki, Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

Cel strategiczny 2.:

Zachowanie zasobów ekologicznych oraz efektywne wykorzystanie unikatowych walorów przyrodniczych na rzecz rozwoju turystyki. Zapewnienie dogodnych warunków życia i pobytu w Szczyrku w oparciu o wysoką jakość środowiska naturalnego

Cel operacyjny	Potencjalne źródło finansowania
2.1 Poprawa jakości powietrza w Mieście Szczyrk	Środki własne budżetu miasta; Środki zewnętrzne, m.in: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020, Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego
2.2 Kompleksowa i efektywna gospodarka wodno-ściekowa	Środki własne budżetu miasta; Środki zewnętrzne, m.in: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020, Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego
2.3 Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz edukacja ekologiczna	Środki własne budżetu miasta; Środki zewnętrzne, m.in: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020, Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego

Cel strategiczny 3.:

Rozwój systemu usług publicznych zapewniających najwyższy standard życia oraz komfortowe warunki korzystania z oferty turystycznej, w szczególności w zakresie poprawy wydajności lokalnego układu komunikacyjnego

Cel operacyjny	Potencjalne źródło finansowania
3.1 Poprawa dostępności oraz wydajności komunikacyjnej miasta	Środki własne budżetu miasta; Środki zewnętrzne m.in: środki budżetu powiatu, Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach; Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej z Ministerstwa Sportu i Turystyki, subwencja ogólna Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014 - 2020, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020
3.2 Realizacja wysokiej jakości usług publicznych	Środki własne budżetu miasta; Środki zewnętrzne m.in: Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014 – 2020, Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dotacje z Ministerstwa Sportu i Turystyki
3.3 Podnoszenie jakości i rozwój infrastruktury publicznej	Środki własne budżetu miasta; Środki zewnętrzne m.in: Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014 – 2020, Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dotacje z Ministerstwa Sportu i Turystyki, Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego

9. Oddziaływanie na środowisko

Kwestie oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych regulowane są w następujących ustawach:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.) ustawa ta dodatkowo uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000.

Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022 ma na celu przede wszystkim określić warunki realizacji wyznaczonych projektów, kluczowych z punktu widzenia lokalnej społeczności i samorządu oraz stworzyć wytyczne i ramy dla osiągnięcia celów o charakterze społecznym, gospodarczym, środowiskowym. W perspektywie długofalowej Strategia ma na celu poprawę warunków ekonomiczno-społecznych. Na podstawie wstępnej analizy możliwych oddziaływań przewidzianych w Strategii zadań, stwierdzono, że w większości przypadków oddziaływania te nie będą znaczące. Ponadto niektóre z planowanych do realizacji zadań będą miały pozytywny wpływ na stan i jakość środowiska.

Na podstawie powyższych rozważań można oczekiwać, że zgodnie z Ustawą z dn. 3 października 2008 roku dokument strategiczny nie będzie wymagał przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, ze względu na zapis art. 48 ust. 1, który stwierdza, że organ opracowujący projekty dokumentów (w tym także strategii) może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Ponadto należy stwierdzić, że realizacja założeń Strategii nie będzie powodować znaczącego oddziaływania na obszary Natura 2000, gdyż zaplanowane w ramach Strategii zadania nie będą w sposób znaczący oddziaływać na środowisko jako całość, ani też na obszary podlegające ochronie, w tym na obszary NATURA 2000.

Jednakże w przypadku stwierdzenia konieczności przeprowadzenia szczegółowej analizy oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022, zostanie ona

wykonana na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 Nr 199, poz. 1227 ze zm.). W takim przypadku organ odpowiedzialny za opracowanie Strategii jest zobowiązany do wykonania i przedstawienia organom opiniującym prognozę oddziaływania na środowisko sporządzoną zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 Nr 199, poz. 1227 ze zm.). W myśl ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. Prognoza ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń Strategii na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno – przestrzennych, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

W prognozie oddziaływania na środowisko projektu dokumentu strategicznego analizie i ocenie podlega całość założeń wynikających ze Strategii. Prognoza pozwala – we wszystkich fazach planowania – uwzględnić wzajemne relacje pomiędzy uwarunkowaniami przyrodniczymi, a przyjętymi zadaniami i celami strategicznymi i metodami ich wdrożenia.

10. System wdrażania i komunikacji Strategii

10.1 Projektowany system wdrażania – zarządzanie strategią

System wdrażania Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022 obejmuje szereg procesów, które wymagają zaangażowania różnych instytucji i struktur organizacyjnych. System zarządzania strategią opiera się w wymiarze ogólnym na trzech głównych elementach:

- formułowanie strategii,
- wdrażanie strategii,
- monitoring rezultatów i warunków wdrażania strategii.

Poniższy rysunek przedstawia zależności pomiędzy głównymi wymiarami zarządzania strategią:

Rysunek 3 Poziomy zarządzania strategią

Kluczowe procesy związane z systemem wdrażania programu oraz wytyczne odnoszące się do odpowiedzialności za ich uruchamianie i realizację, zaprezentowano poniżej:

- Przygotowanie projektu Strategii oraz projektów zmian w Strategii – Burmistrz Miasta przy współpracy struktur Urzędu Miasta Szczyrk w uzgodnieniu z Radą Miasta (zmiany zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione wnioski organizacji społecznych, mieszkańców), eksperci zewnętrzni, mieszkańcy;

- Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii – Burmistrz przy współpracy struktur Urzędu Miasta, Rada Miasta;
- Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji (administracji różnego szczebla, organizacji społecznych, przedsiębiorstw z sektora biznesu, uczelni wyższych, instytucji otoczenia biznesu itp.) oraz działania lobbingowe na rzecz strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym – Burmistrz Miasta;
- Opracowanie projektów, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i operacyjne programu rozwoju – właściwe referaty Urzędu Miasta, jednostki organizacyjne Miasta Szczyrk;
- Zatwierdzanie i zapewnienie finansowania dla projektów, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i operacyjne programu rozwoju – właściwe referaty Urzędu Miasta, jednostki organizacyjne Miasta Szczyrk, Rada Miasta Szczyrk;
- Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z celów operacyjnych poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie – Skarbnik Miasta, Burmistrz Miasta, Rada Miasta;
- Przygotowanie wniosków o uzyskanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń strategii – właściwe referaty Urzędu Miasta, jednostki organizacyjne Miasta Szczyrk;
- Monitoring realizacji strategii – właściwe referaty Urzędu Miasta, jednostki organizacyjne Miasta Szczyrk, Burmistrz i Rada Miasta Szczyrk;
- Realizacja przeglądów strategicznych – właściwe referaty Urzędu Miasta, jednostki organizacyjne Miasta Szczyrk, Burmistrz i Rada Miasta Szczyrk;
- Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty – właściwe referaty Urzędu Miasta;
- Ewaluacja osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych – Urząd Miasta, Burmistrz Miasta, Rada Miasta, jednostki organizacyjne Miasta Szczyrk.

Należy przyjąć, że w procesy na poziomie wdrażania Strategii w sensie operacyjnym (tj. zadań, projektów lub programów, które wynikają z celów strategicznych), w zależności od specyfiki przedsięwzięć, będą zaangażowane różne organy, jednostki i instytucje.

10.2 Monitorowanie, ewaluacja i system aktualizacji strategii

Procedurę monitorowania ewaluacji Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022 obejmuje następujące procedury:

- **Monitoring bieżący w okresach rocznych.** Celem tej procedury jest uzyskanie kompletnej informacji nt. zadań, które zostały przyjęte do realizacji (zarówno na poziomie przygotowania koncepcyjnego i projektowego jak i na poziomie wdrożeniowym). Koncepcja zarządzania strategicznego zakłada, że działania rozwojowe podejmowane przez Miasto Szczyrk w latach 2014 – 2022 będą każdorazowo przyporządkowane do zdefiniowanych celów strategicznych. Stąd wynikiem monitoringu prowadzonego w systemie rocznym będzie zestawienie zadań (zarówno infrastrukturalnych jak nieinwestycyjnych), których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych. Wymagane jest zatem, aby na etapie podejmowania konkretnych zadań były one przyporządkowane do celów strategicznych i operacyjnych. Najprostszą formą jest opatrzenie każdorazowo danego zadania symbolem wiążącym zadanie z danym celem strategicznym oraz celem operacyjnym.

Tabela 26 System przyporządkowania zadań do celów strategicznych

Cel strategiczny		Symbol
1	Silna pozycja konkurencyjna Szczyrku na międzynarodowym rynku turystycznym budowana w oparciu o nowoczesne produkty turystyczne kreowane w ramach harmonijnego współdziałania samorządu, przedsiębiorców, organizacji prywatnych i mieszkańców	TR
2	Zachowanie zasobów ekologicznych oraz efektywne wykorzystanie unikatowych walorów przyrodniczych na rzecz rozwoju turystyki. Zapewnienie dogodnych warunków życia i pobytu w Szczyрку w oparciu o wysoką jakość środowiska naturalnego	ŚR
3	Rozwój systemu usług publicznych zapewniających najwyższy standard życia oraz komfortowe warunki korzystania z oferty turystycznej, w szczególności w zakresie poprawy wydajności lokalnego układu komunikacyjnego	UP

Zestawienie zadań oznaczonych odpowiednim symbolem sporządzone zostanie przez właściwe referaty Urzędu Miasta, przy czym obejmować ono będzie również zadania realizowane przez jednostki organizacyjne nadzorowane przez te wydziały. Zestawienie

będzie przekładane Burmistrzowi Miasta w terminie do końca pierwszego kwartału każdego kolejnego roku. Produktem monitoringu w systemie rocznym będą zestawienia w następującej formie:

Tabela 27 Schemat zestawienia zadań na potrzeby monitoringu rocznego

TR	ŚR	UP
Cel operacyjny 1.1	Cel operacyjny 2.1	Cel operacyjny 3.1
Zadanie ...	Zadanie...	Zadanie...
...	...	...
Cel operacyjny 1.2	Cel operacyjny 2.2	Cel operacyjny 3.2
Zadanie ...	Zadanie...	Zadanie...
...	...	...
Cel operacyjny 1.3	Cel operacyjny 2.3	Cel operacyjny 3.3
Zadanie ...	Zadanie...	Zadanie...
...	...	...

Burmistrz Miasta przedkłada Radzie Miasta informację w zakresie monitoringu w systemie rocznym.

- **Przeglądy strategiczne – ewaluacja.** Rekomenduje się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w okresie obowiązywania strategii – w 2018 i 2021 roku. Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu (informacje roczne) wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów operacyjnych i strategicznych. Przeglądy strategicznej spełniają *de facto* warunki tzw. ewaluacji *mid-term*, której celem jest obiektywna krytyka pierwszych wyników wdrażania programu, co pozwala ocenić również jakość samego systemu wdrażania i monitorowania. Przeglądy strategiczne mają na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji). Raporty z przeglądów

strategicznych są prezentowane będą Radzie Miasta przez Burmistrz Miasta Szczyrk wraz z rekomendacjami korekt, aktualizacji, uzupełnienia zawartości programu rozwoju.

Zmiany w Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk dokonywane będą uchwałą Rady Miasta na wniosek Burmistrza. Ocena realizacji strategii na podstawie danych zawartych w przeglądach strategicznych zostanie dokonana w latach 2018 i 2021 roku. Jej celem będzie porównanie założonych w strategii oddziaływań i efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami. Na tej podstawie formułowane będą zalecenia na kolejne lata wdrażania Strategii. Ocena dokonywana będzie przez Burmistrza Miasta we współpracy z właściwymi referatami Urzędu Miasta, które przedstawią ją do przyjęcia Radzie Miasta.

Ocena końcowa zostanie przeprowadzona po zakończeniu całego okresu, w jakim realizowane mają być zadania ujęte w strategii. Wnioski z oceny (przy wykorzystaniu narzędzi stosowanych w ramach przeglądów strategicznych) posłużą jako rekomendacje dla planowania rozwoju w następnym okresie planowania strategicznego.

10.3 Komunikacja społeczna Strategii

W ramach upowszechniania Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022 podjęte zostaną następujące działania:

- Umieszczenie strategii na stronie www.um.szczyrk.pl oraz pełnej wersji w Biuletynie Informacji Publicznej,
- Zamieszczenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta, informacji o przyjęciu Strategii, warunkach jej dostępności,
- Informowanie o zawartych w dokumencie planach inwestycyjnych na zebraniach osiedlowych i innych spotkaniach mieszkańców,
- Zapewnienie możliwości zapoznania się przez mieszkańców z treścią dokumentu poprzez udostępnienie go w Biurze Rady Miasta,
- Przed uchwaleniem strategii przez Radę zostaną przeprowadzone otwarte konsultacje społeczne projektu Strategii w formie *on-line*.

Wszystkie zmiany Strategii będą publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej.

Urząd Miasta będzie w sposób otwarty podchodził do zgłaszanych projektów, w szczególności tych wpływających pozytywnie na osiągnięcie celów rozwojowych miasta. Inicjatorem współpracy mogą być zarówno podmioty zewnętrzne, jak również mieszkańcy Miasta Szczyrk.

Propozycje wspólnej realizacji przedsięwzięć mogą być kierowane w trybie ciągłym, zarówno poprzez wnioski pisemne, jak i w czasie spotkań z przedstawicielami Urzędu Miasta.

Spis tabel

Tabela 1 Przyrost naturalny Miasta Szczyrk w latach 1995-2012.....	21
Tabela 2 Prognoza liczby mieszkańców w miastach i powiatach podregionu bielskiego do 2035 roku	21
Tabela 3 Migracje wewnętrzne i zewnętrzne na pobyt stały w Mieście Szczyrk w latach 1995-2012.....	21
Tabela 4 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w 2012 r. - porównanie	22
Tabela 5 Przestępczość stwierdzona na terenie Miasta Szczyrk w latach 2009-2012	23
Tabela 6 Zdarzenia w ruchu drogowym zaistniałe na terenie Szczyrku w latach 2009-2012.....	24
Tabela 7 Porównanie Struktury podmiotów wg PKD 2007 i rodzajów działalności w 2012 roku.....	26
Tabela 8 Podmioty gospodarcze według klas wielkości zatrudnienia stan na rok 2012.....	28
Tabela 9 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON – porównanie, stan na 2012 r.....	29
Tabela 10 Obiekty noclegowe w Mieście Szczyrk w 2012 roku	30
Tabela 11 Ilość korzystających oraz udzielonych noclegów w Szczyrku w latach 1995-2012	31
Tabela 12 Pracujący w Szczyrku wg podziału na płeć w latach 2003-2012	34
Tabela 13 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym w Szczyrku [%].....	35
Tabela 14 Struktura wiekowa bezrobotnych wraz z podziałem na płeć w latach 2008-2013.....	36
Tabela 15 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej 2012 r.	37
Tabela 16 Współczynnik skolaryzacji netto [w %] w latach 2009-2012 – porównanie.....	38
Tabela 17 Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne w Mieście Szczyrk w latach 2009-2012	39
Tabela 18 Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS w Szczyrku	42
Tabela 19 Wydatki z budżetu i wydatki inwestycyjne Miasta Szczyrk w latach 2003-2012	52
Tabela 20 Wartość projektów współfinansowanych przez UE w Szczyrku (stan na 30 czerwca 2013 r.)	54
Tabela 21 Charakterystyka respondentów ze względu na płeć, wiek i wykształcenie	61
Tabela 22 Analiza SWOT - mocne i słabe strony miasta.....	67
Tabela 23 Analiza SWOT – szanse i zagrożenia	70
Tabela 24 Priorytety Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014 -2020.....	97
Tabela 25 Źródła Finansowania Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022.....	99
Tabela 26 System przyporządkowania zadań do celów strategicznych.....	105
Tabela 27 Schemat zestawienia zadań na potrzeby monitoringu rocznego	106

Spis wykresów

Wykres 1 Ludność Miasta Szczyrk z podziałem na płeć, stan na 31 grudnia 2012 r.	20
Wykres 2 Ludność Miasta Szczyrk wg struktury wieku, stan na 31 grudnia 2012 r.	22
Wykres 3 Struktura sektora prywatnego w Mieście Szczyrk w latach 1995-2012	26
Wykres 4 Struktura sektora prywatnego w Szczyrku wg. wybranych działów klasyfikacji PKD 2007 w roku 2012..	27
Wykres 5 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym w 2003-2012 [%].....	35
Wykres 6 Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej w Szczyrku w latach 2008-2012.....	37
Wykres 7 Struktura zużycia paliw i energii na cele grzewcze w Mieście Szczyrk w 2012 roku	45
Wykres 8 Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w Szczyrku na przełomie lat 2000-2012.....	46
Wykres 9 Stowarzyszenia i organizacje społeczne w Mieście Szczyrk w latach 1995-2012	47

Wykres 10 Dochody Miasta Szczyrk w latach 2009-2012	49
Wykres 11 Porównanie - dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca w latach 2005 i 2012 [w zł].....	50
Wykres 12 Wydatki Miasta Szczyrk w latach 2009-2012	50
Wykres 13 Wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca w latach 2005 i 2012.....	51
Wykres 14 Dynamika wysiłku inwestycyjnego Miasta Szczyrk w latach 2003-20012	52
Wykres 15 Porównanie gmin – umowy o dofinansowanie w ramach PO KL w tys zł (stan na 30.06.2013).....	55
Wykres 16 Porównanie gmin - umowy o dofinansowanie w ramach RPO WSL w tys zł (stan na 30.06.2013).....	55
Wykres 17 Porównanie - ludność ogółem wg. faktycznego miejsca zamieszkania w latach 2003-2012	56
Wykres 18 Porównanie - wskaźniki obciążenia demograficznego w 2012 roku	57
Wykres 19 Porównanie – wydatki ogółem na 1 mieszkańca w latach 2003-2012	58
Wykres 20 Porównanie - podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2009-2012.....	59
Wykres 21 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2003-2007-2012	59
Wykres 22 Badanie stopnia zadowolenia z jakości życia w Mieście Szczyrk cz. I	63
Wykres 23 Badanie stopnia zadowolenia z jakości życia w Mieście Szczyrk cz. II	63
Wykres 24 Badanie stopnia zadowolenia z jakości życia w Mieście Szczyrk cz. III	63
Wykres 25 Ocena oferty turystycznej Miasta Szczyrk.....	64
Wykres 26 Mocne strony miasta wg ankietowanych	65
Wykres 27 Słabe strony miasta wg ankietowanych.....	66
Wykres 28 Zidentyfikowane potrzeby mieszkańców.....	66

Spis rysunków

Rysunek 1 Schemat organizacyjny Urzędu Miejskiego w Szczyrku.....	17
Rysunek 2 Schemat miejskich jednostek organizacyjnych i spółek z udziałem Miasta Szczyrk	18
Rysunek 3 Poziomy zarządzania strategią.....	103

Załączniki

Załącznik nr 1 Kwestionariusz ankiety

Strategia Rozwoju Szczyrk 2020

Ankieta dla mieszkańców

Szanowni Państwo,

w związku z pracami nad Strategią Rozwoju Miasta Szczyrk prosimy o odpowiedź na kilka pytań dotyczących obecnej kondycji miasta oraz ważnych Państwa zdaniem zadań rozwojowych. Państwa opinie oraz wskazania będą stanowiły kluczowy element procesu planowania strategicznego w Szczyrku

Dziękuję za udział w badaniu, Burmistrz Miasta Szczyrk, Wojciech Bydliński

*Ankieta jest anonimowa, a jej wypełnienie zajmuje około 5 minut.
W przypadku pól wyboru proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź.*

*Wypełnioną ankietę prosimy złożyć w **Urzędzie Miejskim w Szczyrku** – Biuro Podawcze (pokój nr 11) **do dnia 02.08.2013 r.***

1. Warunki życia w Szczyrku. Prosimy o ocenę wybranych aspektów jakości życia w mieście:

Dostępność przedszkoli i żłobków, stan techniczny i oferta tych placówek	☐ bardzo dobra	☐ dobra	☐ średnia	☐ słaba	☐ bardzo słaba
Dostępność i jakość edukacji podstawowej i gimnazjalnej, stan techniczny placówek	☐ bardzo dobra	☐ dobra	☐ średnia	☐ słaba	☐ bardzo słaba
Stan techniczny dróg na terenie Szczyrku, poziom rozwoju sieci	☐ bardzo dobra	☐ dobra	☐ średnia	☐ słaba	☐ bardzo słaba
Wyposażenie i stan techniczny chodników, oświetlenia, kanalizacji, wodociągów	☐ bardzo dobra	☐ dobra	☐ średnia	☐ słaba	☐ bardzo słaba
Czystość miasta, kosze na śmieci, system gospodarki odpadami	☐ bardzo dobra	☐ dobra	☐ średnia	☐ słaba	☐ bardzo słaba
Stan środowiska naturalnego, zanieczyszczenia, poziom ochrony przyrody	☐ bardzo dobra	☐ dobra	☐ średnia	☐ słaba	☐ bardzo słaba
Dostępność internetu i elektronicznych usług publicznych	☐ bardzo dobra	☐ dobra	☐ średnia	☐ słaba	☐ bardzo słaba
Poziom oferty kulturalnej i rozrywkowej	☐ bardzo dobra	☐ dobra	☐ średnia	☐ słaba	☐ bardzo słaba
Poziom wyposażenia w infrastrukturę kulturalną i rozrywkową	☐ bardzo dobra	☐ dobra	☐ średnia	☐ słaba	☐ bardzo słaba
Jakość oferty sportowej i rekreacyjnej	☐ bardzo dobra	☐ dobra	☐ średnia	☐ słaba	☐ bardzo słaba
Poziom wyposażenia w infrastrukturę sportową i rekreacyjną	☐ bardzo dobra	☐ dobra	☐ średnia	☐ słaba	☐ bardzo słaba
Poziom, jakość i dostępność usług opieki zdrowotnej i pomocy społecznej	☐ bardzo dobra	☐ dobra	☐ średnia	☐ słaba	☐ bardzo słaba
Jakość obsługi w Urzędzie Miejskim i jednostkach miejskich	☐ bardzo dobra	☐ dobra	☐ średnia	☐ słaba	☐ bardzo słaba
Aktywność organizacji pozarządowych, sportowych, zaangażowanie mieszkańców	☐ bardzo dobra	☐ dobra	☐ średnia	☐ słaba	☐ bardzo słaba

2. Prosimy o krótki komentarz - jak się Pani/Panu żyje w Szczyrku? Co jest największym sukcesem - pozytywnym elementem w mieście, a co największym problemem, elementem negatywnym?

Element pozytywny, mocna strona

Element negatywny, deficyt

3. Co trzeba zrobić w Szczyrku? Proszę wskazać 3 najważniejsze Pani/Pana zdaniem przedsięwzięcia

1.

2.

3.

4. Prosimy ocenić atrakcyjność Szczyrku dla turystów i kuracjuszy lub inwestorów biznesowych

- Oferta dla wypoczywających aktywnie   Bardzo dobra   Dobra   Przeciętna   Słaba   Bardzo słaba
- Oferta dla turystów rodzinnych   Bardzo dobra   Dobra   Przeciętna   Słaba   Bardzo słaba
- Infrastruktura dla turystów   Bardzo dobra   Dobra   Przeciętna   Słaba   Bardzo słaba
- Oferta i propozycje poza głównymi sezonami (wiosna/jesień)   Bardzo dobra   Dobra   Przeciętna   Słaba   Bardzo słaba
- Dostępność i jakość informacji turystycznej   Bardzo dobra   Dobra   Przeciętna   Słaba   Bardzo słaba
- Skuteczność promocji adresowanej do turystów   Bardzo dobra   Dobra   Przeciętna   Słaba   Bardzo słaba

5. Podstawowe dane respondenta - wyłącznie dla celów statystycznych

- Płeć**
 Kobieta   Mężczyzna
- Wiek**
 poniżej 18   18 - 30   31 - 50   51 - 65   powyżej 65
- Wykształcenie**
 Podstawowe   Gimnazjalne   Średnie   Zawodowe   Wyższe, licencjackie
- Status**
 Pracujący   Uczący się   Berobotny   Inne
- Miesięczny średni dochód na członka rodziny**
 brak   <1000 zł   1000 - 2500 zł   >2500 zł

*Dziękujemy za udział w badaniu!
 Państwa opinie będą stanowić podstawę dla planowania rozwoju Szczyrku.
 Wypełnioną ankietę prosimy złożyć w **Urzędzie Miejskim w Szczyrku**
 – Biuro Podawcze (pokój nr 11) **do dnia 02.08.2013 r.***

Załącznik nr 2 Lista osób biorących udział w opracowaniu Strategii

Uczestnicy warsztatów strategicznych, które odbyły się w Urzędzie Miasta Szczyrk w dniach: 16 października, 30 października oraz 20 listopada 2013 roku. W spotkaniach uczestniczyli:

Bator Mirosław	Paluch Stanisław
Bugaj Sabina	Pietraszko Małgorzata
Bydliński Wojciech	Radecka Krystyna
Byrdy Antoni	Richter Stanisław
Byrdy Danuta	Sobczyk Jan
Byrdy-Przybyła Helena	Szkaradnik Adrian
Cembala Iwona	Wala Jan
Chabrzyk Tomasz	Więzik Jan
Chrobak Leszek	Zajac Katarzyna
Górny Zbigniew	Żaba Jacek
Harazin Krystian	Żurawik Agnieszka
Heller Krzysztof	
Jastrzębski Andrzej	
Krajewski Józef	
Kubaszek Danuta	
Łaciak Andrzej	
Makuch Janusz	
Marek Czesław	
Matlak Borys	